

Najaarsnota 2015

Colofon

Najaarsnota 2015 is een uitgave van de gemeente Renkum

Inhoud en vormgeving
Gemeente Renkum

Druk
Huisdrukkerij gemeente Renkum

Oplage
60 exemplaren

Inhoudsopgave

Aanbieding	3
Prognose begroting 2015 - 2019	5
Leeswijzer	6
Bijstelling lopende begroting	39
01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg.....	40
02 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit.....	48
03 Milieu, klimaat & duurzaamheid	51
04 Veiligheid.....	52
05 Openbare ruimte	53
06 Economie & Cultuur	55
07 Inwoner, bestuur & organisatie.....	56
00 Algemene dekkingsmiddelen	59
Kostenverdeling 2016	63
Aanpassing rekenrente.....	64
Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen	66
Reserves.....	81
Voorzieningen	82
Investeringskredieten	83

Aanbieding

Renkum, oktober 2015

Aan de raad,

Inleiding

Voor u ligt de Najaarsnota 2015. Deze najaarsnota is een rapportage over de eerste acht maanden van het jaar (art. 6 Financiële verordening). In deze tussentijdse rapportage melden wij recente mee- en tegenvallers ten opzichte van de Begroting 2015 en Voorjaarsnota 2015. Daarmee schetsen wij het financiële kader voor de Begroting 2016.

Najaarsnota op hoofdlijnen

In deze najaarsnota geven wij een prognose van de uitkomsten van de Jaarstukken 2015. Verder scheppen we het financiële kader voor de meerjarenbegroting. Daarvoor actualiseren we de budgetten binnen het bestaande beleid. Naast de voortgang van activiteiten, rapporteren we ook over de voortgang van de invulling van de taakstellingen en melden we de voortgang van de geplande investeringen.

Meer informatie over de inhoud en de opbouw van de najaarsnota, vindt u in de leeswijzer.

Uitgangspunten

Bij de samenstelling van de meerjarenbegroting gelden de volgende uitgangspunten:

- Uitgangspunt is dat het bestaande gemeentelijke voorzieningenniveau, met inachtneming van hetgeen door de gemeenteraad is besloten, in de meerjarenbegroting wordt gehandhaafd. Wanneer aanpassingen van budgetten leiden tot bijstelling van het voorzieningenniveau, wordt dit expliciet vermeld.
- Om het voorzieningenniveau te kunnen handhaven, is een stelpost opgenomen voor de jaarlijkse indexering voor loon- en prijsstijgingen. De omvang van deze stelpost is gelijk aan de trendmatige verhoging van gemeentelijke belastingen plus de nominale groei van de Algemene uitkering.
- De vervangingsinvesteringen, die noodzakelijk zijn om bedrijfsmiddelen op een adequaat kwaliteitsniveau te kunnen handhaven, zijn meegenomen in de berekeningen.
- Wij streven naar kostendekkende tarieven voor gemeentelijke heffingen en leges.
- In de meerjarenbegroting is een jaarlijkse stelpost voor onvoorziene uitgaven opgenomen van € 165.000.
- De (meerjaren)begroting dient sluitend te zijn.

Beslispunten

Wij stellen uw raad voor de voorliggende Najaarsnota 2015 vast te stellen. Daarbij vragen we u:

1. goedkeuring voor het bijstellen van de budgetten voor bestaand beleid voor de Begroting 2015 en de structurele doorwerking hiervan voor de meerjarenraming 2016-2019;
2. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake activiteiten;
3. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake de invulling van bijstellingen en ombuigingen;
4. kennis te nemen van de voortgangsrapportage inzake investeringen in 2015.

Planning

Maandag 19 oktober	Bijeenkomst beantwoording technische vragen
Donderdag 22 oktober	Commissoriale raad
Woensdag 4 november	Raadsvergadering

Prognose begroting 2015 - 2019

Samengevat laat de meerjarenbegroting, inclusief deze najaarsnota, de uitkomsten zien zoals is weergegeven in onderstaande tabel.

Omschrijving	2015	2016	2017	2018	2019
Primitieve begroting	36	78	506	69	-121
Voorjaarsnota/MJB	-935	-629	-737	-354	-302
Meerjarenbegroting na voorjaarsnota	-900	-551	-230	-285	-423
Najaarsnota/begroting	764	766	686	797	691
Meerjarenbegroting na najaarsnota	-136	215	456	512	269

In de bijgestelde Begroting 2015 zijn nog stelposten opgenomen voor onvoorziene uitgaven en loon- en prijsstijgingen. Wanneer we er vanuit gaan dat deze niet meer in 2015 worden aangewend, wordt de prognose van het jaarrekeningresultaat 2015 als volgt:

Prognose jaarrekeningresultaat 2015	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Saldo meerjarenbegroting inclusief grondexploitatie	-136
Stelpost onvoorzien	155
Stelpost loon- en prijsstijgingen*)	0
Prognose resultaat 2015	19

*) reeds volledig ingezet

Leeswijzer

Waarom een najaarsnota?

In de Financiële verordening is onder andere vastgelegd op welke manier uw raad de planning- & controlcyclus wil vormgeven. In artikel 4 van de Financiële verordening is opgenomen dat het college de raad door middel van een tussentijdse rapportage informeert over de realisatie van de begroting over de eerste acht maanden van het lopende jaar.

Opbouw najaarsnota

Deze najaarsnota bestaat uit een aantal onderdelen.

Voortgang activiteiten

In de Begroting 2015 zijn een aantal activiteiten benoemd die er mede voor moeten zorgen dat de doelstellingen worden behaald. In deze najaarsnota geven wij u een voortgangsrapportage over deze activiteiten. De voortgang op de doelstellingen zal in een later stadium (jaarstukken) verantwoord worden.

Bijstellingen lopende begroting

In de najaarsnota legt het college verantwoording af over de eerste acht maanden van 2015 en brengt zij een aantal voor het lopende jaar actuele ontwikkelingen in beeld. Dit resulteert in het bijstellen van een aantal budgetten. Wij vragen u tijdens de raadsbehandeling in te stemmen met deze bijstellingen voor 2015 en de consequenties voor de komende jaren. In dit onderdeel wordt tevens de aanwending van de post onvoorzien onder uw aandacht gebracht.

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

In dit hoofdstuk vindt u een specificatie van de nog openstaande taakstellingen. Wij rapporteren de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van deze taakstellingen.

Investeringskredieten

Op basis van artikel 6 van de Financiële verordening rapporteren we de voortgang van de in de begroting goedgekeurde investeringen. Zo nodig vragen wij u toestemming voor (nieuwe) investeringskredieten.

Voortgang activiteiten

01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg

1A. Algemene voorzieningen

Activiteiten:

Het programma maatschappelijke participatie, inkomen & zorg is de komende jaren aan grote verandering onderhevig. Wij zijn verantwoordelijk voor de nieuwe jeugdwet, Wmo 2015, de nieuwe participatiewet en de gevolgen van aanscherping van Passend Onderwijs. In 2015 zijn wij uitgegaan van de bestaande situatie en bijbehorende producten. Met de transformatie zal gewerkt worden aan een passend niveau van voorzieningen voor alle inwoners.

De nieuwe taken die de gemeente in het sociale domein erbij heeft gekregen met bijbehorende kortingen op de budgetten hebben ons genoodzaakt de bestaande afspraken met partijen in het veld kritisch tegen het licht te houden. Ook beleidsuitvoering heeft geleid tot voortschrijdend inzicht. Zo is de keuze voor wijkteams losgelaten. Wij gaan werken met een (gemeentelijk) sociaal team. Dit team is verantwoordelijk voor het uitvoeren van de nieuwe taken en verantwoordelijkheden van de gemeente op het gebied van ondersteuning, jeugd en participatie. Doordat de gemeente nu werkt met een sociaal team zijn andere verhoudingen ontstaan en is een andere taakverdeling gewenst. Sommige taken zal de gemeente zelf meer naar zich toe moeten halen om regie te kunnen voeren over de afspraken die worden gemaakt bij het organiseren van hulp en ondersteuning volgens het principe: een huishouden, een plan, een regie. Bij elkaar redenen die onder meer hebben geleid tot het beëindigen van subsidieafspraken en het opstellen van een, bij de nieuwe opgave passende, kadernota sociaal domein: "de kunst van samen leven in Renkum, de transformatie".

We organiseren de ondersteuning in samenhang dichtbij de inwoners. De ondersteuning is gericht op participatie en het voorkomen van problemen via zorg voor algemene voorzieningen. Voor wat betreft de algemene voorzieningen geldt dat de focus meer gericht zal zijn op de eigen kracht, meer preventie en meer samenwerking met inwoners.

Samenredzaamheid

De uitgangspunten die in alle nieuwe wetgeving centraal staan zijn eigen kracht en samenredzaamheid. Die samenredzaamheid ontstaat niet altijd spontaan uit zichzelf. Soms is een zetje nodig. Hierin heeft de gemeente een rol: luisteren naar initiatieven van inwoners en die stimuleren en znodig mogelijk maken. Daarvoor is een lokaal innovatiefonds sociaal domein in het leven geroepen. In het vierde kwartaal worden de aanvragen beoordeeld en subsidies verstrekt.

Zelfredzaamheidscoaches

De organisatie start in oktober met een pilot zelfredzaamheidscoaches. Deze coaches zijn primair verantwoordelijk voor integrale vraagverheldering, versterken van zelfredzaamheid en regie, waaronder het organiseren van het netwerk van informele steun en professionele hulpverlening rond het huishouden. Zij leveren een belangrijke bijdrage aan innovatie.

Autisme-vriendelijke gemeente

De gemeente Renkum heeft in het najaar 2014 het manifest autisme-vriendelijke gemeente ondertekend. Algemene doelstelling die wordt beoogd is om als gemeente mensen met autisme de

kans te bieden om zich naar vermogen te ontwikkelen en zo zelfstandig mogelijk in de samenleving te participeren.

Het project levensbrede aanpak voor mensen met autisme, dat uitgevoerd is met provinciale subsidie, is afgerond. De resultaten zijn voor de gemeente Renkum vertaald naar gemeentelijke projecten op diverse levensgebieden en naar een werkproces voor het sociaal team.

Arbeidsmarktondersteuning

Met de samenwerking in de arbeidsmarktregio Food Valley bieden wij arbeidsmarktondersteuning afgestemd op de mate waarin mensen productief zijn (loonwaarde) en begeleidingsbehoefte hebben (coaching op de werkvloer). 2015 staat in het teken van het vormgeven van het Werkgeversservicepunt FoodValley. Centraal staat daarin de (personeels)behoefte van de werkgever. Het werkgeversservicepunt FoodValley bestaat uit alle accountmanagers van de deelnemende gemeenten, UWV en SW-bedrijven. Website, informatiemateriaal en een regionaal arbeidsmarktbeperkingsplan worden verder uitgewerkt in concrete activiteiten.

In augustus 2015 hebben we het Uitvoeringsplan Participatiewet onderdeel Arbeidsmarkt-ondersteuning vastgesteld. In dit plan staan de uitgangspunten, prioriteiten en doelstellingen op het gebied van participatie en werk verwoord. Arbeidsmarktondersteuning is onderdeel geworden van het Sociaal Team. Medio 2015 zijn de eerste inwoners aan de slag gegaan in een baan op grond van de banenafpraak.

Gegevensuitwisseling

Bij gegevensuitwisseling die nodig is om de decentralisatietaken goed uit te kunnen voeren wordt alle privacygevoelige informatie waarover de gemeente of haar partners beschikken zorgvuldig verwerkt en beveiligd in overeenstemming met de Wet Bescherming Persoonsgegevens. In het najaar wordt een bijeenkomst met maatschappelijke partners over dit onderwerp georganiseerd.

Mantelzorgers

Door de veranderingen in wetgeving hebben mantelzorgers een meer centrale rol gekregen in het hele stelsel van ondersteuning, zorg en participatie. Dat vormde aanleiding om uitvoering en beleid op het gebied van mantelzorg te actualiseren. Medio juli 2015 is een nieuw uitvoeringsplan mantelzorg 2015 - 2018 door ons vastgesteld. Prioriteit daarin is het ondersteunen van mantelzorgers vanuit het sociaal team in lijn met het uitgangspunt: een huishouden, een plan, een regie. Als een gesprek wordt gepland met een inwoner en er is ook sprake van een mantelzorger dan is de mantelzorger ook bij het gesprek aanwezig. In het gesprek zal ook de ondersteuningsbehoefte van de mantelzorger zelf nadrukkelijk aan de orde worden gesteld. Verder wordt door het sociaal team nauw samengewerkt in het netwerk met lokale partners zoals huisartsen, praktijkondersteuners, eerstelijns hulpverleners, wijkverpleegkundige zodat zoveel als mogelijk de mantelzorgers bij de gemeente bekend zijn en meer dan voorheen ook preventief ondersteund kunnen worden.

Mantelzorgers kunnen ook de website Wehelpen gebruiken waar de gemeente sinds 1 april 2015 bij aangesloten is. Wehelpen biedt een digitale ondersteuningsstructuur die kan worden ingezet voor iedereen die een ander helpt of zelf geholpen wordt: mantelzorgers, vrijwilligers en hulpbehoevenden. Met Wehelpen.nl kun je hulp vragen en hulp aanbieden. Mensen kunnen makkelijk zelf een account aanmaken en meehelpen of een hulpvraag stellen. Specifiek voor mantelzorgers biedt Wehelpen de mogelijkheid een digitaal hulpnetwerk aan te maken waarmee je gezamenlijk een agenda beheren, een logboek bijhouden en notities delen.

Tegelijk met het uitvoeringsplan mantelzorg zijn ook de regels vastgesteld voor het verstrekken van het mantelzorgcompliment. Dit werd eerder gedaan door de Sociale verzekeringsbank en de gemeente is hier met ingang van 2015 voor verantwoordelijk geworden. Inwoners van de

gemeente kunnen het mantelzorgcompliment aanvragen in de vorm van een geldbedrag van € 150 of in de vorm van een voucher die recht geeft op 10 uur Huishoudelijke Hulp die wordt ingezet ter ontlasting van de mantelzorger.

1B. Gezondheid

Activiteiten:

Wmo

In de Wmo 2015 komen we veel nieuwe functies tegen. De gemeente heeft een bredere verantwoordelijkheid voor de ondersteuning van onze inwoners met een beperking gekregen. Door de verantwoordelijkheidsverschuiving trekken we nadrukkelijker op met de zorgverzekeraar en brengen een nauwe samenwerking tot stand met huisartsen en wijkverpleegkundigen, jeugdartsen en jeugdverpleegkundigen. Vanuit het gezondheidsbeleid wordt ook een directe relatie gelegd met jeugdzorg.

Jeugdwet

De overdracht van gegevens vanuit de aanbieders naar gemeenten is gehinderd door privacy aspecten. In augustus 2015 is een ministeriële regeling van kracht geworden waardoor de gegevens geleverd moeten worden. Deze informatie is noodzakelijk om te verifiëren op rechtmatigheid en omvang van uitgaven. Op het gebied van inkoop, budget garantie (RTA) en geprognosticeerde omzet bovenregionale jeugdzorg dreigt een geringe overschrijding. Op het regionaal lokaal niveau is sprake van een geringe verwachte onderschrijding. De ontwikkelingen worden nauwgezet gevolgd.

Binnen het Sociaal Team worden casussen vanuit breed perspectief opgepakt waarmee de integrale benadering is gestart.

Met grote aanbieders van jeugdhulp binnen onze gemeente vindt overleg plaats over inkoop en transformatie.

Het inkoopproces 2016 is gestart. Aanbieders die voor 2015 te laat zijn geweest zijn in de gelegenheid gesteld mee te doen.

Wet publieke gezondheid

Regionaal is afgesproken dat de nota gezondheidsbeleid 2012-2014 ook in 2015 als vigerend beleid wordt gehanteerd. Er komt geen nieuwe landelijke nota. De minister publiceert een beleidsbrief. Regionaal wordt voor de hele Veiligheids- en Gezondheidsregio Midden Gelderland één visie op de publieke gezondheid geformuleerd. Deze wordt in december 2015 aan uw raad voorgelegd. Het gezondheidsbeleid wordt vervolgens geïntegreerd in het beleid voor het totale sociaal domein.

Binnen de Publieke gezondheid zijn wij specifiek verantwoordelijk voor de jeugdgezondheidszorg en voor senioren. De jeugdgezondheidszorg is met ingang van 1 januari 2015 in één hand (VGGM). Het extra contactmoment voor adolescenten is ontwikkeld en wordt in de 2e helft van 2015 en voorts in 2016 uitgerold. In de JGZ wordt door de jeugdarts en jeugdverpleegkundige triage toegepast.

1C. Sport

Activiteiten:

Samenwerking met de sportverenigingen versterken voor nog sterkere allianties vanuit met andere maatschappelijke sectoren (zorg, welzijn en onderwijs)

Er zijn verschillende (combinatie)functies gerealiseerd vanuit de Brede Impuls combinatiefuncties en de regeling "Gelderland Sport!" die vanaf 2015 onder de noemer Sport- en Bewegingsteam actief zijn. Met dit team, bestaande uit sportprofessionals in dienst bij verschillende werkgevers, wordt actief en in samenhang ingezet op verschillende sport- & beweegprogramma's om doelen en ambities uit de sportnota te realiseren. Dit gebeurt in samenwerking met inwoners, sportverenigingen, sportscholen, huisartsen, fysiotherapeuten, scholen, welzijnsinstellingen en instellingen voor maatschappelijke opvang. Voor de concrete samenwerkingsactiviteiten verwijzen we naar de voortgang bij het onderdeel 'Samenwerking sportverenigingen en maatschappelijke partners'.

Samenwerking tussen lokale (sport) verenigingen en instellingen om te komen tot een gezamenlijk (sporttak overstijgend) vraaggericht sportaanbod

Binnen het platform sport & cultuur Renkum (MFC 3b4) zijn verschillende partijen met elkaar in overleg om te komen tot een jaarprogramma. Voor de Bilderberg heeft de nadruk de afgelopen maanden gelegen in de realisatie en oplevering van het kunstgrasveld. Ook is er een beachaccommodatie geopend die bijdraagt aan deze activiteit. Met de gebruikers van sportpark Hartenstein wordt invulling gegeven aan de opgestelde visie. Deze visie moet leiden tot verzelfstandiging van het sportpark en een kwaliteitsverbetering en vernieuwing (breder sportaanbod) van het sportpark.

Onderzoek voor alle buitensportaccommodaties naar de mogelijkheid om het totale beheer en onderhoud over te dragen aan de gebruikers

Voor verschillende sportparken lopen hierover gesprekken met de gebruikers.

Sportpark Duitse Kamp is reeds verzelfstandigd waarbij de gemeente nog tijdelijk een financiële bijdrage verstrekt. Recent heeft er een tussenevaluatie plaatsgevonden. Hieruit is naar voren gekomen dat het totale beheer naar behoren verloopt. Eind 2016 stopt de gemeentelijke bijdrage en vindt er een eidevaluatie plaats halverwege 2016.

Sportpark Hartenstein: de planontwikkeling door de gebruikers is in een afrondende fase. In het 4e kwartaal zal hierover bestuurlijk afstemming plaatsvinden. Onderdeel van de planvorming is de realisatie van sportieve beweegruiimte.

Sportpark Wilhelmina: in het vierde kwartaal presenteren de verenigingen het visiedocument m.b.t. ontwikkeling sportpark aan de gemeente.

Sportpark De Bilderberg: De nadruk heeft de afgelopen periode gelegen op de realisatie kunstgras en beachaccommodatie. In het najaar wordt bestuurlijk over verzelfstandiging doorgesproken.

Samenwerking sportverenigingen en maatschappelijke partners

Vanuit de kadernota Sportief Verbinden en de kadernota sociaal domein is sport als middel ingezet voor o.a. participatie en gezondheid. De gemeente ondersteunt en faciliteert sportverenigingen om meer verbindingen te leggen.

Met verschillende sport- & beweegprogramma's zet het Sport- en Bewegingsteam sport als middel in met bijvoorbeeld de wijk sportinstuiven, Sport Extra, leefstijlcoachactiviteiten en het zomerbeweegprogramma 50+. Ook is in het programma 'Vanuit autisme bekeken' sport een onderdeel. Doel is hier om zoveel mogelijk kinderen, jongeren en volwassenen met autisme binnen het reguliere sportaanbod te kunnen laten sporten & bewegen. In samenwerking met Uniek

Sporten worden hiervoor acties uitgezet zoals bijvoorbeeld het organiseren van bijeenkomsten met een module 'autisme' voor verenigingen.

Evaluëren pilot 'Wijk en Sport in Renkum/ Heelsum' met inzet van de buurtsportcoach

In het 4e kwartaal is er een evaluatie.

Vraaggericht sportaanbod

Om de ambities uit de kadernota 'Sportief Verbinden' uit te voeren zijn sportprofessionals actief. Zij zijn in dienst bij verschillende werkgevers en vormen samen het 'Sport- & beweegteam'. Ook in 2015 worden zij ingezet voor een vraaggericht sport- en beweegaanbod. Hierbij is specifieke aandacht voor:

Sportstimulering voor volwassenen en ouderen: o.a. de GALM-methode, een laagdrempelige methode om 50 plussers aan het sporten en bewegen te krijgen.

Sportstimulering jeugd-jongeren 4-23 jaar: aanbod voor school- en sportactiviteiten, sporten na school, Sport Extra, trajectbegeleiding naar sportverenigingen, wijksportinstuiven in samenwerking met buurtsportcoach en oudejaarstoernooi

De genoemde activiteiten zijn volgens afspraak uitgevoerd dan wel lopen nog de rest van het jaar door.

Sportstimulering mensen met een beperking: onder andere loketfunctie voor sportvragen en sportadviezen, verenigingsadvies, deskundigheidsbevordering door aansluiting bij het Samenwerkingsverband aangepast sporten regio Arnhem genaamd "Uniek Sporten".

Uitvoeren van het project "Sportcoach" op het voortgezet speciaal onderwijs met de Onderwijsspecialisten.

De samenwerkingsovereenkomst met "Uniek Sporten" is verlengd tot 1 januari 2017. Het project "Sportcoach" loopt tot 31 juli 2017 en de activiteiten die daarbinnen zijn afgesproken worden uitgevoerd.

Mensen met overgewicht en obesitas: evalueren pilot 'beweegkuur', initiatief van fysio/huisartsen in Renkum/Heelsum

Inzetten op de toeleiding van beweegkuurdeelnemers naar structurele sport- en beweegactiviteiten door de buurtsportcoach

De genoemde activiteiten zijn volgens afspraak uitgevoerd dan wel lopen nog de rest van het jaar door.

Uitvoering geven aan de door de provincie toegekende subsidieaanvragen, op basis van de regeling 'Gelderland Sportland', wordt uitvoering gegeven te weten:

- "Sportieve bewegingsruimte" op sportpark Hartenstein
- Stichting Loopland Gelderland in samenwerking met de scholen en sportorganisaties
- Leefstijlcoach senioren in Doorwerth/Heveadorp

Met de gebruikers van sportpark Hartenstein vindt overleg plaats om tot implementatie te komen van de inrichting van de sportieve buitenruimte.

In aanloop naar de stuwwalloop zijn er in samenwerking met het sport- & beweegteam verschillende hardloopclinics georganiseerd.

Conform het projectplan zijn er leefstijlcoachactiviteiten uitgevoerd die nog doorlopen tot mei 2016.

Uitvoering geven aan het project “7x7 45+ voetbal”

Deze activiteiten zijn tot juni georganiseerd. De voetbalverenigingen zijn nu aan het onderzoeken of deze activiteiten op dezelfde wijze al dan niet worden gecontinueerd.

Evalueren sportnota

NOC*NSF is gevraagd de tussenevaluatie in samenwerking met de gemeente uit te voeren. In het 4e kwartaal wordt de tussenevaluatie uitgevoerd en komt de rapportage beschikbaar. Naar aanleiding van de evaluatie zijn er zo nodig bijstellingen mogelijk. Naast de tussenevaluatie zijn in het 4e kwartaal ook de resultaten van de Gelder Sportmonitor beschikbaar.

1D. Educatie

Activiteiten:

- Samen met het onderwijs, de VGGM en de aanbieders van PSZwerk en Kinderopvang wordt de aansluiting met zorg voor jeugd vorm gegeven in het kader van transitie & transformatie.
- Samen met het team 2GetThere en het onderwijs stimuleren wij jongeren die dreigen uit te vallen, om hun startkwalificatie te behalen.
- In juli 2015 is het VVE uitvoeringsprogramma opgesteld. Daarbij ligt de nadruk op kwaliteit en de aansluiting op het basisonderwijs.

Bibliotheek

In 2015 wordt uitvoering gegeven aan een volwaardige bibliotheek in Renkum en Oosterbeek.

Cultuureducatie

In het kader van het opstellen van een nieuwe Cultuurvisie wordt de visie op cultuureducatie geëvalueerd en indien nodig herzien. Daarbij wordt bekeken welke taken marktpartijen kunnen uitvoeren. Dit wordt meegenomen in de Cultuurvisie. Eind 2015 worden de consequenties in kaart gebracht voor de bestaande subsidierelatie met 't Venster.

1E. Minima

Activiteiten:

Activerend minimabeleid

In juli 2015 is de GelrePas conform planning geïntroduceerd in de gemeente Renkum. Met betrekking tot deelname aan de collectieve zorgverzekering voor minima zijn met de zorgverzekeraar in regionaal verband voorbereidingen getroffen voor het aanbod van het verzekerd gemeentelijke pakket voor 2016.

Onderzoek armoedeval

De introductie van de kostendelers norm in de bijstand en de wijzigingen in de kindgebonden budgetten bij de belastingdienst in 2015 hebben gevolgen voor de draagkracht van alleenstaande ouders in de bijstand. De beleidsregels voor bijzondere bijstand worden in de tweede helft 2015 aangepast, waarbij met deze gevolgen rekening wordt gehouden. De afstemming met de WMO over de invulling van het gemeentelijk beleid inzake meerkosten voor chronisch zieken en gehandicapten is terug te vinden in de beleidsregels bijzondere bijstand.

Schuldhulpverlening

Er heeft in het tweede kwartaal een evaluatie onder inwoners plaatsgevonden van de wijze waarop de schuldhulpverlening door hen wordt gewaardeerd. De beoordeling is positief, zowel over de dienstverlening door de gemeente als ook de waardering van de ingekochte dienstverlening.

Het aantal meldingen in het voorjaar voor een volgende Budgetkring was te gering om een nieuwe kring op te starten. Een nieuwe wervingscampagne vindt na de zomer plaats.

1F. Inkomensvoorziening

Activiteiten:

Verstrekken inkomensvoorzieningen

Het aantal uitkeringen blijft ook in de eerste helft van 2015 toenemen. De prognose van het SCP is dat de groei van de economie zich pas in 2016 zal vertalen in stijgende kansen op werk voor mensen in de bijstand. De invloed van de invoering van de kostendelersnorm is medio 2015 nog niet zichtbaar, omdat dit vanwege het overgangsrecht, pas voor de meeste mensen per 1 juli is geëffectueerd.

Bij ieder gesprek dat wordt gevoerd met mensen die een aanvraag voor een bijstandsuitkering indienen, wordt ook de tegenprestatie met hen besproken. Daarbij opteren wij voor vrijwilligerswerk dat door de mensen zelf wordt gekozen.

Verstrekken bijzondere bijstand

Wij zien ook in dit jaar een verdere groei van de bijzondere bijstand in de kosten voor bewindvoering. De helft van het aantal aanvragen bijzondere bijstand en de helft van het budget voor bijzondere bijstand gaat op aan bijzondere kosten in de bewindvoering.

1G. Maatwerkvoorzieningen

Activiteiten:

In de Wmo 2015 komt het compensatiebeginsel niet terug. Wij geven vorm aan de maatwerkvoorziening: een op behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen.

De consulenten leggen huisbezoeken af. In het gesprek wordt op maat bekeken welke ondersteuning de klant nodig heeft.

Producten die onder Maatwerkvoorzieningen vallen zijn:

Advies en ondersteuning (onafhankelijk advies), Sociaal, juridische dienstverlening, Begeleiding, Huishoudelijke hulp, Persoonlijke verzorging (Wmo-deel), rolstoelen, woningaanpassingen, begeleid wonen (niet wonen/zorg), bijzonder vervoer (scootmobiel, AWBZ-vervoer, zorgtaxi), leerlingenvervoer, dagbesteding, maatwerkvoorzieningen op het gebied van de jeugdzorg, mantelzorg, maatschappelijke opvang en cliëntondersteuning.

Leerlingenvervoer

Het leerlingenvervoer kent ook in schooljaar 2015-2016 een doorlopend project "Samen reizen met"... met als doel zo veel mogelijk leerlingen zelfstandig met openbaar vervoer te leren reizen. In januari en juni hebben in totaal 14 leerlingen een certificaat ontvangen als teken, dat ze d.m.v. het project zelfstandig naar school hebben leren reizen. Onder hen 3 leerlingen die nu dagelijks met het OV naar hun school in Nijmegen reizen.

Om een nieuwe groep leerlingen te werven voor het schooljaar 2015-2016 zijn met een derde van het totale bestand leerlingenvervoer persoonlijke gesprekken gevoerd. Dit resulteert in 16 potentiële deelnemers voor dit schooljaar.

Doelgroepenvervoer

Mede met het zicht op het aflopende contract van de Stadsregiotaxi in 2016 hebben in 2014 alle stadsregiogemeenten een onderzoek laten uitvoeren naar de toekomst van de Stadsregiotaxi en het gemeentelijk doelgroepenvervoer.

De belangrijkste conclusies uit dit onderzoek zijn, dat de kosten de komende jaren verder toenemen en de bijbehorende (sociale) budgetten daarentegen verder afnemen. In 2020 wordt voor de regio Arnhem - Nijmegen een tekort verwacht van zo'n €11 miljoen (bron: Cissonius).

Verbetering van de efficiëntie en meer grip krijgen op de kosten en de kwaliteit van het vervoer is dus noodzakelijk. Hiervoor zijn vijf aanbevelingen gedaan. Eén van de belangrijkste aanbevelingen is: het sturen op bundeling van vervoer en hiermee samenhangend één (nieuwe) aanbesteding van het doelgroepen- en aanvullend vervoer. Hieraan en aan het maken van nieuwe afspraken met de provincie in het kader van de Basismobiliteit is in 2015 een aantal stappen gezet.

02 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit

2A. Ruimtelijke ontwikkeling

Activiteiten:

Woningbouwprojecten op gang brengen

Aan de projecten Oosterbeek Hoog, Dalzone, NVC Dennenkamp en 3B4 Midden, Noord en Zuid is hard gewerkt en zijn stappen gezet. In sommige gevallen heeft dat geresulteerd in zodanige (financiële) veranderingen in de projecten dat deze aan u zijn of worden voorgelegd. Voor het NVC zal in het najaar de aanbesteding volgen.

Omwonenden betrekken bij de projecten

Wij hebben diverse keren gesproken en afspraken gemaakt, met de Vrienden van park Hartenstein over het terrein van de Pieter Reyenga Mavo in Oosterbeek en hun visie, om gezamenlijk te komen tot een stedenbouwkundig kader.

Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf (RUP)

Wij hebben de werkzaamheden aan het RUP uitgesteld om capaciteitsredenen.

Voldoen aan de eisen

Het is een uitgangspunt bij onze projecten dat nieuwe (woning)bouwprojecten moeten voldoen aan de actuele eisen op het gebied van stedenbouw, ruimtelijke inpassing, duurzaamheid en wonen.

Methodiek projecten

In het najaar zal een stagiaire onderzoeken of de Methodiek projectmanagement 2012 nog steeds voldoet of aanpassingen mogelijk zijn zodat het proces versneld en vereenvoudigd kan worden.

Gebiedsvisie Centrum Doorwerth

De Kerngroep Doorwerth centrum heeft een rapport opgeleverd waarmee de 1^e fase is afgerond. Voor de 2^e fase heeft u in september een raadsvoorstel ontvangen, met daarin de voortgang en het plan voor het vervolg.

Gebiedsvisie Centrum Renkum

In juni zijn het vernieuwde Europaplein en de Dorpsstraat in Renkum feestelijk geopend. In het najaar ontvangt u een (financiële) evaluatie van dit project. Aan verdere invulling van diverse maatregelen en plannen wordt langs meerdere lijnen gewerkt. U ontvangt hierover in het najaar een voortgangsrapportage.

2B. Wonen

Activiteiten:

Businesslab in Doorwerth

Het business lab is december 2014 gehouden. Diverse specialisten en inwoners en ondernemers hebben ideeën uitgewisseld over hoe om te gaan met de appartementenproblematiek in Doorwerth. Het bleek niet zo zeer een kwantitatief probleem te zijn. Het aantal appartementen dat

leegstaat is niet extreem hoog en de leefomgeving is ook nog prima. Vervolgens hebben wij enkele ideeën om gezet in acties. Zoals het opzetten van een regieteam ROM-Samenleving, regulier overleg met verhuurders en overleg met de bewonerscommissie Dillenburg. Het regieteam ROM-Samenleving fungeert daarvoor als verbinding tussen beide beleidsafdelingen. Daarbij zal het regieteam de appartementen problematiek in de kern Doorwerth en de daarachter schuilende maatschappelijk vraagstukken ook meenemen. Hiermee is het business lab afgerond en ondergebracht bij het regieteam ROM-Samenleving.

Gezamenlijk krachtenbundeling voor huisvestingsopgave woningen in de zorgsector

In 2015 is de beleidsnotitie Wonen en Zorg voor de doelgroep senioren vastgesteld. Deze wordt in 2015 en opvolgende jaren gehanteerd en uitgevoerd. Dit voor het beleid op het gebied van het scheiden van wonen en zorg als gevolg van nieuwe wetgeving in het sociaal domein. Dit beleid is een nadere invulling van de Nota Wonen.

Onderzoek woningen voor mensen met een handicap of begeleidingsvraag

In 2015 wordt met de sector onderzoek uitgevoerd naar de woningbehoefte en deze koppelen aan het aanbod van geschikte woningen voor mensen met een handicap. Daarnaast gaan wij de begeleidingsvraag van zelfstandig wonende met begeleidingsbehoefte in kaart brengen.

Verleidingsstrategieën inzetten voor woningverbetering particuliere woningen

In het najaar gaan wij een plan van aanpak opstellen om de particuliere woningeigenaar te stimuleren woningverbetering toe te passen aan de woning. Het idee is om aan te sluiten bij het project "Buurten over energie". Daarnaast is er op de duurzaamheidsmarkt die eind september is georganiseerd ruim aandacht besteed aan verbetermogelijkheden op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid.

Prioriteren en keuzes maken in woningbouwprogramma

In 2015 zijn afspraken gemaakt over het prioriteren van de woningbouwplannen volgens de nieuwe systematiek voor sturing 'het stoplichtenmodel'. In dit stoplichtenmodel worden overwegingen van flexibiliteit, behoefte en de juiste locatie meegenomen. Eind 2015 / begin 2016 wordt het overzicht van het woningbouwprogramma bijgewerkt en regionaal afgestemd.

Continuering Bewust Wonen campagne

In het najaar gaan wij een plan van aanpak opstellen en uitvoeren voor het vervolg van Bewust Wonen. Met deze campagne zijn wij in 2011 gestart met als doel senioren te stimuleren dat zij hun eigen woning gaan aanpassen.

Prestatieafspraken met Vivare

Ons woonbeleid is 2014 geactualiseerd. Dit is verwoord in de Nota Wonen 2014. Op basis van de Nota Wonen zijn wij en de woningcorporatie Vivare bezig met het maken van nieuwe prestatieafspraken. De afspraken moeten aan het eind van 2015 operationeel zijn.

Zes Tinten Groen

Momenteel zijn wij aan het beraden hoe wij ons als gemeente moeten profileren. Dit met als doel een eenduidige, herkenbare profilering (ook op het gebied van recreatie en toerisme) van de gemeente Renkum.

In 2013 zijn wij daarvoor gestart met de promotiecampagne 'Zes tinten Groen'. Dit met als doel onze gemeente onder de aandacht te brengen in de regio bij de doelgroep (jonge) gezinnen en starters in de leeftijd van 25 t/m 45. Daarmee willen wij bereiken dat jonge gezinnen hier een huis

kopen of huren en zich daadwerkelijk vestigen binnen onze gemeente. Deze campagne kan worden meegenomen in de “nieuwe profilering”.

SVn startersleningen

In 2015 continueren wij de uitvoering van de SVn startersleningen.

2C. Bestemmingsplannen

Activiteiten:

Actualiseren bestemmingsplannen

Vanwege de grote hoeveelheid (particuliere en project)bestemmingsplannen dit jaar is de planning en de behandeling van de actualisatie van de bestemmingsplannen dit jaar deels anders geworden.

- bestemmingsplan 'Oosterbeek-Centrum 2015' is aan uw raad ter vaststelling aangeboden voor de vergadering van 30 september 2015. Het bestemmingsplan voor de rest van het zuiden van Oosterbeek wordt medio november 2015 in ontwerp ter inzage gelegd. In dat bestemmingsplan wordt een klein deel van het aanliggende buitengebied meegenomen;
- bestemmingsplan 'Kabeljauw 9 e.o., 2015' is aan uw raad ter vaststelling aangeboden voor de vergadering van 30 september 2015;
- de bestemmingsplannen voor Wolfheze en het Buitengebied worden in 2016 respectievelijk 2017 opgestart;
- bestemmingsplan 'Veentjesbrug' wordt begin 2016 in ontwerp ter inzage gelegd;
- het bestemmingsplan 'Klingelbeekseweg' wordt medio 2016 in ontwerp ter inzage gelegd.

2D. Omgevingsvergunning

Activiteiten:

Samenwerking en kwaliteit bevorderen: overdracht WABO-taken aan ODRA

De overdracht van WABO-taken van Renkum naar de ODRA vindt plaats op 1 oktober 2015. Inwoners en bedrijven kunnen een afspraak maken met medewerkers van de ODRA in het gemeentehuis.

Heroverweging afschaffing kapverordening en invoering beschermde bomenlijst

Het voorstel ter vaststelling van een nieuwe bomenverordening wordt uw raad in het vierde kwartaal van 2015 voorgelegd.

2E. Mobiliteit

Activiteiten:

Regionale afstemming bereikbaarheid

- In de zomer zijn de plannen van de Taskforce Verkeer uitgevoerd, dit om de doorstroming van de Utrechtseweg te verbeteren. Dit is in goed overleg met de ondernemers gegaan. Hierdoor kan in december 2015 de HOV-lijn Arnhem-Wageningen worden gerealiseerd.
- Het doortrekken van de Valleilijn (Arnhem-Amersfoort) zal moeten wachten op een gedeeltelijke aanbesteding van het huidige lijnennet van NS (2020).

- Ondersteunen van de lobby voor een nieuwe fietsverbinding over de Rijn. In overleggen met gemeente Arnhem halen wij steeds deze fietsverbinding aan. Echter, in de plannen van Arnhem is deze verbinding op lange termijn geschoven.
- Stimuleren van goede (nacht- en buurt-) busverbindingen (doorlopend). De buurtbus heeft over 2014, ondanks veel wegwerkzaamheden (N225), een groei van 4% gerealiseerd.

Toegankelijkheid openbaar vervoer

Het project ophogen bushaltes is afgerond. Ook de financiële afronding van het project naar de provincie is afgerond.

Snelfietsroute Arnhem Wageningen

In 2015 is bestuurlijke overeenstemming over de maatregelen en de kostenverdeling vastgelegd. Over het traject tussen Parenco en de Broekhorst loopt nu nog overleg tussen de provincie en Rijkswaterstaat. Zodra dit traject definitief is, wordt gestart met de (voorbereiding van de) te treffen maatregelen.

Lokale aanpak fiets

De Lokale aanpak fiets was begin 2015 gereed. Hierin is, doordat het regionaal is opgepakt, summier de verbetering van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid voor fietsverkeer in onze gemeente uitgewerkt, beoordeeld vanuit alle betrokken disciplines. Voor ons lokale beleid biedt dit daarom een globale basis, die in het MUP een verdiepingsslag krijgt.

Drielse veer

Jobstap heeft aangegeven niet langer zitting te willen hebben in het bestuur van het Drielse veer. Daarom zijn we op zoek gegaan naar nieuwe bestuursleden. Dit nieuwe bestuur heeft als belangrijke taak om eerst het veer helemaal up to date te maken inclusief de hele organisatie.

Meerjarenuivoeringsplan 2015-2018 opstellen

Begin 2016 wordt een herzien Meerjarenuivoeringsplan Verkeer (MUP 2015-2018) aan u voorgelegd.

Spoorwegovergang Wolfheze

Er moeten met Prorail nog afspraken worden gemaakt over het onderhoud op lange termijn. ProRail heeft hiervoor aanvullende financiële eisen gesteld aan de gemeente.

Langzaam verkeer bij oversteekplaatsen

Er is doorlopend aandacht voor de verkeersveiligheid van langzaam verkeer bij oversteekplaatsen. Waar nodig en mogelijk (in combinatie met andere werkzaamheden) worden maatregelen getroffen om de verkeersveiligheid te verbeteren. Bij de werkzaamheden rond de Utrechtseweg in Oosterbeek zijn vier oversteekplaatsen voorzien van speciale verlichting en signalering. Het effect hiervan wordt geëvalueerd voordat deze relatief kostbare voorziening ook elders worden geplaatst.

Schoolomgevingen

De laatste schoolomgevingen worden in 2016 uniform en herkenbaar ingericht. Van belang hierbij is ook de ontwikkeling van MFC 3B4. In 2016 is hier meer duidelijkheid over, waarna de laatste schoolomgevingen definitief uniform en herkenbaar kunnen worden ingericht.

Sportcomplexen

De knelpunten op en rond de sportcomplexen worden in 2016 in beeld gebracht; waar nodig worden maatregelen getroffen om de verkeersveiligheid te optimaliseren.

Verkeerseducatie

In 2015 zijn een opfriscursus voor oudere bestuurders en een fietsinformatiedag voor senioren georganiseerd. Een e-bike informatiedag staat nog op de planning.

Verkeersveiligheid tijdens reconstructies

Bij alle lopende provinciale projecten is de gemeente Renkum nauw betrokken om te waarborgen dat de veiligheid voor het verkeer en de aanwonenden (oversteekbaarheid) goed wordt geregeld.

Blauwe zone(s)

De monitoring van de blauwe zone in Oosterbeek en het onderzoek naar de mogelijkheden voor een blauwe zone in Renkum en Doorwerth worden doorgeschoven naar begin 2016.

Elektrische auto's

Het rijden met elektrische auto's wordt gestimuleerd, mede doordat voor het parkeren en opladen van elektrische auto's beleidsregels zijn vastgesteld.

P&R terrein Wolfheze

Bij het station Wolfheze wordt een P&R terrein aangelegd, inmiddels is overeenstemming hierover tussen NS en Pro Rail. Wij wachten op de uitvoering door Prorail.

Fietsparkeren

Bij bushaltes, stations en winkelcentra is het aantal fietsparkeerplaatsen aanzienlijk vergroot. Vooral bij de toekomstige HOV-haltes is ook een flink aantal overdekte plaatsen gerealiseerd.

Deelauto's

De markt voor deelauto's heeft nog geen signaal afgegeven. In het vierde kwartaal wordt de markt stevig gestimuleerd mee te werken aan het realiseren van een deelautoproject.

03 Milieu, klimaat & duurzaamheid

3A. Milieu en duurzaamheid

Activiteiten:

Het ondersteunen van inwoners en organisaties die concrete duurzame initiatieven willen ontplooiën

- In 2015 hebben we twee duurzaamheidszonnetjes uitgereikt. In september is een derde zonnetje uitgereikt.
- Op 26 september 2015 is een duurzaamheidsmarkt (met aandacht voor levensloopbestendigheid) voor inwoners op het Raadhuisplein in Oosterbeek georganiseerd.
- Op dit moment loopt in de gemeente het project Buurten over Energie (met subsidie van de Stadsregio). Het doel van het project is om eigenaar-bewoners te verleiden om gezamenlijk hun woningen te verduurzamen. De gemeente heeft hierbij niet de regie, maar faciliteert daar waar nodig is. Onze planning is om eind 2015/ begin 2016 een soortgelijke wijkaanpak ook in (een) andere wijk(en) in de gemeente op te starten.
- Naast gesprekken met initiatiefnemers om hun initiatieven te ondersteunen zoeken we ook naar mogelijkheden om initiatieven met elkaar te verbinden. Bijvoorbeeld Stichting Renkums Beekdal en Zes dorpen schoon.
- In 2015 hebben we van de Stadsregio Arnhem Nijmegen subsidie gekregen voor acht laadpalen (in plaats van de gevraagde 16).
- Met de Stichting Renkums Beekdal doorlopen we een traject om te komen tot meerjarige prestatieafspraken. Aan de hand van de uitkomsten van een pilotproject zullen de definitieve afspraken in 2016 worden vastgelegd.
- Verder gaan we eind 2015 samen met inwoners en organisaties bekijken welke mogelijkheden er zijn voor het verduurzamen van evenementen.

Het (opstellen en) uitvoeren van een programma Milieu en Duurzaamheid

Het opstellen van een tweejaarlijks milieuprogramma voor 2016-2017 wordt afgestemd op de *Routekaart Renkum klimaatneutraal 2040*. Deze zal begin 2016 gereed zijn.

Fairtrade

Op 1 mei 2015 is een convenant ondertekend met de Fairtrade werkgroep. De werkgroep heeft vervolgens een jaarplan opgesteld met daarin concrete doelen en acties gericht op het behouden van de status van Fairtrade gemeente. Voor het uitvoeren van deze activiteiten is een subsidie verstrekt aan de werkgroep.

3B. Energie en klimaat

Activiteiten:

Het uitvoering geven aan het stappenplan om in 2040 klimaatneutraal te zijn

In 2015 is met de RTA-werkgroep klimaatneutraal gewerkt aan (het opstellen van) de *Routekaart Renkum klimaatneutraal 2040*. In de routekaart worden de doelen en activiteiten beschreven om de ambitie, om in 2040 een klimaatneutrale gemeente te zijn, te behalen. In het kader van het opstellen van de routekaart hebben we met de RTA-werkgroep twee klimaatcafés voor inwoners

georganiseerd om inspirerende ideeën voor de routekaart op te halen. We hebben ook een soortgelijke sessie op het Dorenweerd College gehouden voor scholieren. Eind september 2015 is vervolgens een raadsbijeenkomst georganiseerd over het thema klimaatneutraal. De routekaart wordt u voor behandeling in de raadsvergadering van november 2015 voorgelegd.

Het voortzetten van de isolatiesubsidie voor woningeigenaren

Op basis van het nieuwe budget dat is verkregen voor 2015 (vanaf eind oktober 2014) hebben we tot september aan 230 particuliere woningeigenaren een subsidie voor woningisolatie verstrekt. Het gaat daarbij om een bedrag van circa €114.000 aan totaal toegekende subsidies. De regeling voor woningisolatie loopt nog tot het eind van het jaar, maar de verwachting is dat ons budget eind september 2015 is uitgeput. We verwachten niet dat de provincie nog nieuw budget beschikbaar stelt.

Het stimuleren van maatschappelijke organisaties om gebruik te maken van de duurzaamheidslening

In 2015 hebben we twee duurzaamheidsleningen verstrekt aan maatschappelijke instellingen, namelijk de Airborneschool in Renkum en de bibliotheek in Oosterbeek. In totaal is (tot aan de zomer van 2015) voor € 275.000 aan duurzaamheidsleningen verstrekt. In het najaar van 2015 organiseren we een bijeenkomst voor (sport)verenigingen in de gemeente om de duurzaamheidslening bij deze doelgroep verder onder de aandacht te brengen.

Het onderzoeken van de rentabiliteit van het (laten) plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke vastgoed

We zijn in overleg met energiecoöperatie Rijn en IJssel Energie voor het leggen van zonnepanelen op het dak van het gemeentehuis. De coöperatie wil het project voor de plaatsing van de zonnepanelen zo organiseren dat deze collectief bezit worden, gefinancierd door inwoners van de gemeente Renkum/ leden van de coöperatie. De zonnepanelen zullen worden geplaatst op het dak na het verwachte grootschalig onderhoud aan het gemeentehuis in 2016. Ook zijn we in overleg met energiecoöperatie Vallei Energie voor het leggen van zonnepanelen op een deel van het dak van het nieuwe MFC 3b4. De opbrengsten van de zonnepanelen op het multifunctionele centrum komen ten goede van omwonenden/ leden van de coöperatie.

3C. Bos en landschap

Activiteiten:

Landschapsontwikkelingsplan (LOP)

In 2015 wordt een aanzet gegeven tot de actualisatie van het Landschapsontwikkelingsplan in 2016. Het nieuwe beleidsinstrument bevat naast landschap ook de thema's water, duurzaamheid en biodiversiteit en benut de doe- en denkracht van de Renkumse inwoners. Initiatieven op het gebied van natuur, landschap en biodiversiteit worden ondersteund (2014-2018). In dat kader is eind 2014 met belanghebbende partijen een bijenconvenant ondertekend dat in 2015 verder is uitgewerkt. Dit heeft o.a. geresulteerd in een bij-vriendelijker bermbeheer.

Een initiatief voor de realisatie van een oeverwaluwand in de Jufferswaard is ondersteund.

Actualiseren Bosbeleidsplan

Nu de bossen in eigendom blijven, wordt in 2016 gestart met de actualisatie van het Bosbeleidsplan. Dit uitvoerings- en beleidsplan wordt ter besluitvorming aangeboden in de tweede helft van 2016.

Bestrijding Japanse Duizendknoop

De proef Bestrijding Japanse Duizendknoop wordt voortgezet (NVWA & Probos; 2014-2017). De uitgekozen bestrijdingsmaatregelen hebben vooralsnog een voorzichtig effect op de hergroei van de plant.

Naast de bovengenoemde proef is dit voorjaar aan de Nico Bovenweg in Oosterbeek gestart met het begrazen van Japanse Duizendknoop door varkens. Ook dankzij de medewerking van een aantal enthousiaste omwonenden, is dit een proef met een positieve uitstraling die op veel media-aandacht kan rekenen.

Afronding projecten Renkums Beekdal

Alle deelprojecten zijn inmiddels succesvol afgerond zoals de Faunapassage Hartenseweg, Japanse Duizendknoop, asfaltering Beukenlaan, Toegankelijkheid & Beleving (incl. Klompenpad). Uitzondering is de Sprengenkop. Hier zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. Dit vereist extra middelen die niet beschikbaar zijn.

Landschapsherstel Rosandepolder

Geldersch Landschap & Kasteelen (GLK) is nog volop in discussie met Rijkswaterstaat over het landschapsherstel Rosandepolder in het kader van het programma Stroomlijn. Uit die discussie volgt in hoeverre het plan voor landschapsherstel kan worden gerealiseerd. GLK heeft aangegeven in 2015 te starten met de uitvoering van het plan.

3D. Water en riolering

Activiteiten:

Gemeentelijk Rioleringsplan

Het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP+) is nagenoeg klaar en wordt financieel doorgerekend. In het plan is de actualisatie van de Watervisie opgenomen. Het vGRP+ wordt in het vierde kwartaal 2015 ter vaststelling aangeboden. Bij het opstellen is ook gebruik gemaakt burgerparticipatie.

Klimaatadaptatie

Wij volgen actief de landelijke onderzoeken in het kader van klimaatadaptatie om hiermee antwoord te krijgen op Renkumse vragen.

3E. Afvalverwijdering en -verwerking

Activiteiten:

Behalen van een afvalscheidingspercentage van 75%

Afgelopen jaar is een 'houtschoolschets' gemaakt hoe het nieuwe afvalbeleidsplan er uit zou kunnen zien om te voldoen aan een afvalscheidingspercentage van 75% (omgerekend is dit 100 kg/inwoner/jaar). Vervolgens zijn inwoners opgeroepen om mee te denken over de mogelijkheden om de doelstelling te halen. In twee sessies heeft een groep betrokken inwoners met elkaar op een interactieve manier gebrainstormd over de mogelijkheden om 75% van het restafval te kunnen hergebruiken. Hierbij hebben de inwoners zelf goed gekeken naar realiseerbaarheid en of de oplossingen bijdragen aan de doelstelling. Vervolgens is op basis van de uitkomsten van de brainstormsessie een enquête opgesteld die inwoners via www.renkum.nl in konden vullen.

Daarnaast is op 2000 willekeurige adressen een brief op de deurmat gevallen met het verzoek de enquête in te vullen. De resultaten van de enquête, die begin oktober 2015 bekend zijn geworden, vormen de basis voor de uitwerking van het nieuwe Afvalbeleidsplan Gemeente Renkum: *'Grondstoffen zijn nodig, restafval is onnodig'*. Naar verwachting komt het Afvalbeleidsplan in januari 2016 in de raadsvergadering aan de orde. Er wordt ingezet op een nieuwe methode van inzameling in de 2^e helft van 2016.

Parallel aan dit traject is de inzameling van PMD (Plastic, Metalen (blik) en Drankenkartons) gestart vanaf 1 september 2015. Bewoners kunnen gebruik maken van een nieuwe plastic zak waarin naast het bestaande verpakkingsplastic ook de drankenkartons en metalen kunnen worden aangeboden. De invoering van het inzamelen van PMD draagt bij aan een hoger percentage van afvalscheiding.

Analyse grof en fijn restafval

In het najaar van 2015 wordt gestart met de afvalsorteeranalyse. De reden hiervan is om goed te kunnen monitoren wat de resultaten zijn van het inzamelen van PMD.

Educatieve zwerfvuilactie

Met de Bernulphusschool in Oosterbeek is een pilot gestart en is een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor de duur van 4 jaar. Binnen deze periode wordt 4 keer per jaar een lesprogramma vanuit 6Dorpen Schoon aangeboden. Kinderen leren hierbij waarom afval gescheiden moet worden aangeboden en welke gevolgen het heeft als (zwerf)afval in het milieu terecht komt. Speciale aandacht wordt gegeven aan 'plasticsoup'. 6Dorpen Schoon legt hierbij nadrukkelijk verbinding met de inwoners in de omgeving van de school. De inwoners helpen samen met de kinderen mee met het opruimen van zwerfafval in de omgeving. Het is de bedoeling dat meer scholen aanhaken op deze actie. Een en ander is echter afhankelijk van de capaciteit van 6Dorpen Schoon.

Motie Meerjarenbeleidsplan 2015-2019

"Voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen waarin duidelijk wordt wat de mogelijkheden zijn om conform de ambities uit het coalitieakkoord het afvalscheidingspercentage te laten stijgen tot 75% in 2020. Welke investeringen hiervoor nodig zijn en wat de gevolgen hiervan zijn voor de hoogte van de afvalstoffenheffing in de komende jaren."

Momenteel wordt beleid opgesteld om invulling te geven aan de ambitie, waarbij de insteek is dat voor maximaal dezelfde kosten het scheidingspercentage wordt gehaald.

04 Veiligheid

4A. Integraal veiligheidsbeleid

Activiteiten:

Opstellen nieuw integraal Veiligheidsplan Renkum

Dit plan is opgesteld en besproken in uw raad. De acties lopen. Een belangrijk speerpunt voor dit jaar is aanpak hennepsteelt. Dit jaar was ook de sluiting van Mimi wegens harddrugshandel een belangrijk onderwerp. Deze casus gaf zicht op een wereld die voor gemeente als Renkum nieuw maar niet onverwacht was.

Het binnen de wettelijke kaders leveren van brandweezorg

Brandweer loopt. Er loopt een project doorontwikkeling repressieve organisatie(DOR), hierover heeft uw raad de gelegenheid gehad om zienswijzen in te dienen, er waren geen zienswijzen.

Verder professionaliseren regionale samenwerking op het gebied van crisisbeheersing

Het crisisplan Veiligheidsregio is inmiddels een goed lopend proces waarin de rollen en taken helder zijn. Een aantal regionale crises heeft het plan en de inzet van mensen getest met goed resultaat. Het regionale proces rondom crisisbeheersing is professioneel en efficiënt.

Medio 2016 wordt het geactualiseerde regionale crisisplan 2016 – 2017 actief.

Om multidisciplinaire samenwerking tussen hulpverleningsdiensten en gemeenten verder te optimaliseren en professionaliseren vinden vanaf september 2015 Multifunctionele Realistische Oefeningen (MRO's) plaats in verschillende gemeenten.

Bij deze vorm van oefenen worden alle disciplines ingezet. Daarnaast vinden er diverse systeemtesten plaats met de gemeentelijke beleidsteams (GB) waarvan de resultaten aan het Ministerie worden overlegd.

4B. Toezicht en handhaving

Activiteiten

- Er wordt een gericht maatschappelijk netwerk opgebouwd met stakeholders, zoals belangenorganisaties, doelgroepen, burgerplatforms en bedrijven.
- Er is een gedegen regie over en samenwerking met de overige handhavingpartners VGGM (GGD en Brandweer) en ODRA, alsmede samenwerkingen met overige (bestuurs- en/of strafrechtelijke) organen. Bij ODRA worden naast de milieutaken in 2015 ook de bouwtaken ondergebracht ter uitvoering
- Toezicht en sanctionering vindt transparant plaats op:
 - a. de activiteiten zoals benoemd in de Wabo (o.m. bouw- en sloopwerkzaamheden, brandveiligheid, milieu-inrichtingen, planologische gebruik in overeenstemming met het bestemmingsplan, monumenten, APV);
 - b. kinderopvang, zoals bedoeld in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (hierna: Wkkip, kinderopvang of Wet kinderopvang);
 - c. de openbare orde en (verkeers-)veiligheid, waaronder de APV, voor zover hier een gemeentelijke bevoegdheid aanwezig is;

- d. de overige bijzondere regelgeving ten aanzien van de fysieke leefomgeving, zoals o.m. de Drank- en horecawet, Wegenwet en de Winkeltijdenwet.

Voortgang:

In 2015 heeft uw raad nieuw handhavingsbeleid en bijbehorend uitvoeringsprogramma vastgesteld.

De activiteiten zoals boven benoemd zijn onderdeel van een continu proces dat goed verloopt.

In september is een voorstel voor overdracht van de overige WABO taken bij ODRA per 1 oktober 2015 in uw raad behandeld.

De gemeente Renkum zet sinds 2015 Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) in tijdens de grotere/ grote evenementen. Hiervoor is een samenwerkingsovereenkomst met gemeente Arnhem gesloten.

Vanaf 2016 zal deze samenwerking worden uitgebreid met inzet van de BOA's op de reguliere taken zoals het handhaven van bijvoorbeeld het parkeerbeleid waarbij BOA's ondersteuning bieden aan politie.

4C. Veilig thuis

De regionale organisatie Veilig thuis Midden Gelderland (opvolging AMHK) is per 1 januari 2015 operationeel. Wij hebben werkafspraken gemaakt over signalen en meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling zodat het Sociaal Loket direct betrokken wordt en daarmee de zorg voor slachtoffer en dader dicht bij huis geleverd wordt.

In dit verband hebben we een aantal afspraken vastgelegd over:

- De uitvoering van wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling rond de lokale aanpak;
- De uitvoering van de wet Tijdelijk Huisverbod voor daders van huiselijk geweld en;
- De calamiteitenaanpak bij maatschappelijke onrust.

In het eerste kwartaal is bij Veilig thuis een wachtlijst ontstaan van het aantal meldingen. Met de inzet van extra medewerkers bij Veilig thuis worden de signalen nu sneller opgepakt.

05 Openbare ruimte

5A. Groenonderhoud

Activiteiten:

Tweejaarlijkse evaluatie groen

De eerstvolgende evaluatie van het vastgestelde onderhoudsniveau groen staat gepland voor 2016.

Actualisatie Groenstructuurplan

Het Groenstructuurplan 2004-2014 wordt geactualiseerd. Hierbij worden inwoners op interactieve wijze betrokken. Het Groenstructuurplan wordt begin 2016 ter vaststelling aangeboden.

Uitvoeren Groenbeheer- en Groenstructuurplan

Er wordt uitvoering gegeven aan het Groenbeheer- en Groenstructuurplan. Hierin zijn o.a. opgenomen: renovatie van plantsoenen en structuurdragende (laan)beplantingen en groenprojecten, zoals de verkoop van snippergroen en het bevorderen van de biodiversiteit in het gemeentelijk groenareaal. Ten aanzien van snippergroen zijn brieven gestuurd naar potentiële kopers. Dit heeft wel extra respons opgeleverd. Wij gaan in het najaar een herhalingsactie uitvoeren.

Inwonersparticipatie

Door het verantwoordelijk maken van inwoners bij het onderhoud van groen wordt de beeldkwaliteit verbeterd. Naast een betere kwaliteit bevordert dit ook de sociale cohesie in de wijken. Voorbeelden zijn: Bato's Wijk en Hartenstein in Oosterbeek. Groene Helling in Renkum/ Heelsum en Pro Persona in Wolfheze.

Motie Meerjarenbeleidsplan 2015-2019

"Voor de begrotingsbehandeling 2016 met een voorstel te komen hoe het onderhoudsniveau van groen en wegen te verhogen. Daarbij ook alternatieven aan te geven waarin duidelijk wordt hoe en welke eenmalige investeringen kunnen leiden tot het wegwerken van de bestaande achterstanden in beheer. Daarbij ook een dekkingsvoorstel te doen voor deze investeringen."

Er is onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de opgelegde taakstellingen in te vullen op integraal beheer openbare ruimte (IBOR) als ook op begraaftplaatsbeheer, (onderdeel van) sport, beheer gemeentelijk bossen en beheer kinderboerderij. Uit het onderzoek blijkt dat met doorontwikkeling van team Beheer Openbare Ruimte (effectiviteit en efficiëntie) de taakstellingen behaald kunnen worden in 2018. U ontvangt hierover een aparte raadsbrief .

5B. Wegen, straten en pleinen

Activiteiten:

Werk met werk maken

Er worden continu nadrukkelijk combinaties gemaakt tussen verkeersmaatregelen en werkzaamheden aan de openbare ruimte zoals wegonderhoud, reconstructie- en/of rioolprojecten. Een voorbeeld hiervan is het wegonderhoud van de Utrechtseweg in het centrum van Oosterbeek.

Dit is direct meegenomen in de werkzaamheden ten behoeve van de HOV-lijn Arnhem Wageningen.

Onderhoud wegen

Onderhoud van asfalt- en elementenverharding vindt plaats op basis van de planning zoals die op 4 juni 2015 als bijlage bij de raadsbrief is opgenomen. De kosten van de aannemer lijken lager uit te vallen dan geraamd. Hierdoor wordt het mogelijk dit jaar een groter wegvak van de Van der Molenallee in onderhoud te nemen dan gepland.

Beleidsplan Openbare Verlichting

Op dit moment onderzoeken wij in de markt de mogelijkheden om met de structureel beschikbare onderhouds- en elektrabudgetten, in combinatie met het tijdelijke vervangingsbudget, het totale verlichtingsareaal in gemeente Renkum langjarig te vervangen en te onderhouden.

Om een nauwkeurig overzicht te krijgen van het energiegebruik ten behoeve van het beleid zijn er inmiddels 79 slimme meters geïnstalleerd. Liander leest deze meters uit en brengt eens per twee maanden verslag uit van het verbruik. In de komende tijd worden er nog ca. 140 meters geïnstalleerd.

Vervanging lichtpunten

Op basis van het huidige beleidsplan zouden tot en met 2017 nog circa 540 lichtpunten vervangen moeten worden. Er wordt momenteel onderzoek verricht naar een mogelijk nieuwe aanpak. Om die reden is het vervangingsbestek in 2015 nog niet op de markt gezet.

Motie Meerjarenbeleidsplan 2015-2019

Zie product 5A.

06 Economie & Cultuur

6A. Ondernemen en bedrijvigheid

Activiteiten:

Het opstellen van een kadernota Economie

In het najaar van 2015 starten we met het opstellen van een (op uitvoering gerichte) kadernota Economie als opvolger van de in 2009 vastgestelde Economische Visie. Bij het opstellen van de kadernota worden ondernemers in de gemeente intensief betrokken. Er wordt nadrukkelijk gekeken naar de behoefte aan beleid die bestaat bij het bedrijfsleven. De Kadernota zal in het voorjaar van 2016 worden afgerond.

Het aanstellen van een volwaardige bedrijfscontactfunctionaris

Gekozen is om naast de al aanwezige bedrijvencontactfunctionaris, voor de periode van een jaar (van juni 2015 tot juni 2016) een strategisch beleidsmedewerker economie aan te stellen (0,8 fte) met daarbij de opdracht de kadernota Economie op te stellen. Uit deze nota zal moeten blijken hoe in het vervolg de verbinding tussen ondernemers en de gemeente en de ondernemers onderling moet worden georganiseerd. Daarnaast zal de nota ingaan op de taken en de prioriteiten van een (toekomstig) bedrijvencontactfunctionaris zodat daar in 2016 invulling aan kan worden gegeven.

Het verbeteren van de (digitale) dienstverlening aan ondernemers

In aanvulling op het invullen van een volwaardige functie voor een bedrijfscontactfunctionaris, wordt ook breder ingezet op het verbeteren van de dienstverlening aan ondernemers. Een onderdeel daarvan is het verbeteren van de informatie voor ondernemers op de gemeentelijke website. Met het gereedkomen van de nieuwe website is ook een goed vindbaar en overzichtelijke sectie voor ondernemers ingericht.

In 2015 zou ten behoeve van een adequate communicatie met ondernemers gezorgd worden voor een actueel adressenbestand. Het opbouwen hiervan op een professionele manier blijkt veel tijd te kosten. We gaan daarom vooralsnog uit van de professionele adressenbestanden die bij de Kamer van Koophandel voorhanden zijn.

Daarnaast moeten eind 2015 alle eerstelijns vragen door het Servicepunt worden afgehandeld. Ondernemers komen ook steeds vaker met complexere vragen. Daarmee kunnen ze zowel per mail (bedrijven@renkum.nl) als rechtstreeks bij de bedrijvencontactfunctionaris terecht.

Naast bovenstaande komen we veel bij ondernemers tijdens werkbezoeken.

Het verminderen van de bureaucratie en het aantal overbodige regels

Dit wordt onderdeel van het Kaderplan Economie waar in 2015 mee zal worden gestart en die in het voorjaar van 2016 zal worden afgerond.

Het helpen van mensen (met een arbeidshandicap) aan werk door dit actief onder de aandacht te brengen bij bedrijven

De verstevigde samenwerking tussen de gemeentelijke consultants is al in 2015 gestart en zal in 2016 moeten leiden tot een meer positief resultaat.

Het uitvoering geven aan het project herstructurering bedrijventerreinen voor de bedrijventerreinen Klingelbeekseweg, Veentjesbrug, Cardanuslaan en Schaapsdrift

- *Schaapsdrift*. In het voorjaar van 2015 is op de Schaapsdrift (na afronding van de planvorming in overleg met de bedrijven) begonnen met de uitvoering van de werkzaamheden. De Industriebaan en Energieweg zijn hierbij opnieuw geasfalteerd; het fietspad langs de Schaapsdrift is deels verbreed en verlicht; de openbare verlichting is vervangen; en er is een glasvezelnetwerk aangelegd. De werkzaamheden zijn in september 2015 afgerond. In het najaar van 2015 wordt ook nog de groenvoorziening op de Schaapsdrift aangepast. Daarnaast zijn we gestart met een haalbaarheidsonderzoek naar het oprichten van een beheerorganisatie voor het bedrijventerrein. Hiervoor hebben we een extra subsidie ontvangen van de provincie Gelderland.
- *Klingelbeekseweg*. De gesprekken met de grondeigenaren op het bedrijventerrein door KWP om tot een gezamenlijke herontwikkeling te komen zijn ook in 2015 nog gaande. In juni 2015 heeft u een nieuw voorbereidingsbesluit genomen voor de Klingelbeekseweg, vooruitlopend op het vaststellen van een nieuw bestemmingsplan.
- *Cardanuslaan*. In het najaar van 2015 wordt gestart met de planvorming voor de revitalisering van de Cardanuslaan.
- *Veentjesbrug*. In 2015 zijn we gestart met het opstellen van een nieuw bestemmingsplan voor de Veentjesbrug. Daarnaast zijn er gesprekken gevoerd met de eigenaar van een aantal bedrijfskavels die we in het kader van de herontwikkeling willen verwerven.

Het stimuleren van samenwerking tussen onderwijsinstellingen, ondernemers en overheid

Binnen de regio is een Triple Helix organisatie gestart waar de regionale samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en overheid gestimuleerd wordt. De gemeente Renkum steunt deze samenwerking en de effecten hiervan moeten (op langere termijn) ook binnen de gemeente merkbaar worden. Niet alleen de samenwerking met de regio Arnhem Nijmegen is in beeld maar in 2015/2016 zal ook de samenwerking met Foodvalley versterkt worden. Binnen de gemeente zal in de kadernota Economie handen en voeten worden gegeven aan het leggen van verbindingen tussen de gemeente, andere overheden, ondernemers en overheidsinstellingen. Een voorbeeld hiervan is het ondersteunen van Powerlab op het bedrijvenpark Arnhem Buiten.

Renkum-centrum

Het Europaplein en de Dorpsstraat zijn volgens plan heringericht. In de Dorpsstraat zijn groenelementen geplaatst en enkele bomen geplant om het winkelgebied aantrekkelijker te maken. Om het fietsende publiek tegemoet te komen mag, als pilot, gefietst worden in de Dorpsstraat en er zijn hekjes geplaatst bij winkels om de fiets tegen te parkeren.

Het Europaplein is gedeeltelijk omgezet in een groot grasveld met daarom heen een modern plantsoen, nieuwe speeltoestellen en een fonteintje. In het voormalige kantoorpand van Vivare aan dit plein vestigen zich huisartsen en fysiotherapeuten.

Glasvezel

Inmiddels zorgt Reggefiber ervoor dat inwoners van de kern Oosterbeek een glasvezelaansluiting in hun woning kunnen krijgen. Andere partijen zijn niet geïnteresseerd in de aanleg van glasvezel, omdat de marktomstandigheden daar niet naar zijn. Op de Schaapsdrift is een glasvezelnetwerk aangelegd.

6B. Recreatie en toerisme

Activiteiten:

Het versterken van de toeristisch-recreatieve band van de dorpen met de rivier.

Dit krijgt als volgt vorm:

In de vaart brengen van het Renkumse Veer tussen Renkum en Heteren

Begin juli is het Renkums Veer in de vaart genomen. Dit recreatieve fiets-voetveer kan 12 personen per keer overzetten. Wij zijn in gesprek met partijen die interesse hebben om nabij de veerstoep een kleinschalige horecavoorziening te plaatsen.

Fietspendelboot

De fietspendelboot heeft ook deze zomer gevaren, op zeven dinsdagen in juli en augustus. Deze boot had in onze gemeente twee aanmeerplekken: bij de veerstoep in Renkum aan een tijdelijk geplaatste ponton en bij de passantensteiger bij kasteel Doorwerth. In het najaar bekijken we met onze partners in dit regionale project en met de (toeristische)sector of en hoe een vervolg in 2016 wenselijk is.

Het benutten van de toeristische potentie van landgoederen en buitenplaatsen

Op 23 oktober worden voor de vijf landgoedgemeenten van Gelders Arcadië brochures gepresenteerd die deels op de toeristische markt zijn gericht. In elke brochure is een toeristische route opgenomen langs een selectie van de bezienswaardige landgoederen uit de betreffende gemeente. Deze routes sluiten onderling aan zodat de liefhebber een tour kan maken langs deze landgoederen van Wageningen naar Rheden en vice versa. Parallel aan dit product wordt een App gepresenteerd waarmee toeristen en bewoners uit de vijf landgoedgemeenten met hun mobiele telefoon in het veld verhalen over de landgoederen kunnen binnenhalen. Een deel van die verhalen is ook opgenomen in de reeks brochures.

Kernwaarden als dragers van nieuwe toeristische producten

Bij het verbeteren van de beleefbaarheid van de landgoederen profiteert Renkum van extra subsidiemiddelen die via de v.m. Stadsregio ter beschikking zijn gesteld. Daarvan profiteerden:

- de Hemelse Berg, gedenknaald en twee glazen zitelementen
- de Pietersberg, informatiepanelen
- de Sonnenberg, geel-zwarte entreemarkeringen.

Voor andere landgoedgerelateerde ontwikkelingen; zie 'Het benutten van...' hierboven.

Het Airbornethema krijgt dit najaar versterking door het inrichten van een zogeheten Airborne Hotspot nabij Eethuis Airborne aan de Telefoonweg te Renkum.

Airbornetoerisme

De merknaam "Slag om Arnhem" én de positie van St Airborne Feelings willen we versterken door aansluiting van en afstemming met de gemeenten Arnhem en Overbetuwe.

De vier Airbornegemeenten hebben een opdracht geformuleerd voor de uitvoering van dit project. In het najaar van 2015 wordt deze opdracht uitgevoerd.

Een nieuwe dimensie aan bestaande structuren

In het najaar worden langs de Fonteinallée ten westen van het stuwcomplex twee plekken ingericht waar passerende fietsers worden gestimuleerd af te stappen en een korte wandeling te maken over een stukje van landgoed de Duno, 'Fiets af - Duno op'. Dit gebied is in eigendom bij het Geldersch Landschap dat op haar beurt werkt aan een omvangrijk herstelplan voor het gehele landgoed.

Tijdens de wandeling krijgen inmiddels onzichtbaar geworden elementen op dit landgoed een speels vormgegeven, informatief accent.

De realisatie van een nieuw Klompenpad over de stuwwal en uiterwaarden in 2016 zal hierop worden afgestemd, waarbij medewerking van het Geldersch Landschap een cruciale voorwaarde is.

Toeristische regiokaart

Stichting Airborne Feelings heeft voor 2015 een geheel vernieuwde toeristische regiokaart uitgebracht. In deze kaart is een deel van de ruimte met betaalde advertenties rendabel gemaakt zodat de middelen voor een herdruk daarmee zijn binnengehaald.

6C. Kunst, cultuur en cultuurhistorie

Activiteiten:

Gemeente als kunstenaarskolonie

Eind juni 2015 is een onderzoek voor het vergroten van de landelijke bekendheid van de gemeente Renkum als kunstenaarsgemeente afgerond. De uitkomsten worden meegenomen in de formulering van de op te stellen Cultuurvisie.

Papiergeschiedenis

Eind 2015 is de zichtbaarheid van cultuurhistorische resten inzake de Renkumse papiergeschiedenis verbeterd

Airborne

Voor nieuw beleid voor het 'toekomstige herdenken', waarbij wordt aangegeven welke rol en bijbehorende taken bij de gemeente horen en welke rol van de betrokken organisaties wordt verwacht, wordt in de op te stellen Cultuurvisie een aanzet gegeven.

Cultuurvisie

De concept Cultuurvisie is in de maak. De verwachting is dat deze in december in uw raad kan worden besproken.

Renovatie Concertzaal

De functionele aanpassingen verlopen volgens planning.

Centrum Landschap, Kunst en Cultuur Renkum

Op 8 september j.l. heeft de stichting Veluwezoom 2.0. het bidbook aangeboden aan het gemeentebestuur en een website opengesteld. Ook gaat de stichting fondsen werven voor de benodigde investeringen

Literair erfgoed

In 2015 hebben we nog geen literaire prijs ingesteld om het literair erfgoed te stimuleren. Dit pakken we in 2016 op.

Cultuur als middel voor participatie en talentontwikkeling

In het uitvoeringsplan van het sociaal domein wordt cultuur als middel ingezet voor participatie en talentontwikkeling. Mensen worden o.a. door deel te nemen aan kunst- en cultuuractiviteiten in

hun eigen kracht gezet. Hiervoor is het noodzakelijk de (amateur)kunst en cultuurverenigingen en bibliotheek te ondersteunen en faciliteren om meer verbindingen te leggen.

De bibliotheek is een van de partners in de ontwikkeling van Wij helpen. Daarnaast worden culturele organisaties gestimuleerd mee te denken in de participatie.

07 Inwoner, bestuur & organisatie

7A. Besturingsfilosofie en inwonerparticipatie

Activiteiten:

Besturingsfilosofie

In 2014 is de nota besturingsfilosofie vastgesteld. De nota geeft richting via een drietal routes: a) Verschuiving van verantwoordelijkheden; b) Het vergroten van bestuurskracht; c) Het vergroten van maatschappelijke en politieke betrokkenheid (burgerparticipatie).

Verschuiving van verantwoordelijkheden

In 2015 is de afweging of een taak door de gemeente, de markt of de samenleving moet worden uitgevoerd een uitgangspunt van handelen geworden. Bij de voorbereiding van de besluitvorming vindt deze afweging plaats. Voorbeelden zijn te vinden binnen alle programma's van de begroting. Op 1 september is door de directie de opdracht verstrekt om nader te gaan definiëren wat "beleid" moet zijn voor de gemeente Renkum, gezien de ontwikkelingen in het kader van de decentralisaties en intergemeentelijke samenwerking. Hierbij zal worden gevraagd aan "afnemers" van dat beleid welke taken bij een gemeentelijke organisatie horen en welke verschuivingen nodig zijn. Een cultuuromslag begint immers bij een eerste gesprek hierover.

Vergroten bestuurskracht

Samenwerking (G3)

In oktober zal u het voorstel worden voorgelegd om de uitvoeringstaken van het ambtelijk apparaat in samenwerking met Rheden en Arnhem, de G3, te gaan doen. Het college heeft de kaders ontvangen en zal de bedrijfsplannen van de onderdelen en van het totaal toetsen aan deze kaders en onderbrengen in deze bedrijfsvoeringsorganisatie. Op basis van uw besluit zijn en kunnen de kwartiermakers aan het werk om de overgang van de taken voor te bereiden. Het doel is op 1 januari 2017 de genoemde taken in de IGUO te hebben gebundeld. Gesprekken met Wageningen, om bedrijfsvoeringstaken in samenwerking vorm te geven, hebben opgeleverd dat Wageningen geïnteresseerd kijkt naar deze ontwikkeling maar haar visie op de organisatie van haar taken een andere is dan de G3. Zij wil een robuuste organisatie zijn die de taken voor haar inwoners zelf wil behartigen.

G12

Momenteel wordt in de regio gewerkt aan een samenwerkingsstructuur voor de periode 2017 en verder. Hierin worden de door u vastgestelde uitgangspunten rondom de samenwerking in de G12 meegenomen. Dit voorstel wordt eind 2015 aan u voorgelegd.

Stadsregio

Er is besloten deel te nemen in een nieuwe gemeenschappelijke regeling, die voorziet in het instellen van een zgn. Gemeenschappelijk Orgaan. Dit is de minst vergaande vorm van regionale samenwerking. De thema's waarop we willen samenwerken zijn: wonen, mobiliteit en economie.

Samenwerking ODRA

In juli is ingestemd met het voorstel tot overdracht van alle WABO taken en de daarbij behorende formatie van Renkum aan ODRA per 1 oktober. Het voorstel ligt in september voor aan uw raad.

Samenwerking: stappenplan

Samen met de voorstellen tot samenwerking is met uw raad het stappenplan over effectiviteit, efficiency, bestuurlijke grip, organisatievorm en exit strategie gedeeld. De nota Intergemeentelijk Werken Georganiseerd (IGS) vormt hiervoor de leidraad. Soms kan door afstemming met andere gemeenten niet altijd de letter van de nota gevolgd worden maar wordt de geest ervan gevolgd. In ieder geval is het uitgangspunt van discussie met uw raad.

Inwonerparticipatie

Het eerste jaar is besloten pragmatisch invulling te geven aan de wettelijke verplichting rondom een adviesorgaan rond de jeugd. De huidige commissies zijn in stand gebleven, waarbij de WMO adviesraad ook het brede terrein binnen het sociaal domein adviseert. Daarnaast is een Jongerenraad actief, waarin jeugdthema's worden besproken.

De herziening van de adviesstructuur vormt één van de transformatiethema's van 2016.

Gebiedsgericht werken

In de kadernota 'Transformatie sociaal domein' zijn de kaders beschreven rond de gewenste ontwikkelrichting. Deze richt zich op het versterken van de nuldelijn en de zelfredzaamheid van inwoners. Binnen het hiertoe in te richten sociaal team wordt gebiedsgericht gewerkt onder meer met netwerkmethoden. Deze zullen het komend jaar verder worden doorontwikkeld.

Onderzoek invoering digitaal burgerpanel

Met een digitaal platform kan gemeente Renkum in verschillende fasen van het beleidsvoeringsproces de mening van betrokken inwoners peilen.

Er is een oriënterend gesprek geweest met een expert in online onderzoek en digitale inwonerpanels. Daarnaast is gekeken naar hoe omliggende gemeenten inwonerpanels inzetten en welk systeem zij hiervoor gebruiken. In oktober 2015 is een bezoek gepland aan gemeente Bronckhorst om kennis te nemen van hun ervaringen met een digipanel.

Beschikbaar stellen financiële middelen burgerinitiatieven

Inmiddels is door (groepen van) inwoners gebruik gemaakt van de eerste tranche van deze nieuwe subsidieregeling. Aansprekende voorbeelden: het verlenen van bijdragen aan de aanleg van een beachvolleybalaccommodatie op sportpark de Bilderberg, de aanleg van een oeverwaluwand in de uiterwaarden bij Renkum en het aanleggen (en onderhouden) van een strook grond met rhododendrons in Doorwerth.

Nota Burgerparticipatie

Momenteel worden enkele burgerparticipatietrajecten geëvalueerd. De ervaringen en lessen uit deze trajecten worden meegenomen in de herziening van de Nota Burgerparticipatie in 2016.

Dorsplatforms

De visie rond de inzet van Dorpsplatforms is onveranderd. Dorpsplatforms zullen betrokken blijven bij ontwikkelingen in de directe leefomgeving van inwoners.

Bij maatschappelijke opgaven waar een ruimtelijke component aan de orde is, wordt de lijn van meer ruimte geven aan betrokken burgers doorgetrokken

Dit is bij tal van ontwikkelingen aan de orde. Van grote gebiedsontwikkelingen zoals Doorwerth centrum, tot kleine (bouw)projecten. Het betrekken van omwonenden en bedrijven bij de wegwerkzaamheden in Oosterbeek-centrum is een goed voorbeeld van deze nieuwe aanpak. Steeds meer raken inwoners en ook de betrokken medewerkers bedreven om elkaar op te zoeken en samen tot oplossingen te komen die voor alle partijen werkbaar zijn.

7B. Organisatieontwikkeling

Activiteiten:

Programma dienstverlening

Om de gemeentelijke dienstverlening aan te passen aan de eisen van deze tijd is een Programma Dienstverlening ingericht. Dit programma kent vier hoofddoelen:

1. Het realiseren van één ingang voor contacten, die eerstelijns klantvragen voor 80% in het eerste contact, direct goed afhandelt.
2. Het uitbreiden en optimaliseren van de 'één bron'-gedachte: één bron voor alle gemeentelijke productinformatie.
3. Verbeteren van de (dienstverlenings-) processen en kwaliteitsborging.
4. Aandacht richten op gewenste cultuurveranderingen die bovengenoemde doelen ondersteunen.

Vanuit het Programma Dienstverlening worden organisatiebreed initiatieven ontplooid om de dienstverlening te verbeteren. Dit betreft deels activiteiten met een hoge impact op de dienstverlening en de gehele organisatie. Het effect is vaak van invloed op meerdere teams. Zo hebben we begin 2015 een project gestart om de organisatie in relatief korte tijd Digitaal Zaakgericht te laten werken. Op 7 juli 2015 zijn we met de hele organisatie in één keer van de bestaande situatie naar de nieuwe gegaan. Daarmee hebben we het benodigde fundament gelegd voor de doorontwikkeling van een efficiënte en effectieve dienstverlening die in 2016 verder vorm krijgt. Andere actuele onderwerpen zijn de toptaken website, digitale afhandeling van producten, ontwikkeling van ons Servicepunt etc. Specifieke ontwikkelingen worden bij de desbetreffende producten vermeld.

Programma Sociaal Domein

Met ingang van 1 januari 2015 zijn de decentralisaties van taken in het sociaal domein een feit. Het jaar 2015 heeft voor een groot deel in het teken gestaan van de transitie; het inregelen van deze taken binnen onze gemeentelijke organisatie. Deze omvangrijke transitie is ook gepaard gegaan met de nodige implementatieproblemen, waaronder de gegevensoverdracht jeugd en de problemen bij de SVB. De inschatting is dat deze problematiek eind van 2015 grotendeels is opgelost en de basis voor een groot deel op orde is, waarmee we ook meer sturing kunnen aanbrengen, aan de nieuwe taken, en aan onze nieuwe rol. Eind 2015 is reeds gestart met de transformatie, die in 2016 verder vorm en inhoud krijgt. De kaders zijn hiervoor beschreven in de kadernota sociaal domein '*De kunst van samen leven in de gemeente Renkum, de transformatie*'.

Ontwikkeling Personeel & Organisatie

- De modernisering van het strategisch personeelsbeleid, met als basis de strategische personeelsplanning, wordt verder uitgewerkt en geïmplementeerd.
- In samenwerking met andere gemeenten vindt een harmoniseringsslag van arbeidsvoorwaarden plaats. De onderhandelingen met het medezeggenschap (BGO) hierover zijn in volle gang.
- De organisatie heeft een taakstelling te realiseren, ook op het gebied van de personele formatie. Het realiseren van personele mobiliteit, zowel intern als extern is hierdoor een speerpunt, alsmede het invullen van de noodzakelijke bezetting.
- De samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering binnen de G3 wordt verder vormgegeven. De rechtspositionele en organisatorische gevolgen worden inzichtelijk gemaakt en begeleid. Een business case is afgerond, deze zal worden uitgewerkt in bedrijfsplannen.
- De VNG en de vakbonden hebben een akkoord gesloten over de nieuwe cao met een looptijd tot 1 januari 2016. De gemeentelijke arbeidsmarkt zit vast, de instroom van jongeren is gering

en de vergrijzing neemt toe in een tijd met teruglopende financiële middelen en vergroting van de verantwoordelijkheid van gemeenten als gevolg van de decentralisaties. Tegen deze achtergrond heeft de VNG ingezet op een toekomstbestendige cao, die meer keuzevrijheid biedt aan medewerkers, een nieuw beloningshoofdstuk en de arbeidskansen voor jongeren en mensen met een arbeidsbeperking vergroot. De invoering van deze cao wordt lokaal uitgewerkt. De VNG heeft besloten de invoering van het Individueel Keuzebudget uit te stellen tot 1 januari 2017. Momenteel wordt inzichtelijk gemaakt welke vergoedingen wijzigen door de invoering van het nieuwe en uniforme beloningshoofdstuk 3 per 1 januari 2016.

- De consequenties van een regiegemeente voor personeel en organisatie (zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin) worden inzichtelijk gemaakt en uitgewerkt. Dit heeft onder meer geleid tot een opdracht voor verschillende kwartiermakers binnen de organisatie.
- In het kader van de Participatiewet wordt gezocht naar de mogelijkheden om banen te creëren voor de doelgroep binnen de organisatie.

7C. Servicepunt

Activiteiten:

Invoeren en beheren Top Taken website

De Top Taken website is ingevoerd in 2014.

Beschikbaar maken van minimaal 20 digitale producten die online aangevraagd kunnen worden (2015-2018)

3 digitale producten zijn vanaf 7 juli 2015 voor de inwoner online beschikbaar.

Het aanpassen van onze bezoektijden en uitbreiden werken op afspraak

De bezoektijden zijn vanaf 1 juli 2015 eenduidig en we werken op het kanaal telefonie met het werken op afspraak.

Het trainen en opleiden van medewerkers telefonie & receptie met het accent op hostmanship

De medewerkers telefonie & receptie zijn getraind met het accent op hostmanship.

7D. ICT

Activiteiten:

Informatie Beveiliging

Als eerste stap wordt er een Informatie Beleidsplan opgesteld. Voor eind 2015 wordt dit beleidsplan opgeleverd. Op 1-1-2016 treedt de Meldplicht Datalekken in werking. In het najaar van 2015 wordt intern onderzocht of de gemeente aan deze wet voldoet. Hiervoor moet het CBP nog richtlijnen uitvaardigen. Waar nodig zullen er extra maatregelen genomen worden om aan deze wetgeving te voldoen.

Samenwerking

U heeft in uw besluit de kaders bepaald om de bedrijfsvoeringstaken in samenwerking met Rheden en Arnhem vorm te geven. Een eerste onderdeel dat essentieel is voor de overige onderdelen van de bedrijfsvoering is ICT. Het bedrijfsplan hiertoe is opgeleverd en de kwartiermaker zal op basis

hiervan starten met de voorbereiding voor de overgang van de overige onderdelen op 1 januari 2017.

Op het gebied van harmonisatie van applicaties en informatiebeleid zijn de eerste gesprekken gevoerd tussen de G3 gemeenten. Het strategisch informatiebeleid komt erg overeen en is zeker geen belemmering om harmonisatie voor te bereiden.

Basisregistraties

In 2015 wordt de aansluiting op de basisregistratie WOZ gerealiseerd. Ook wordt er aangesloten op de basisregistraties kadaster en BGT. Het opwerken van de data voor de BGT zal nog doorlopen tot en met 2018.

Digitalisering

Het zaakstelsel is in juli 2015 in gebruik genomen voor de externe processen. Hier wordt in het najaar 2015 op voortgebouwd om ook de interne processen en e-diensten via het zaakstelsel af te gaan handelen.

7E. Belastingen

Activiteiten:

Onderzoek koppeling rioolheffing aan waterverbruik

Het resultaat van het onderzoek zal eind 2015 bij de behandeling van het tarievenvoorstel aan de raad worden voorgelegd.

7F. Vastgoed

Activiteiten:

Duurzame oplossingen hebben prioriteit binnen bestaande budgetten

Bij de aula in Renkum heeft dakonderhoud plaats gevonden. Het bestaande dak is nu mede voorzien van isolatie. De verwachte reductie van CO2 uitstoot is 900 kg per jaar.

In het gemeentehuis worden geleidelijk alle tl-lampen vervangen door ledverlichting.

Bij de gemeentelijke gebouwen wordt de noodverlichting met conventionele armaturen vervangen door led-armaturen.

Overdracht sportaccommodaties

Zie hiervoor de voortgang zoals beschreven bij product 1C Sport.

Met verzelfstandiging van de sportaccommodaties zal er geen of nagenoeg geen tariefstelling meer nodig zijn.

MFC 3b4

Het bestemmingsplan is eind juni door uw raad vastgesteld. De ontwerpfase wordt afgerond in het 4e kwartaal van 2015. De vooraankondiging van de aanbesteding bouw zal waarschijnlijk in oktober worden gedaan. Feitelijke gunning gebeurt nadat het beheermodel aan uw raad is voorgelegd.

Doordecentralisatie onderwijs

In samenwerking met betrokken schoolbesturen loopt het onderzoek ten aanzien van decentralisatie van nieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen. Hiervoor zijn in 2015 verschillende bijeenkomsten geweest met de schoolbesturen. Tevens is er een bijeenkomst met uw raad geweest over onderwijshuisvesting waarin ook volledige doordecentralisatie is besproken. De wetswijziging ten aanzien van overheveling buitenonderhoud per 1 januari 2015 wordt meegenomen. Verwacht wordt dat eind 2015 meer duidelijkheid is over deze ontwikkeling.

7G. Bestuur en organisatie

Activiteiten:

Uitvoering geven aan activiteiten in het kader van de bedrijfsvoering

Uitvoering geven aan de bedrijfsvoering is een continu proces. Voor verbeteringen in de bedrijfsvoering is daarom ook continu aandacht. De (verdere) invoering van digitaal werken en Zaak Gericht Werken is opgepakt. Veel aandacht is gegeven aan de samenwerking G3, ook vanuit de gedachte dat gezamenlijk de bedrijfsvoering voeren winst oplevert (4 K's: kwaliteit, kosten, kansen voor medewerkers, kwetsbaarheid).

Bijstelling lopende begroting

In dit hoofdstuk worden de financiële bijstellingen van de lopende (meerjaren)begroting weergegeven. Het totaal van de bijstellingen is weergegeven in de volgende tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg	47	156	306	302	300
02 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit	-368	-21	9	9	9
03 Milieu, klimaat & duurzaamheid	204	91	81	99	79
04 Veiligheid		-5	-5	-5	-5
05 Openbare ruimte	-74				
06 Economie & Cultuur	-15	-9	-9	-9	-9
07 Inwoner, bestuur & organisatie	-364	-183	-482	-523	-522
00 Algemene dekkingsmiddelen	1.334	831	875	1.000	921
Subtotaal	764	860	775	874	772
Kostenverdeling 2016		43	44	51	42
Aanpassing rekenrente		-137	-132	-127	-123
Totaal	764	766	686	797	691

01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
1A. Algemene voorzieningen		65	274	274	274
1B. Gezondheid	5	-11	31	31	31
1C. Sport	13	-19	-19	-19	-19
1D. Educatie	40	41	38	37	37
1E. Minima	-5	-5	-5	-5	-5
1F. Inkomensvoorziening	93	284	311	392	491
1G. Maatwerkvoorzieningen	125	125	125	125	125
1 Integratie uitkering sociaal domein en WMO	-225	-325	-449	-533	-635
Totaal	47	156	306	302	300

Hieronder volgt een toelichting per product.

1A. Algemene voorzieningen	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Pakketmaatregel	42				
% invulling taakstelling maatschappelijk vastgoed		50	258	258	259
Consolidatie combinatiefuncties op product sport		16	16	16	16
Saldo van baten en lasten	42	65	274	274	274
Mutatie reserve					
Pakketmaatregel	-42				
Totaal resultaat	0	65	274	274	274

Pakketmaatregel

In 2015 is er een incidenteel voordeel te melden op de WMO ontmoetingspunten. Budget van € 180.000 waarvan op dit moment € 138.000 is uitgegeven. We verwachten geen verdere uitgaven meer. Dit budget wordt toegevoegd aan de reserve sociaal domein. Via deze reserve wordt dit bedrag ingezet als dekking voor de transitiekosten binnen product 7B.

% invulling taakstelling maatschappelijk vastgoed

I. Aanpassingen t.b.v. toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen wordt geïntegreerd in de kosten voor onderhoud. Daarmee kan dit structurele budget (€ 15.000) vanaf 2016 worden ingezet om de taakstelling maatschappelijk vastgoed te verlagen. Dit voordeel op 1A wordt genivelleerd op product Bestuur en organisatie (7G).

II. Met ingang van 2016 is de subsidieverlening aan Solidez voor een aantal taken gestopt. In deze taken is een onderdeel financiering huisvestingslasten opgenomen. Deze component (€ 35.000) wordt m.i.v. 2016 ten gunste van de taakstelling (maatschappelijk) vastgoed gebracht (7G).

III. Met ingang van 2017 wordt voor de 4 resterende taken geen subsidie verstrekt aan Solidez. Ook hier geldt dat de huisvestingscomponent en beheerkostencomponent (€ 250.000; incl. bijstelling bij product 1B) ten gunste van de taakstelling maatschappelijk vastgoed wordt gebracht (7G).

Consolidatie combinatiefuncties op product sport

Om de zogeheten combinatiefuncties te bundelen wordt dit budget van product 1A naar 1C overgeheveld.

1B. Gezondheid	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
% invulling taakstelling maatschappelijk vastgoed			41	41	41
Herverdeling minimabeleid	5	8	8	8	8
Indexatie 0-4 jarigen voormalig STMG		-5	-5	-5	-5
Inwonerbijdrage VGGM 2016		-14	-14	-14	-14
Saldo van baten en lasten	5	-11	31	31	31

% invulling taakstelling maatschappelijk vastgoed

Zie de toelichting bij product 1A.

Herverdeling minimabeleid

Zie de toelichting bij product 1C.

Indexatie 0-4 jarigen voormalig STMG

Jeugdgezondheidszorg 0-4 (voormalige STMG) heeft een structureel financieel kader van afgerond € 355.00 ten opzichte van een met 1,3% geïndexeerd bedrag voor 2016 van € 360.000. Het verschil van € 5.000 wordt ten laste gebracht van de stelpost loon- & prijscompensatie.

Inwonerbijdrage VGGM 2016

De VGGM heeft de inwonerbijdrage voor 2016 bepaald op € 12,74 per inwoner. Dat komt neer op een bedrag van afgerond € 402.000 ten opzichte van een structureel budget van € 388.000. Het verschil van € 14.000 wordt voor € 12.000 gedekt uit de stelpost loon- & prijscompensatie.

1C. Sport	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Consolidatie combinatiefuncties op product sport		-16	-16	-16	-16
Herverdeling minimabeleid		-3	-3	-3	-3
Taakstelling sport	13				
Saldo van baten en lasten	13	-19	-19	-19	-19

Consolidatie combinatiefuncties op product sport

De afgelopen jaren is een gedeelte van een combinatiefunctie, voor wat betreft de inzet van maatschappelijke stages, verantwoord onder het vrijwilligersbeleid. Dit wordt vanaf 2016 geconsolideerd op het product sport (zie ook 1A).

Herverdeling minimabeleid

Het budget trajectbegeleiding sport wordt overgezet van minimabeleid (1E) naar sport (1C).

De training budgetkring valt onder educatie minimabeleid (1E).

Taakstelling sport

De taakstelling beheer en onderhoud sportterreinen/ sport (product 5A) wordt in 2015 incidenteel ingevuld door vrijval van een deel van het budget combinatiefunctionaris (€ 10.000) en schoolzwemmen (€ 3.000). Voorts verwijzen we u naar het hoofdstuk Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen product 5A.

1D. Educatie	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Leerplicht		5	5	5	5
Peuterspeelzaalwerk	40	40	40	40	40
Septembercirculaire		-4	-7	-8	-8
Saldo van baten en lasten	40	41	38	37	37

Leerplicht

Deze bijstelling betreft een verschuiving naar product 4C Veilig thuis, dit om alles rondom veiligheid in programma 4 te verantwoorden.

Peuterspeelzaalwerk

Op peuterspeelzaalwerk kan door een verminderd aantal peuters dat gebruik maakt van middelen door de (voortgaande) harmonisatie en een verminderd aantal peuters dat gebruik maakt van de voorziening een bedrag van € 40.000 structureel worden afgeboekt.

Septembercirculaire

Op 1 januari 2016 treedt de Wet taaleis Participatiewet in werking. Deze wet regelt dat bijstandsgerechtigden die onvoldoende de Nederlandse taal beheersen en daardoor worden belemmerd bij hun inschakeling op de arbeidsmarkt, de verplichting wordt opgelegd om de Nederlandse taal te leren. De verplichting geldt vanaf 1 januari 2016 voor de nieuwe instroom in de bijstand en vanaf 1 juli 2016 voor alle bijstandsgerechtigden. Gemeenten ontvangen vanaf 2016 een compensatie voor uitvoeringskosten.

1E. Minima	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Herverdeling minimabeleid	-5	-5	-5	-5	-5
Saldo van baten en lasten	-5	-5	-5	-5	-5

Herverdeling minimabeleid

Het budget trajectbegeleiding sport wordt overgezet van minimabeleid (1E) naar sport (1C). De training budgetkring valt onder educatie minimabeleid (1E).

1F. Inkomensvoorziening	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Bijstelling budget bijstand (BUIG) 2016		371			
Permar 2016		-276			
Septembercirculaire	-6	-33	-45	-57	-56
Uitvoeringsplan participatie 2015 - 2019	100	186	381	448	591
Saldo van baten en lasten	93	248	336	391	535
Mutatie reserve					
Uitvoeringsplan participatie 2015 - 2019	0	36	-25	1	-44
Totaal resultaat	93	284	311	392	491

Bijstelling budget bijstand (BUIG) 2016

De voorlopige budgetten BUIG 2016 zijn bekend. Voor de gemeente Renkum betekent dit een extra budget van ongeveer € 553.000. Wij blijven op grond van de nieuwe vangnetregeling 100% risicodragend voor 5% overschrijding van het Rijksbudget en voor 50% risicodragend voor de budgetoverschrijding tussen de 5% en 10% van het Rijksbudget. Op een budget van € 7.469.000 betekent dit een maximaal eigen risico van € 560.000. De verwachting blijft ongewijzigd dat er in 2016 hooguit sprake zal zijn van een lichte daling van het aantal bijstandsgerechtigden, en dat de

in 2016 begrote lasten, groot 7.718.000, een reële raming is. Dit betekent dat de gemeente voor € 249.000 risicodragend blijft. In de begroting, waarin nog uitgegaan werd van de oude vangnetregeling (7,5% en 50% volgende 5%), werd rekening gehouden met een eigen risico van € 620.000. Voor 2016 betekent dit een voordeel van € 371.000. Vanwege de onzekerheid over de verdere doorontwikkeling van het verdeelmodel BUIG is het nog niet mogelijk deze aanpassing meerjarig door te voeren. In verband met deze onzekerheid is het ook mogelijk dat in de loop van 2016 het rijk het voorlopig budget naar beneden bijstelt waardoor de gemeente alsnog geconfronteerd wordt met een hoger eigen risico.

Permar 2016

De gemeente Renkum ontvangt voor de uitvoering van de Wsw een rijksbudget. Sinds 2015 is er een apart budget (als onderdeel van integratie-uitkering Sociaal Domein) waarmee gemeenten de afbouw van de Wsw financieren. Dit budget wordt jaarlijks doorbetaald aan Permar WS op grond van de jaarlijkse opdrachtverstrekking die vanaf 2015 door het college moet worden vastgesteld. Afrekening van het budget geschiedt op basis van de werkelijke realisatie door Permar. Tot 2020 zal de Rijksbijdrage dalen met ruim € 3.000 per arbeidsjaar (van € 25.000 naar € 22.000). Voor 2016 (stand meicirculaire gemeentefonds 2015) geldt vooralsnog een budget van € 25.411 per arbeidsjaar. Mocht in een latere circulaire dit bedrag per arbeidsjaar bijgesteld worden, dan kan deze bijstelling door de gemeenten ingezet worden ten gunste van het verwachte negatieve exploitatieresultaat van de Permar in 2016.

In de begroting 2016 van de Permar wordt een nadeel gepresenteerd van € 2.347.000. Verwacht wordt dat de gemeente Renkum voor ongeveer 12,5% moet bijdragen in dit nadeel. Dit betekent voor de gemeente een extra nadeel voor de begroting 2016 van ongeveer € 290.000. Mochten de in de begroting genoemde extra dekkingsmaatregelen gerealiseerd worden dan zal het totale nadeel dalen met € 1.063.000. Voor Renkum vermindert het nadeel dan met € 133.000.

Vooralsnog wordt uitgegaan van het meest negatieve scenario voor 2016. Dit betekent een verwachte extra bijdrage aan de Permar van € 290.000. In de begroting 2016 is rekening gehouden met een bijdrage in het exploitatieresultaat van € 14.000. Dit betekent dat deze bijdrage bijgesteld moet worden naar de verwachte bijdrage van ongeveer € 276.000. Dit nadeel is in de Najaarsnota 2015 verwerkt.

Mocht in een latere circulaire van het Gemeentefonds het bedrag per arbeidsjaar bijgesteld worden, dan kan deze bijstelling door de gemeenten ingezet worden ten gunste van het verwachte negatieve exploitatieresultaat van de Permar in 2016. Dit betekent wel een claim op mogelijke toekomstige middelen binnen de totale integratie-uitkering Wmo.

Septemercirculaire

Gemeenten ontvangen een compensatie voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw. Met het wetsvoorstel wordt in het kader van de Participatiewet geregeld dat lijfrenten binnen zekere grenzen niet als vermogen worden aangemerkt, met als gevolg een toename van de bijstandpopulatie. De compensatie voor de uitkeringslasten vindt plaats via het Inkomensdeel van de Participatiewet.

Uitvoeringsplan participatie 2015 - 2019

In het Uitvoeringsplan Participatiewet onderdeel arbeidsmarktondersteuning is het beleid vastgesteld voor:

- arbeidsmarktondersteuning van gemeentelijke uitkeringsgerechtigden;
- instroom- en begeleidingskosten van werknemers met een loonwaarde van 40%-80%;
- begeleidingskosten van werknemers die beschut werken;
- financiering van de oude Wsw-werknemers.

De raming van de uitgaven voor 2016 en verder is gebaseerd op de prioriteiten en doelstellingen van het Uitvoeringsplan, de uitgaven van de afgelopen jaren en de budgetten die het Rijk beschikbaar stelt. De uitvoering van de Participatiewet en de Wet banenafpraak is net begonnen en is nog voortdurend aan verandering onderhevig. Er zijn nog veel onzekerheden waarbij gemeenten bovendien afhankelijk zijn van externe factoren die grote invloed hebben op de mate van succes.

De uitvoering van de Participatiewet en de kostenraming hebben een overlap met de Jeugdwet en de Wmo. Voor Jeugd gaat het met name om de inzet van leer-werktrajecten voor 16- en 17-jarigen (onderdeel van arbeidsmarktondersteuning A of C). Bij de Wmo is deze overlap het duidelijkst bij de inzet van dagbesteding en beschermd werken.

In de raming van uitgaven zijn de kosten voor de loonkostensubsidie voor de werknemers met een structurele functionele beperking niet meegenomen (art. 15 van de Re-integratieverordening Participatiewet Renkum 2015). Deze kosten betalen gemeenten uit het budget voor uitkeringen; het BUIG-budget.

Naast de inzet van het Participatiebudget, dat onderdeel is geworden van het budget Sociaal Domein van het rijk, worden de uitgaven gedeeltelijk gefinancierd uit de Reserve participatie en re-integratie.

De gemeente Renkum heeft, toen er nog voldoende middelen voor de uitvoering van participatietrajecten waren, een reserve opgebouwd. Deze middelen zijn de afgelopen jaren gedeeltelijk ingezet voor de financiering van het Participatie en Re-integratiebeleid.

Er is geen raming opgenomen van de werkelijke kosten van de uitvoering van de Wsw door Permar WS. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat de rijksbijdrage voldoende is voor de uitvoering van de Wsw taken. Het is Permar WS in 2014 niet gelukt om met alleen de rijksbijdrage de exploitatie sluitend te krijgen. De deelnemende gemeenten moesten dan naar rato bijdragen. Ook voor 2015 wordt een extra bijdrage verwacht. Deze is al in de lopende begroting 2015 meegenomen.

1G. Maatwerkvoorzieningen	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Taakstelling Wmo	125	125	125	125	125
Saldo van baten en lasten	125	125	125	125	125

Taakstelling Wmo

Wij hebben, in relatie tot de toekomstige ontwikkelingen in het kader van de transformatie binnen het sociaal domein, kritisch gekeken of het mogelijk is binnen de budgetten huishoudelijke hulp en verstrekking hulpmiddelen al een gedeelte van de taakstelling op het sociaal domein in te vullen. Wij menen dat de volgende twee budgetten hiervoor in aanmerking kunnen komen.

- Uitvoeringskosten PGB € 25.000. In het verleden werd de uitvoering van de PGB HbH uitbesteed aan externe organisaties (Menzis/SVB). Deze uitvoering is nu, samen met de PGB's voor jeugd en begeleiding, verplicht overgenomen door de SVB. Voor 2015 en 2016 hoeft hier (gelukkig) geen vergoeding voor betaald te worden. Dit betekent dat het gereserveerde bedrag van € 25.000 nu en volgend jaar niet ingezet hoeft te worden en ingezet kan worden voor de

taakstelling sociaal domein. Vanaf 2017 zal bezien moeten worden of, en hoe groot een mogelijke bijdrage aan de SVB verplicht wordt. Eventueel zal dit, gelijk aan de systematiek van de uitvoeringskosten CAK m.b.t. de eigen bijdrage, landelijk verrekend worden met het macrobudget van de integratie-uitkering sociaal domein.

- Stelpost grote woningaanpassingen € 100.000. Tot op heden werd er binnen de begroting voor (meerdere) grote woningaanpassingen een budget van € 100.000 gereserveerd om deze kosten op te vangen. De afgelopen jaren is het regelmatig voorgekomen dat deze post niet ingezet behoefde te worden, en dit voordeel ten gunste van de reserve gebracht kon worden. Wij denken dat, mede in relatie tot toekomstige ontwikkelingen binnen de totale transformatie binnen het sociale domein, het niet meer nodig is dit "reservebudget" gereserveerd te houden in de begroting. Een eventuele toekomstige overschrijding van het budget in verband met grote woningaanpassingen kan desnoods opgevangen worden binnen het totale budget van het sociale domein, of, bij onvoldoende resultaat, gecompenseerd worden door een uitname uit de reserve sociaal domein.

Jeugd en begeleiding

Bij de voorjaarsnota hebben wij u aangegeven dat een eerste feitelijk inzicht op de onderdelen Jeugd en Begeleiding binnen het product Maatwerkvoorzieningen bij het samenstellen van de voorjaarsnota 2015 nog niet te geven kon worden. Op dit moment krijgen wij weliswaar een steeds beter inzicht over de verwachte lasten van deze beleidsvelden, maar is onze managementinformatie echter nog te beperkt om een volledig betrouwbaar beeld te geven. Het gaat hierbij voornamelijk om de volgende twee factoren:

- Gegevensverwerking klanten. Voor wat betreft de klantenbegeleiding is de administratie voor het grootste gedeelte op orde. Bij de Jeugd heeft dit vertraging opgelopen omdat, tot augustus, i.v.m. de privacy, er onvoldoende gegevens door zorgverleners verstrekt konden worden, er dus onvoldoende gegevens waren om de rechtmatigheid van de facturen te kunnen controleren. Veelal moest, binnen de contractafspraken, volstaan worden met bevoorschotting. Nu het Rijk middels extra regelgeving de problematiek rond de privacy heeft opgelost, vindt er een inhaalslag plaats om de administratie op orde te krijgen.
- Factuurverwerking. Omdat de gegevens van de klanten niet of in onvoldoende mate aanwezig waren, was het ook nog niet mogelijk de rechtmatigheid van aangeleverde facturen te controleren aan de hand van complete klantgegevens. Daarnaast is het voor een kleine groep zorgverleners nog niet mogelijk om de facturen op de juiste wijze aan te leveren. Wij verwachten dat deze problematiek ook in de loop van dit jaar verder opgelost zal worden.

Wij verwachten in de maanden september/oktober zowel de klantadministratie alsmede de achterstand m.b.t. de afrekening van de voorschotten en de (geautomatiseerde) factuurverwerking op orde te hebben.

Op dit moment worden wij wel periodiek geïnformeerd door de gecontracteerde zorgverleners over het niveau van hun zorgverlening zodat wij wel een redelijk beeld hebben van de te verwachten lasten. Op basis van deze informatie verwachten wij op dit moment dat er geen grote afwijkingen zullen zijn tussen de begrote budgetten voor jeugd en begeleiding en de daarop betrekking hebbende lasten.

Huishoudelijke hulp en verstrekking hulpmiddelen

De uitvoering van deze beleidsvelden gaat volgens plan. Kleine voor- en nadelen bij de diverse deelbudgetten kunnen binnen het totaal van deze budgetten opgevangen worden.

1 Integratie uitkering sociaal domein en WMO	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Septembercirculaire		22	31	40	37
Stelpost VNG	62	62	62	62	62
Taakstelling Wmo	-187	-187	-187	-187	-187
Uitvoeringsplan participatie 2015 - 2019	-100	-222	-356	-449	-547
Saldo van baten en lasten	-225	-325	-449	-533	-635

Septembercirculaire

Hieronder staan de mutaties van de septembercirculaire ten opzichte van de meicirculaire voor programma 1.

<i>Bedragen * €1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
IU/DU/SU					
WMO (met name huishoudelijke hulp)		-35	-36	-36	-36
Subtotaal:		-35	-36	-36	-36
3 D's in het sociaal domein					
decentralisatie AWBZ naar WMO (IU)	15	-51			
decentralisatie jeugdzorg (IU)	-50				
decentralisatie Participatiewet (IU)		22	31	40	37
Subtotaal:	-35	-29	31	40	37
Totaal mutatie septembercirculaire	-35	-64	5	4	1
Mutatie taakstelling sociaal domein	35	86	36	36	36
Totaal	0	22	31	40	37

WMO (met name hh hulp)

Als gevolg van wijzigingen van de maatstaven, aantallen en gewicht, daalt de uitkering met ingang van 2016. Er zijn mutaties van het macrobudget.

WMO nieuw

In de uitkering 2015 voor WMO 2015 is een correctie verwerkt in verband met beschermd wonen. 7 (centrum)gemeenten krijgen er eenmalig tezamen € 12 miljoen bij. Bij de publicatie van de nieuwe (objectieve) verdeling zal worden gezien in hoeverre dit doorwerkt naar latere jaren. Daarnaast wordt aan het macrobudget nog 6,99 miljoen toegevoegd. Dit zijn wijzigingen van technische aard. Deze wordt toegerekend aan alle gemeenten. Dit levert voor Renkum een voordeel op van € 14.700.

Voor het jaar 2016 wordt voor dit taakveld nog een korting van € 22 miljoen verwerkt die wordt toegerekend aan alle gemeenten. Dit levert voor Renkum een nadeel op van € 51.200.

Jeugd - Regeling voor compensatie woonplaatsbeginsel

De regeling voor compensatie van gemeenten die nadeel ondervinden van toepassing van het woonplaatsbeginsel bij het bepalen van het historisch budget 2015 heeft tot een uitkomst geleid. Voor compensatie blijkt daadwerkelijk € 17,8 miljoen nodig te zijn ten behoeve van de uitvoering van de regeling. Er zijn 46 gemeenten in aanmerking gekomen voor de regeling. Het bedrag ter compensatie van deze gemeenten komt in mindering op de bedragen uit de meicirculaire 2015. Dit

gebeurt naar rato van die bedragen. Voor Renkum levert dit een nadeel op van € 50.200. De bedragen voor latere jaren ondergaan geen wijziging ten opzichte van de meicirculaire 2015.

De mutaties van WMO en jeugd worden verwerkt bij de taakstelling sociaal domein.

Participatiewet

Als gevolg van aanpassing van de verdeling van het macrobudget neemt de uitkering voor de gemeente Renkum hierbij toe.

De maatstafgegevens van de objectieve verdeelmodellen worden in 2016 niet verder geactualiseerd. Dat komt de stabiliteit van de uitkering ten goede. In mei 2016 volgt een actualisatie voor de verdeling 2017.

Stelpost VNG + Taakstelling Wmo

In de Begroting 2015 en verder was rekening gehouden met een bedrag van € 62.000 voor centrale activiteiten (sociale verzekeringsbank) door de VNG. Deze hoeven niet uit de zogeheten integratie-uitkering te worden bekostigd. Bij de voorjaarsnota hebben wij aangegeven dat we dit voordeel wilden benutten om de organisatieontwikkeling in het kader van het sociaal domein verder vorm te geven. Wij stellen u nu voor dit bedrag structureel in te zetten voor de taakstelling op het sociaal domein.

Taakstelling

Wij hebben, in relatie tot de toekomstige ontwikkelingen in het kader van de transformatie binnen het sociaal domein, kritisch gekeken of het mogelijk is binnen de budgetten huishoudelijke hulp en verstrekking hulpmiddelen al een gedeelte van de taakstelling op het sociaal domein in te vullen. Wij menen dat de volgende twee budgetten hiervoor in aanmerking kunnen komen:

- Uitvoeringskosten PGB € 25.000.
- Stelpost grote woningaanpassingen € 100.000.

Voor een verder toelichting wordt verwezen naar product 1G. Maatwerkvoorzieningen.

Samen met de stelpost VNG levert dit een structurele invulling van de taakstelling op van € 187.000.

Uitvoeringsplan participatie 2015 - 2019

De raming van de uitgaven voor 2016 en verder voor dit uitvoeringsplan is gebaseerd op de prioriteiten en doelstellingen van het Uitvoeringsplan, de uitgaven van de afgelopen jaren en de budgetten die het Rijk de komende jaren beschikbaar stelt. De groei van het deelbudget Re-integratie binnen de integratie uitkering Sociaal domein zal ingezet worden t.b.v. het uitvoeringsplan. Door het stoppen van de instroom neemt het aantal Wsw-werknemers de komende jaren steeds verder af. Het rijk berekent het benodigde budget voor de financiering op basis van de blijfkans. Ook daalt het budget per Wsw-werknemer. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat de rijksbijdrage voldoende is voor de uitvoering van de Wsw taken. Dit leidt tot de volgende invulling van de taakstelling op het sociaal domein.

Uitvoeringsplan	2015	2016	2017	2018	2019
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Afbouw WSW	-64	-297	-524	-734	-889
Inzet Re-integratiemiddelen	-36	75	168	285	342
Resultaat	-100	-222	-356	-449	-547

02 Ruimtelijke ontwikkeling, wonen & mobiliteit

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
2A. Ruimtelijke ontwikkeling	-604				
2B. Wonen	269	9	9	9	9
2D. Omgevingsvergunning		-30			
2E. Mobiliteit	-34				
Totaal	-368	-21	9	9	9

Hieronder volgt een toelichting per product.

2A. Ruimtelijke ontwikkeling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2015	2016	2017	2018	2019
3b4 Midden en Noord	-250				
Bergerhof	102				
Septembercirculaire	-742				
Wijziging Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)/invoering VPB	36				
Saldo van baten en lasten	-854	0	0	0	0
Mutatie reserve					
3b4 Midden en Noord	250				
Totaal resultaat	-604	0	0	0	0

Resultaat grondexploitatie:

3B4 Noord en Midden

Voor de deelgebieden 3B4 Noord en 3B4 Midden is een overeenkomst gesloten met een ontwikkelaar voor het bouwen van energieneutrale woningen. De overeengekomen grondprijzen liggen voor deze gebieden € 250.000 lager dan in de begroting was opgenomen. Omdat in de risicoparagraaf een risico was opgenomen voor deze projecten wordt € 250.000 onttrokken uit de weerstandsreserve ter dekking van de lagere opbrengst.

Bergerhof

Het project Bergerhof zal aan het eind van 2015 worden afgesloten. Dit project levert nog een voordeel op van € 102.000 door rentevoordeel in verband met voorfinanciering door de ontwikkelaar en vergoeding van historische kosten die niet op het project zijn geboekt.

Septembercirculaire

Kosten van het onderzoeken, opsporen en ruimen van conventionele explosieven voor het woningbouwproject Wolfsheide en voor de aanleg van het fietspad bij de provinciale weg N225 bedragen totaal € 1.059.600. De betrokken partijen, resp. van Wanrooij-Van Schijndel en de provincie Gelderland, dragen 30% van deze kosten. Het overige deel betaalt de gemeente uit de € 742.000 extra bijdrage hiervoor in het gemeentefonds conform de septembercirculaire, zie algemene dekkingsmiddelen, onderdeel algemene uitkering.

Wijziging Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)/invoering VPB

Als gevolg van de invoering van de vennootschapsbelasting is de BBV aangepast. Eén van de wijzigingen is dat de rente doorberekend mag worden op basis van de werkelijke rente. Hierbij moet de verhouding van eigen en vreemd vermogen worden toegepast. Dit heeft tot gevolg dat met ingang van 2016 ongeveer 0,5% rente mag worden toegerekend naar de grondexploitatie in

plaats van 3%. Dit levert een totaal voordeel op van € 36.000 omdat de getroffen voorzieningen voor de verliesgevende projecten te hoog zijn geweest. Deze voorziening wordt in 2015 aangepast.

2B. Wonen	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Regionale uitvoering huisvestingverordening		-6	-6	-6	-6
Rentevergoeding stimuleringsleningen	12	15	15	15	15
Rentevergoeding stimuleringsleningen oude jaren	257				
Saldo van baten en lasten	269	9	9	9	9

Regionale uitvoering huisvestingsverordening

De voormalige stadsregiogemeentes blijven samenwerken op het gebied van wonen, verkeer en economie. Voor wonen betreft dit onder meer de afwikkeling van bezwaar en beroepsprocedures over toewijzingen van woningen onder de nieuwe huisvestingsverordening. Arnhem voert dit uit voor alle gemeenten, voor een jaarlijks bedrag van ruim € 6.000 voor onze gemeente (zie verder raadsvoorstel Huisvestingsverordening, oktober 2015). Dit wordt bekostigd uit de vrijval van ambtelijke kosten die is ontstaan door de stadsregio te vervangen voor een nieuw gemeenschappelijk orgaan (zie bijstelling 7G; € 50.000).

Rentevergoeding stimuleringsleningen

Om in de toekomst een dergelijke opbouw van middelen te voorkomen, stellen we voor om de extra rentevergoedingen op deze leningen jaarlijks te laten vrijvallen. Wij schatten in dat dit voordeel voor 2015 ongeveer € 12.000 bedraagt en voor 2016 en verder € 15.000, het aantal (starters)leningen neemt immers toe.

Rentevergoeding stimuleringslening oude jaren

De SVn beheert voor onze gemeente middelen om stimuleringsleningen te verstrekken, zoals de startersleningen.

In totaal is door onze gemeente hiervoor een bedrag van € 1.878.321 gestort bij SVn.

Volgens het overzicht van SVn is de totale vordering (per 31 december 2014):

- Vordering van aan derden geleend geld € 1.403.671
- Vordering SVn (saldo rekening courant SVn) € 731.774

Totaal € 2.135.445

Dit bedrag is hoger dan het gestort bedrag, namelijk € 257.125. Dit verschil is voornamelijk ontstaan door rente op saldo van het rekening-courant. Deze rekening-courant is een spaarrekening waarvoor een rentevergoeding wordt ontvangen. Met name in de eerste jaren na de eerste storting van het geld op de rekening-courant in 2000 is er nauwelijks geld uitgeleend aan derden waardoor het saldo van de rekening courant hoog was. Toen was de rente ook hoog, waardoor er flinke bedragen aan rente bijgeschreven zijn op de rekening-courant.

Deze extra middelen kunnen vrijvallen en worden als rentevergoeding stimuleringsleningen ingeboekt.

2D. Omgevingsvergunning	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Incidenteel ODRA 2016		-30			
Saldo van baten en lasten	0	-30	0	0	0

Incidenteel ODRA 2016

Vanwege verhoging van het uurtarief is in 2016 € 30.000 extra budget benodigd. Deze wordt voor € 18.000 uit de stelpost loon- en prijscompensatie onttrokken (zie product Overige algemene dekkingsmiddelen) en voor € 12.000 als aanvullende taakstelling op het p-budget (zie ook product 7G).

2E. Mobiliteit	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Mutatie reserve					
Correctie uitname reserve cofinanciering	-34				
Totaal resultaat	-34	0	0	0	0

Correctie uitname reserve cofinanciering

In de Jaarstukken 2014 is ten onrechte een bedrag van € 34.000 uit de reserve co-financiering onttrokken (m.b.t. veer Renkum-Heteren) ten gunste van het product Mobiliteit. Hierdoor is het voordeel op dit product in 2014 € 34.000 te hoog voorgesteld. Dit voordeel is in de algemene reserve terecht gekomen. Door deze onttrekking is deze reserve nu te laag en is het benodigd dat deze weer wordt aangevuld. Dit leidt tot een incidenteel nadeel van € 34.000.

03 Milieu, klimaat & duurzaamheid

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
3D. Water en riolering	204	91	81	99	79
3E. Afvalverwijdering en -verwerking	0				
Totaal	204	91	81	99	79

Hieronder volgt een toelichting per product.

3C. Bos en landschap	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Mutatie reserve LOP		-14			
Saldo van baten en lasten	0	-14	0	0	0
Mutatie reserve					
Mutatie reserve LOP	0	14			
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Mutatie reserve LOP

In 2016 wordt het restantbedrag in de reserve LOP onttrokken ten behoeve van de planning 2016. De gelden worden o.a. ingezet voor externe deskundigheid LOP en voor landschapsherstel Rosandepolder.

3D. Water en riolering	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Inflatie voorziening riolering	204	91	81	99	79
Saldo van baten en lasten	204	91	81	99	79

Inflatie voorziening riolering

In het GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan) hebben we gerekend met 3% inflatiecorrectie. Het CBS-cijfer voor grond-, weg- en waterbouw is momenteel veel lager. We gaan uit van 0% voor 2015. Deze wordt berekend over de stand van de reserve Rioolheffing per 1 januari 2015 (€ 6.740.000). Het verschil van € 204.000 kan vrijvallen.

Vanaf 2016 wordt rekening gehouden met een inflatie van 2% in plaats van 3%. Hierdoor nemen de stortingen in de voorziening af. Deze afname van de voorziening wordt toegevoegd aan de stelpost loon- en prijsontwikkeling, omdat deze stelpost voor de komende jaren nihil was (zie tevens het product Overige algemene dekkingsmiddelen).

3E. Afvalverwijdering en -verwerking	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Afvalstoffenbelasting	46				
Afvalstoffenbelasting storting in voorziening	-46				
Saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0

Afvalstoffenbelasting

Voor 2015 is vanuit het Rijk besloten dat we geen afvalstoffenbelasting hoeven te betalen, aangezien deze in 2015 niet hoeft te worden afgedragen over het te exporteren brandbaar afval dat wordt overgebracht op basis van een lopende (vóór 1 juli afgegeven) exportbeschikking. Dit betekent dat in 2015 geen uitname van € 46.000 benodigd is.

04 Veiligheid

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
4C. Veilig thuis		-5	-5	-5	-5
Totaal		-5	-5	-5	-5

Hieronder volgt een toelichting per product.

4C. Veilig thuis	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Veilig thuis		-5	-5	-5	-5
Saldo van baten en lasten	0	-5	-5	-5	-5

Veilig thuis

Vanaf 2016 denken wij een budget van € 5.000 nodig te hebben voor uitvoering van de preventie- en handhavingstaak aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze bijstelling betreft een verschuiving vanuit product 1D, dit om alles rondom veiligheid in programma 4 te verantwoorden.

05 Openbare ruimte

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
5A. Groenonderhoud	-174				
5B. Wegen, straten en pleinen	100				
Totaal	-74				

Hieronder volgt een toelichting per product.

5A. Groenonderhoud	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Fricriebudget taakstelling begraafplaatsen	30	-30			
Incidentele invulling taakstelling begraafplaatsen, parken, hertenkamp, kinderboerderij	-100				
Niet haalbare taakstelling parken, hertenkamp, kinderboerderij	-17				
Taakstelling sport	-32				
Zorgplicht en visuele boomveiligheidscontrole (VTA)	-25				
Saldo van baten en lasten	-144	-30	0	0	0
Mutatie reserve					
Fricriebudget taakstelling begraafplaatsen	-30	30			
Totaal resultaat	-174	0	0	0	0

Fricriebudget taakstelling begraafplaatsen

In 2015 is eenmalig € 30.000 ter beschikking gesteld uit de reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering ter dekking van eventuele frictiekosten. Aangezien deze kosten in 2015 nog niet optreden, doen wij deze uitname niet in 2015 maar in 2016.

Incidentele invulling taakstelling begraafplaatsen, parken, hertenkamp, kinderboerderij

Invulling van deze taakstellingen is voor 2015 grotendeels gerealiseerd door inzet van voordelen binnen de reserve wegen (zie 5B Wegen, straten en pleinen). Voor nadere toelichting wordt verwezen naar het onderdeel 'voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen' product 5A

Niet haalbare taakstelling parken, hertenkamp, kinderboerderij

Naast de hiervoor genoemde incidentele invulling van de taakstellingen, is voor het restant ad. € 17.000 geen dekking gevonden. Daarom is dit bedrag eenmalig als 'niet haalbaar' afgeboekt.

Taakstelling sport

Deze bijstelling betreft een deel van de invulling taakstelling sport. Deze invulling is deels bij product 1C (€ 13.000) toegelicht en voor € 19.000 bij product 7F.

Voor nadere toelichting wordt verwezen naar het onderdeel 'voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen' product 5A.

Zorgplicht en visuele boomveiligheidscontrole (VTA)

Om aan de wettelijke zorgplicht ten aanzien van bomen te voldoen, moeten bomen regelmatig gecontroleerd en onderhouden worden. Daarnaast is een zorgvuldige registratie belangrijk.

Jaarlijks moeten er in de gemeente Renkum ruim 8.500 bomen visueel worden gecontroleerd. Deze taak werd uitgevoerd door eigen medewerkers. Door het overgaan op een nieuw beheersysteem,

de hoge werkdruk en vanwege onvoldoende middelen is het adequaat uitvoeren van deze wettelijke taak door eigen medewerkers niet meer mogelijk en is er achterstand ontstaan. Om te voldoen aan de zorgplicht is extra budget voor inhuur nodig ad. € 25.000.

5B. Wegen, straten en pleinen	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Planning onderhoud wegen 2015	-361				
Vervanging openbare verlichting	346	-346			
Saldo van baten en lasten	-15	-346	0	0	0
Mutatie reserve					
Planning onderhoud wegen 2015	361				
Vervanging openbare verlichting	-346	346			
Vrijval reserve wegenonderhoud	100				
Totaal resultaat	100	0	0	0	0

Planning onderhoud wegen 2015

Conform de planning onderhoud wegen 2015 wordt een onttrekking uit de reserve wegenonderhoud gedaan.

Vervanging openbare verlichting

In 2015 wordt een andere aanpak van de vervanging en het onderhoud van de openbare verlichting onderzocht, waarbij wij de kennis van de markt nadrukkelijk willen benutten. U ontvangt nadere informatie hierover in een raadsbrief. Deze aanpak heeft tot gevolg dat wij in 2015 geen opdracht geven voor nieuwe vervangingen. Vanaf 2016 is duidelijk hoe wij de komende jaren omgaan met de openbare verlichting en wordt het beschikbare budget voor vervangingen ingezet.

Vrijval reserve wegenonderhoud

De reserve van het wegenonderhoud laat een voordeel zien door aanbestedingsvoordelen. Het bedrag is deels (€ 149.000) nodig om nog resterend achterstallig onderhoud weg te werken (waaronder de Van der Molenallee, die nu extra naar voren wordt gehaald) of, conform het coalitieakkoord, de beeldkwaliteit te verhogen. Aangezien binnen programma 5 (5A) twee taakstellingen als niet haalbaar zijn ingeboekt (begraafplaatsen en kinderboerderij), wordt € 100.000 van het restant in de reserve wegenonderhoud incidenteel ingezet ter dekking.

06 Economie & Cultuur

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
6A. Ondernemen en bedrijvigheid		-9	-9	-9	-9
6B. Recreatie en toerisme	-15				
Totaal	-15	-9	-9	-9	-9

Hieronder volgt een toelichting per product.

6A. Ondernemen en bedrijvigheid	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Actualisering herstruct. bedrijventerreinen	498	513	-926	-77	
Regionaal onderzoek		-9	-9	-9	-9
Saldo van baten en lasten	498	504	-935	-86	-9
Mutatie reserve					
Actualisering herstruct. bedrijventerreinen	-498	-513	926	77	
Totaal resultaat	0	-9	-9	-9	-9

Actualisering herstructurering bedrijventerreinen

De uitgaven en inkomsten voor de bedrijventerreinen zijn geactualiseerd op basis van recente inzichten. Dit betekent dat de saldo van uitgaven en inkomsten in tijd naar achteren verschuift waardoor de onttrekking eveneens naar latere jaren wordt verschoven. De mutaties hebben geen effect op het resultaat van het project. In 2018 moet het project zijn afgerond.

Regionaal onderzoek

De voormalige stadsregiogemeentes blijven samenwerken op het gebied van wonen, verkeer en economie. Daarvoor is het nodig om ook regionaal onderzoek of projecten te doen op deze beleidsterreinen. Daarvoor houden we € 9.000 beschikbaar uit de vrijgevallen ambtelijke kosten die zijn ontstaan door de stadsregio te vervangen voor een nieuw gemeenschappelijk orgaan (zie bijstelling product 7G; € 50.000).

Een voorbeeld zijn de onderzoeken op het gebied van wonen. Tot en met dit jaar werden door de Stadsregio woonbehoefte onderzoeken, analyse WOON2015 en woningbouwprognoses voor ons uitgevoerd. Nu zullen we dit type onderzoeken moeten (laten) doen in regionaal verband.

6B. Recreatie en toerisme	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Correctie taakstelling invulling Airborne wandeltocht	-15				
Saldo van baten en lasten	-15	0	0	0	0

Correctie taakstelling invulling Airbornewandeltocht

We hebben overeenstemming met het bestuur van de Airbornewandeltocht om jaarlijks € 15.000 aan ambtelijke kosten aan hen door te belasten. Dit wordt vastgelegd in een convenant. Afgesproken is dat de doorbelasting in 2016 zal ingaan. De taakstelling was al ingeboekt voor 2015, die wordt dit jaar dus niet gerealiseerd. Dit vormt een eenmalig nadeel.

07 Inwoner, bestuur & organisatie

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
7E. Belastingen	-60				
7F. Vastgoed	-241	-2	-2	-2	-2
7G. Bestuur en organisatie	-63	-182	-480	-521	-521
Totaal	-364	-183	-482	-523	-522

Hieronder volgt een toelichting per product.

7B. Organisatieontwikkeling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2015	2016	2017	2018	2019
Transformatiebudget SD 2015	-230				
Transitiebudget SD 2015	-140				
Saldo van baten en lasten	-370	0	0	0	0
Mutatie reserve					
Transformatiebudget SD 2015	230				
Transitiebudget SD 2015	140				
Totaal resultaat	0	0	0	0	0

Transformatiebudget SD 2015

De transitiefase binnen het sociaal domein is eind 2015 grotendeels afgerond. De transformatie krijgt vorm vanaf 2016. Wij willen daarin een versnelling aanbrengen en de reeds opgedane ervaringen in de praktijk vertalen naar concrete werkwijzen en instrumentarium. Vanuit dit oogpunt wordt eind 2015 in pilotvorm gestart met de opbouw van een sociaal team. Met deze versnelling gaat € 230.000 gepaard.

Transitiebudget SD 2015

Bij de overgang van taken in het sociaal domein heeft de gemeente een implementatiebudget ter beschikking gekregen. Dit implementatiebudget is ingezet ten behoeve van personeel, training en ICT. In de praktijk brengt de transitie de nodige problemen met zich mee. Enkele voorbeelden hiervan zijn:

- de druk bij de Sociale Verzekeringsbank;
- de onvolledige overdracht van gegevens jeugd;
- de benodigde lokale uitwerking van de regionale contractering;
- de facturering.

Deze implementatieproblemen maken dat extra is ingezet om de problemen tijdig op te vangen en zo snel mogelijk de basis op orde te brengen om daarmee de inwoner van de gemeente Renkum optimaal van dienst te kunnen zijn. De implementatiekosten worden hierdoor overschreden met € 140.000.

Mutatie reserve Sociaal domein voor transformatie- en transitiebudget

Wij verwachten dat er dit jaar binnen het totaal van de beschikbare budgetten sociaal domein binnen programma 1 een positief resultaat zal ontstaan. Dit bedrag zal worden ingezet als dekking voor de hierboven genoemde kosten. Omdat op dit moment niet exact aangegeven kan worden welke budgetten binnen het sociaal domein resultaat zullen hebben, wordt het nadeel binnen het product Organisatieontwikkeling vooralsnog gedekt uit de reserve Sociaal Domein. Bij de jaarrekening 2015 zullen wij u verder informeren over de daadwerkelijke inzet van de reserve Sociaal Domein.

7E. Belastingen	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Dotatie voorziening belastingdebiteuren	-60				
Saldo van baten en lasten	-60	0	0	0	0

Dotatie voorziening belastingdebiteuren

Eén van de plaatselijke hotels kampt met een achterstand in de afdracht van de toeristenbelasting. Omdat niet zeker is dat deze schuld (volledig) wordt ingelost is een dotatie aan de voorziening debiteuren nodig.

7F. Vastgoed	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Friciekosten taakstelling maatschappelijk vastgoed		-150			
Investerings in Frisse scholen		17	1	-2	-2
Taakstelling maatschappelijk vastgoed niet haalbaar	-288				
Taakstelling sport	19				
Verkoop gronden Rosandepolder	29				
Overigen	-2	-2	-2	-2	-2
Saldo van baten en lasten	-241	-135	0	-4	-4
Mutatie reserve					
Friciekosten taakstelling maatschappelijk vastgoed	0	150			
Investerings in Frisse scholen	0	-17	-1	2	2
Totaal resultaat	-241	-2	-2	-2	-2

Friciekosten taakstelling maatschappelijk vastgoed

In 2015 is eenmalig € 150.000 ter beschikking gesteld uit de reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering ter behoeve van eventuele aanloopkosten en compenserende maatregelen. Deze taakstelling is in 2015 niet haalbaar. Hierdoor hebben we dit budget niet in 2015 maar in 2016 benodigd.

Investerings in Frisse scholen

Zoals opgenomen in het in mei vastgestelde raadsvoorstel Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Renkum 2015 komen wij nog afzonderlijk bij u terug in het kader van Frisse Scholen. De investeringen in Frisse scholen zal in ieder geval qua ambitie niet eerder dan 2016 plaatsvinden. Dit betekent dat mogelijke investeringen pas in 2016 plaatsvinden. In het IHP is vanaf 2015 rekening gehouden met kapitaallasten. Het effect is hier opgenomen, met als opmerking dat het voordeel over 2015 is ingezet om de taakstelling op het buitenonderhoud schoolgebouwen in te vullen (zie voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen).

Taakstelling maatschappelijk vastgoed niet haalbaar

De taakstelling vastgoed is in 2015 incidenteel niet haalbaar voor € 288.000. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar het onderdeel 'voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen' product 7F.

Taakstelling sport

Deze bijstelling betreft een deel van de invulling taakstelling sport (zie tevens product 5A). Er is in 2015 € 19.000 ten gunste van de taakstelling sport geboekt door verlaagde storting in de voorziening onderhoud sportparken. Voor nadere toelichting wordt verwezen naar het onderdeel 'voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen' product 5A.

Verkoop gronden Rosandepolder

In 2015 zijn ligplaatsen in de Rosandepolder verkocht. Deze hebben voor een meeropbrengst van € 29.000 gezorgd ten opzichte van de begrote opbrengst van € 45.000.

7G. Bestuur en organisatie	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
% invulling taakstelling (maatschappelijk) vastgoed			-124	-124	-124
% invulling taakstelling maatschappelijk vastgoed		-50	-176	-176	-176
CAO verhoging agv pensioenafspraken	-63	-258	-258	-258	-258
Friciekosten taakstelling maatschappelijk vastgoed	150				
incidenteel ODRA 2016		12			
Stadsregio		50	50	50	50
Tractieplan 2016		66	30	-11	-11
Verhoging contributie VNG		-2	-2	-2	-2
Saldo van baten en lasten	87	-182	-480	-521	-521
Mutatie reserve					
Friciekosten taakstelling maatschappelijk vastgoed	-150				
Totaal resultaat	-63	-182	-480	-521	-521

% invulling taakstelling maatschappelijk vastgoed

Dit betreft de invulling van deze taakstelling. Deze wordt ingevuld middels de vrijval van een aantal budgetten bij product 1A en 1B.

CAO verhoging a.g.v. pensioenafspraken

In verband met aanpassingen in de ABP-pensioenregeling is een onderhandelingsakkoord bereikt over een incidentele uitkering van 0,74% in oktober 2015 en een structurele loonstijging van 2,14% in 2016. Deze loonstijging wordt bekostigd vanuit de stelpost voor loon-en prijsstijgingen. De verwachting is dat de loonontwikkeling als gevolg van het pensioenakkoord voor een belangrijk deel wordt gecompenseerd door lagere pensioenpremies voor de werkgever. De werkelijke premies voor 2016 zijn op dit moment nog niet bekend. Zodra deze bekend zijn, zal dit effect worden verwerkt ten gunste van de stelpost voor loon- en prijsstijgingen.

Friciekosten taakstelling maatschappelijk vastgoed

Zie toelichting bij product 7F.

Incidenteel ODRA 2016

Zie toelichting bij product 2D.

Stadsregio

Het nieuwe gemeenschappelijk orgaan, de nieuwe samenwerkingsvorm van de 'stadsregio gemeenten', levert een besparing op van € 50.000.

Een deel van dit bedrag, € 15.000, blijft nodig voor gezamenlijke activiteiten op het gebied van wonen, verkeer en economie, zie bijstelling product 2B en 6A.

Tractieplan 2016

Jaarlijks wordt de vervanging van tractie geactualiseerd. Als gevolg van wijzigingen in dit plan (w.o. verschuivingen in vervangingsjaar) zijn de getoonde resultaten ontstaan. Deze bedragen worden gemuteerd op de stelpost vervangingsinvesteringen (zie product Overige algemene dekkingsmiddelen).

00 Algemene dekkingsmiddelen

Binnen dit programma zijn de volgende bijstellingen noodzakelijk:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
0A. Algemene uitkering	847	351	321	566	625
0B. Belastingen	19				
0C. Overige algemene dekkingsmiddelen	468	480	554	434	296
Totaal	1.334	831	875	1.000	921

Hieronder volgt een toelichting per product.

0A. Algemene uitkering	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling	Bijstelling
	2015	2016	2017	2018	2019
Septembercirculaire	847	351	321	566	625
Saldo van baten en lasten	847	351	321	566	625

Specificatie mutatie septembercirculaire

<i>Bedragen * € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Uitkeringsfactor					
Accresontwikkeling	92	111	130	317	298
BTW-compensatiefonds plafond	36	205	112	130	186
Digitale agenda		-19			
Subtotaal	128	297	242	447	484
Ontwikkeling uitkeringsbasis en aantallen					
Ontwikkeling uitkeringsbasis		-19	-19	19	37
Mutatie aantallen	-29	-40	-35	-36	-36
Subtotaal	-29	-59	-54	-17	1
Groot onderhoud					
Groot onderhoud aan verdeelstelsel		118	131	130	131
Subtotaal		118	131	130	131
Taakmutaties					
Overdracht bevoegd gezag BRZO-inrichtingen		-20	-18	-18	-18
Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw	6	11	13	16	19
Taaleis Participatiewet		4	7	8	8
Bommenregeling	742				
Subtotaal	742	-5	2	6	9
Totaal verschil	847	351	321	566	625

Accessen

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De

jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de trap op trap af-methode wordt het accres genoemd.

Het accres 2015 is iets minder nadelig ten opzichte van de meicirculaire 2015 komt er € 60 miljoen bij. De rijksuitgaven nemen dit jaar toe door de verwachte toestroom van asielzoekers. Daarnaast is het uitkeringsjaar 2016 ietsjes positiever, € 10 miljoen. De circulaire meldt extra uitgaven voor defensie/veiligheid, beschut werk, opvang van peuters en kinderopvangtoeslag. Verder valt een forse toename op van het accres 2018 van € 131 miljoen.

BCF-plafond

Omdat gemeenten naar inschatting van het ministerie van Financiën de komende jaren minder BTW declareren bij het rijk dan het daarvoor geldende plafond, krijgen ze dat niet gedeclareerde deel in het gemeentefonds gestort. In 2015 gaat het om € 24 miljoen extra, in 2016 om € 106 miljoen. De bedragen cumuleren, dus samen € 130 miljoen extra in 2016. De jaren daarna zijn er nog mutaties, maar het cumulatief effect in 2019 is nog steeds redelijk op het niveau van 2016, namelijk € 122 miljoen.

Digitale Agenda

De algemene uitkering wordt verlaagd ten gunste van de VNG voor de uitvoering van de collectieve digitale agenda dienstverlening en informatiebeleid 2020 (De Digitale Agenda). Tot de uitname is besloten tijdens de algemene ledenvergadering van de VNG op 3 juni 2015.

Ontwikkeling van de uitkeringsbasis

Bij het begrip ontwikkeling van de uitkeringsbasis praten we over de mutaties van de landelijke aantallen inwoners, woonruimten, leerlingen, uitkeringsgerechtigden, WOZ-waarden enzovoort. In de veronderstelling dat het te verdelen bedrag niet toeneemt als de hoeveelheid stijgt, wordt gekozen voor een mutatie van de uitkeringsfactor.

Tegenover deze mutatie staan de werkelijke mutaties van de maatstaven voor de gemeente Renkum. Per saldo levert dit een voor- of nadeel op van de algemene uitkering.

Groot onderhoud aan verdeelstelsel

In de eerste fase van deze operatie werd de nieuwe definitie van ‘woonruimten’ ingeweven als gevolg van de Wet BAG. Dat leidde tot onbedoelde herverdeeffecten bij studentenwoningen en zorgwoningen. Dat is meegenomen in het Periodiek Onderhoudsrapport. Dat leidt tot nieuwe parameters in enkele maatstaven. Het geeft weer nieuwe herverdeeffecten.

Taakmutaties

Overdracht bevoegd gezag BRZO-inrichtingen

Vanwege de overdracht van het bevoegd gezag voor alle BRZO-inrichtingen (Besluit Risico Zware Ongevallen 1999) en RIE-4-installaties (Richtlijn Industriële Emissies-categorie 4) van gemeenten naar provincies wordt de algemene uitkering verlaagd. De hogere uitname in 2016 houdt verband met de kwaliteitsslag die nodig is bij de vergunningverlening aan enkele bedrijven.

Uitgangspunt van het Rijk is dat de overdracht van deze taak een kostenverlaging voor de gemeente tot gevolg heeft. Doordat wij geen BRZO-inrichtingen binnen onze gemeentegrenzen hebben, is dat echter niet het geval. Deze uitname is dan ook niet binnen de begroting in te vullen en levert een nadeel op.

Wetsvoorstel vrijlating lijfrenteopbouw

Gemeenten ontvangen een compensatie voor de uitvoeringskosten die voortvloeien uit het wetsvoorstel Vrijlating lijfrenteopbouw en inkomsten uit arbeid en bevordering vrijwillige voortzetting pensioenopbouw. Met het wetsvoorstel wordt in het kader van de Participatiewet geregeld dat lijfrenten binnen zekere grenzen niet als vermogen worden aangemerkt, met als gevolg een toename van de bijstandspopulatie. De compensatie voor de uitkeringslasten vindt plaats via het Inkomensdeel van de Participatiewet. Zie tevens product 1F.

Taaleis Participatiewet

Op 1 januari 2016 treedt de Wet taaleis Participatiewet in werking. Deze wet regelt dat bijstandsgerechtigden die onvoldoende de Nederlandse taal beheersen en daardoor worden belemmerd bij hun inschakeling op de arbeidsmarkt, de verplichting wordt opgelegd om de Nederlandse taal te leren. De verplichting geldt vanaf 1 januari 2016 voor de nieuwe instroom in de bijstand en vanaf 1 juli 2016 voor alle bijstandsgerechtigden. Gemeenten ontvangen vanaf 2016 een compensatie voor uitvoeringskosten. Zie tevens product 1D.

Bommenregeling

Op 24 juni 2015 heeft de raad besloten om het Ministerie van BZK te verzoeken om een aanvullende uitkering voor de kosten van het onderzoek, opsporen en ruimen van conventionele explosieven voor het woningbouwproject Wolfsheide en de aanleg van het fietspad bij de provinciale weg N225. Dit verzoek is gehonoreerd in de septembercirculaire. Zie tevens product 2A.

OB. Belastingen	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
OZB belastingen	19				
Saldo van baten en lasten	19	0	0	0	0

OZB belastingen

De WOZ-waarde van niet-woningen is na afronding van de herwaardering hoger gebleken dan verwacht. Dit betekent voor OZB eigenaren een incidentele meeropbrengst van € 13.000 en voor OZB gebruikers een incidentele meeropbrengst van € 6.000.

OC. Overige algemene dekkingsmiddelen	Bijstelling 2015	Bijstelling 2016	Bijstelling 2017	Bijstelling 2018	Bijstelling 2019
Renteresultaat	423	401	412	247	89
Stelpost loon- en prijsontwikkeling	45	39	172	175	195
Tractieplan 2016		-66	-30	11	11
Vrijval stelpost vervangingsinvesteringen		105			
Saldo van baten en lasten	468	480	554	434	296

Renteresultaat

Zolang de ECB haar opkoopoperatie voortzet (en ze heeft beloofd dat tot september volgend jaar te blijven doen) zal er naar verwachting weinig verandering optreden in zowel de lange als de korte rente. Ook de banken zien de komende periode weinig veranderingen aan het front. Naar verwachting zullen wij eind 2015 nog een langlopende lening aantrekken van € 6 miljoen tegen een rente van circa 1%.

Voor het aantrekken van kort geld wordt voor 2015 rekening gehouden met 0% rente. Voor 2016 wordt rekening gehouden met 0,5% en voor 2017 met 1% rente. Uit voorzichtigheidsprincipe stijgt de begrote rente voor kort geld daarna weer naar 3% in 2019. Deze uitgangspunten leveren substantiële voordelen op in de meerjarenbegroting.

Stelpost loon- en prijsontwikkeling

Voor loonontwikkeling als gevolg van pensioenakkoord is een uitname gedaan uit de stelpost loon- en prijsontwikkeling. Daarnaast zijn er nog een aantal kleinere aanspraken gemaakt uit de stelpost. Uiteindelijk is de stelpost voor 2015 t/m 2017 ontoereikend waardoor een nadeel ontstaat voor deze jaren van respectievelijk € 17.000, € 162.000 en € 21.000.

Om voor de komende nog een stelpost over te houden wordt het voordeel van de verlaging van de inflatie op de voorziening riolering toegevoegd aan de stelpost (zie tevens product 3D).

De verhoging van de belastingen als gevolg van de inflatie wordt toegevoerd aan de stelpost. Deze is direct in de begroting verwerkt.

In onderstaand overzicht wordt het verloop van de stelpost weergegeven

<i>Bedragen * €1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Stand stelpost voor najaarsnota	45	87	210	303	410
Aanspraken stelpost najaarsnota	-62	-292	-274	-274	-274
Aanvulling ontoereikende stelpost	17	162	21		
Inzet voordeel verlaging inflatie riolering	0	91	81	99	79
Totaal mutatie najaarsnota	-45	-39	-172	-175	-195
Toevoeging inflatie belastingen (begroting)		43	43	43	43
Stand stelpost	0	91	81	171	258

De verwachting is dat de loonontwikkeling als gevolg van het pensioenakkoord voor een belangrijk deel wordt gecompenseerd door lagere pensioenpremies voor de werkgever. De werkelijke premies voor 2016 zijn op dit moment nog niet bekend. Zodra deze bekend zijn, zal dit effect worden verwerkt ten gunste van de stelpost voor loon- en prijsstijgingen. Wij verwachten dat de stelpost daarmee voor 2016 toereikend zal zijn om het effect van de cao 2016 en reguliere prijsstijgingen op te vangen.

Tractieplan 2016

Als gevolg van wijzigingen in dit plan (w.o. verschuivingen in vervangingsjaar) zijn de getoonde resultaten ontstaan (zie product 7G Bestuur en organisatie). Deze bedragen worden gemuteerd op de stelpost vervangingsinvesteringen.

Vrijval stelpost vervangingsinvesteringen

In onze begroting is een stelpost vervangingsinvesteringen opgenomen die dient ter dekking van investeringen die niet specifiek in de begroting zijn gedekt. De investeringen voor 2016 zijn middels investeringsplannen (en bijbehorende dekking) afgedekt. Om deze reden kunnen we de stelpost in 2016 vrij laten vallen.

Kostenverdeling 2016

Werkwijze kostenverdeling

Jaarlijks wordt in de voorbereiding van de begroting voor het volgende jaar de kostenverdeling geactualiseerd. Binnen de kostenverdeling worden de kosten van de teams toegerekend aan de producten binnen de programma's. De kosten van de teams worden voornamelijk verdeeld op basis van begrote urenbesteding aan de diverse producten.

Actualisatie van de urenverdeling heeft tot gevolg dat er verschuivingen optreden van de personeelslasten die aan de diverse producten worden toegerekend. Daarnaast zien we dat wijzigingen in de formatie als gevolg van het sociaal domein en de overgang van medewerkers naar de ODRA doorwerken in de kostenverdeling. Het totale volume van de kosten van de teams wijzigt echter niet door de kostenverdeling.

Consequenties voor heffingen

Op een punt heeft de kostenverdeling wel effect op het saldo van de begroting. Dat betreft de kosten die worden doorberekend aan de (kostendekkende) heffingen. In de nieuwe kostenverdeling worden door CAO stijging en door wijziging in de uren meer personele lasten doorberekend aan het product water en riolering. Hiervoor zal de rioolheffing in 2016 worden gecorrigeerd. Er worden meer kosten van de organisatie gedekt door een hogere rioolheffing hetgeen een voordeel oplevert in de begroting. Het effect op de begroting wordt weergegeven in de volgende tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Kostenverdeling 2016		43	44	51	42

Aanpassing rekenrente

Verlaging van rekenrente naar 3%

De kosten van financiering worden doorberekend aan investeringen (en daarmee aan de diverse producten binnen de begroting) met behulp van een zogenaamde rekenrente. Het gebruik van zo'n rekestarief voorkomt dat we bij elke rentewijziging de rentekosten op de diverse producten binnen de begroting moeten aanpassen. Een voor- of nadelig renteresultaat dat ontstaat wanneer de werkelijke financieringskosten afwijken van de kosten die wij doorberekenen aan de investeringen, wordt verantwoord binnen de algemene dekkingsmiddelen.

Op dit moment hanteren wij een rekenrente van 4%. Doordat we bij herhaling goedkope leningen hebben kunnen aantrekken, ligt deze rekenrente ruim boven de werkelijke rentekosten. Daarom stellen wij voor om de rekenrente te verlagen naar 3%. Hiermee dalen de rentekosten binnen de diverse producten in de begroting en daalt het (voordelige) renteresultaat binnen de algemene dekkingsmiddelen. Per saldo is deze verschuiving neutraal.

Consequenties voor heffingen

Door de verlaging van de rekenrente dalen ook de kosten van investeringen binnen de producten "Water en riolering" en "Afvalverwijdering en -verwerking". Deze kosten zijn bepalend voor de omvang van de Afvalstoffenheffing en de Rioolheffing. Dit betekent dat een deel van het voordeel dat ontstaat door lagere financieringskosten wordt doorgegeven aan onze burgers middels verlaging van deze heffingen. Dit resulteert in een nadeel voor onze begroting, zoals weergegeven in onderstaande tabel.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018	2019
Aanpassing rekenrente		-137	-132	-127	-123

Stelpost onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de volgende tabel is een overzicht te vinden van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien in 2015:

Verloop onvoorzien 2015	
<i>Bedragen in euro's</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken t/m voorjaarsnota	0
Aanspraken najaarsnota	10
Restant	155

Onderzoek Permar

Op 24 juni heeft de raad besloten volwaardig deel te nemen aan het door de gemeente Ede geïnitieerde onderzoek naar de situatie bij de Permar. Focus in het onderzoek ligt op zowel de oorzaken en analyse van wat er de afgelopen periode niet goed is gegaan, als de vraag welke leerpunten deze analyse oplevert voor de toekomst. De onderzoeksuitkomsten kunnen worden meegenomen bij de aanpassing van de Gemeenschappelijke Regeling Permar die 1 januari 2016 dient te zijn geëffectueerd. Voor de begeleiding van het onderzoek wordt een stuurgroep gevormd met daarin per volwaardig deelnemende gemeente twee raadsleden (coalitie en oppositie). Het onderzoek wordt uitbesteed en uitgevoerd door een extern bureau. De kosten worden conform de voor Permar gangbare verdeelsleutel verdeeld over de participerende gemeenten. Uw raad heeft besloten voor maximaal € 10.000 bij te dragen aan het onderzoek. De bijdrage wordt gedekt uit de post onvoorzien.

Voortgang invulling bijstellingen en ombuigingen

Inleiding

In de Begroting 2015 zijn financiële taakstellingen opgenomen. Hieronder is weergegeven wat de stand van zaken is met betrekking tot de realisatie van de taakstellingen.

Totaal <i>bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018
Bijstellingen en ombuigingen begroting 2015	1.828	2.410	2.921	2.970
Daling integratie-uitkering Sociaal domein	0	-169	319	269
Subtotaal	1.828	2.241	3.240	3.239
Meicirculaire (integratie-uitkering sociaal domein en Wmo)	267	952	1.150	1.919
Totale taakstelling	2.095	3.193	4.390	5.158
Gerealiseerd t/m voorjaarsnota 2015	-825	-703	-774	-774
Niet haalbare taakstellingen voorjaarsnota	-15	-17	-100	-103
Nog openstaande taakstellingen voorjaarsnota	1.255	2.473	3.516	4.281
Taakstelling formatiebudget SD 2016 e.v.		535	535	535
Septemercirculaire Sociaal domein	35	86	36	36
Septemercirculaire Omgevingsvergunning				18
Openstaande taakstellingen najaarsnota	1.290	3.094	4.087	4.852
Gerealiseerd Najaarsnota 2015	-830	-717	-983	-1.073
Niet haalbare taakstellingen voorjaarsnota	-15	-17	-100	-103
Niet haalbare taakstellingen najaarsnota	-305	0	0	0
Nog openstaande taakstellingen najaarsnota	140	2.360	3.004	3.676

Niet haalbare taakstellingen najaarsnota (bedragen x € 1.000):

- 5A Onderhoud bepaalde parken, hertenkamp, kinderboerderij 17
- 7F Maatschappelijk vastgoed 288

Totaal 305

In het vervolg van dit hoofdstuk wordt een nadere toelichting per taakstelling gegeven. Hierbij wordt met kleuraanduiding een conclusie gegeven:

groen	Ombuiging gerealiseerd of wordt zeker gerealiseerd.	oranje	Realisatie ombuiging nog niet zeker; een aantal knelpunten dient daarvoor te worden overkomen.
geel	Realisatie ombuiging ligt op koers, maar nog niet gerealiseerd.	rood	Ombuiging wordt zeer waarschijnlijk niet gerealiseerd.

01 Maatschappelijke participatie, inkomen & zorg

1A. Algemene voorzieningen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Taken integreren in sociaal loket		0	0	100	100
Gerealiseerd	Groen	0	0	-22	-22
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog in te vullen	Oranje	0	0	78	78

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
7. Verdere bundeling inspanningen na overdracht taken Wet op de jeugdzorg		0	0	50	100
Gerealiseerd	Groen	0	0	-25	-25
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog in te vullen	Oranje	0	0	25	75

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

In 2015 wordt de transitiefase van de implementatie van de decentralisaties afgerond en wordt gestart met de transformatie sociaal domein. Onderdeel van deze transformatie vormt de wijze van invulling van de financiële taakstelling.

Voortgang

Vooruitlopend op de transformatie ontstaan voordelen op de budgetten voor zorgwekkende zorgmijders (€22.000) en de backoffice CJG (€ 25.000). Deze voordelen zijn ten gunste van de taakstellingen gebracht.

Knelpunten/ uitdagingen

Op dit moment bestaat er nog onvoldoende zicht op de werkelijke verplichtingen, uitgaven voortkomend uit de contractafspraken jeugdzorg en begeleiding.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Met inachtneming van de bezuinigingsopgave wordt op dit moment gewerkt aan het vormgeven van de transformatie van het sociaal domein.

1D. Educatie

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
19. Prestatieafspraken a.d.h.v. bibliotheekbeleidskader		20	20	100	100
Gerealiseerd	Groen	-20	-20	-20	-20
Niet haalbaar voorjaarsnota	Rood	0	0	-80	-80
Nog in te vullen		0	0	0	0

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

De taakstelling van € 20.000 voor 2015 e.v. is gerealiseerd.

Er is naderhand door het Rijk een korting op het gemeentefonds doorgevoerd op het produkt E-boeken binnen het bibliotheekwerk. Met de eerdere taakstelling van € 20.000 is deze korting reeds verrekend. Om die reden is deze ombuiging niet haalbaar.

Als gevolg van het besluit een volwaardige bibliotheekvestiging in het centrum van Renkum te realiseren, is de taakstelling van € 80.000 vanaf 2017 niet haalbaar en om die reden als nadeel in de voorjaarsnota opgenomen.

Voortgang

Zie boven.

Knelpunten/ uitdagingen

Zie boven.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Vanaf 2017 is € 80.000 van deze taakstelling niet haalbaar en om die reden in deze voorjaarsnota als nadeel opgenomen (zie product 1D.).

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
E-boeken (bibliotheek)		15	17	20	23
Gerealiseerd		0	0	0	0
Niet haalbaar voorjaarsnota	Rood	-15	-17	-20	-23
Nog in te vullen		0	0	0	0

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

Het Gemeentefonds is gekort en de bezuiniging die wij daardoor hebben te realiseren is voor de Bibliotheek verrekend met de eerder opgelegde taakstelling van € 20.000. Om die reden is deze ombuiging niet haalbaar en als nadeel in de voorjaarsnota opgenomen.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Peuterspeelzaalwerk		0	15	15	15
Gerealiseerd	Groen	0	-15	-15	-15
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog in te vullen		0	0	0	0

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

De taakstelling is gerealiseerd.

1E. Minima

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
1. Bovenwettelijk minimabeleid: wettelijke taken met vraaggerichte plus (incl. motie Renkum card)		15	15	15	15
Gerealiseerd	Groen	-15	-15	-15	-15
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog in te vullen		0	0	0	0

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

Is met de vaststelling van de nota minimabeleid gerealiseerd.

1 Integratie uitkering sociaal domein en WMO

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Individuele voorzieningen (Wmo) (oorspronkelijke taakstelling)		254	650	713	713	713	713
Daling integratie-uitkering Sociaal domein		0	-169	319	269	270	270
Subtotaal		254	481	1.032	982	983	983
<i>Aanvullende taakstelling meicirculaire:</i>							
Integratie uitkering WMO hh		26	-84	-185	-185	-185	-185
Integratie uitkering sociaal domein		251	1.036	1.335	2.104	1.647	4.087
Totale taakstelling voorjaarsnota		531	1.433	2.182	2.901	2.445	4.885
Gerealiseerd VJN 2015	Groen	-191	-201	-154	-154	-154	-154
Gerealiseerd NJN 2015	Groen	-287	-409	-542	-635	-733	-855
Mutatie septembercirculaire		35	86	36	36	36	36
<i>Inrichting formatiebudget SD 2016 e.v (obv besluitvorming begroting 2016)</i>			535	535	535	535	535
Niet haalbaar		0	0	0	0	0	0
Nog in te vullen	Geel	89	1.444	2.056	2.682	2.129	4.447

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

Uitgangspunt binnen het coalitieakkoord is dat de taken binnen het sociaal domein zoveel mogelijk worden gerealiseerd voor het geld dat wij van het rijk ontvangen. Om die reden zijn mutaties binnen de integratie uitkering Sociaal domein en de integratie uitkering Wmo taakstellend verwerkt in de begroting.

Om deze aanzienlijke opgave op termijn te kunnen realiseren, zetten wij in op een transformatie binnen het sociaal domein. Doelen van de transformatie zijn kort gezegd:

- inzet op versterking eigen kracht inwoners, buurtkracht en samenkracht;
- ontsluiting van het aanbod en innovatie in vraaggericht maatwerk;
- praktijk ontkooking en efficiency-slagen.

Wij doen dat vanuit een stevige regierol, waarbij wij inzetten op:

1. Ontwikkeling van algemene voorzieningen, kracht samenleving;
2. Ontwikkeling van een sociaal team;
3. Nieuwe vormen van verwerving.

Om de gewenste beweging in gang te zetten, halen wij benodigde kennis en expertise in huis, om daarmee de genoemde doelstellingen te realiseren.

Voortgang

De schatting is dat de taakstelling voor 2015 gedeeltelijk structureel kan worden gerealiseerd. Ultimo Najaarsnota 2015 resteert er nog een taakstelling van € 89.000. Mocht blijken dat deze bij afronding van de Jaarstukken 2015 niet of deels gerealiseerd is, dan zal het restant uit de reserve Sociaal domein onttrokken worden.

Een specificatie van de voortgang treft u aan bij product 1. Integratie uitkering sociaal domein en WMO binnen programma 1. In onderstaande tabel treft u beknopt een toelichting van invulling van de taakstelling bij deze najaarsnota.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2015	2016	2017	2018
Stelpost VNG	62	62	62	62
Uitvoeringskosten PGB	25	25	25	25
Stelpost grote woningaanpassingen	100	100	100	100
Mutatie deelbudget WSW	64	297	524	734
Mutatie deelbudget Re-integratie	36	-75	-169	-286
Totaal invulling taakst. sociaal domein	287	409	542	635

De mutaties door de septembercirculaire zijn ook toegelicht bij product 1. Integratie uitkering sociaal domein en WMO binnen programma 1.

De structurele inrichting van het formatiebudget Sociaal Domein 2016 e.v. is nader toegelicht in de begroting 2016.

Knelpunten/ uitdagingen

De opgave binnen het sociaal domein is aanzienlijk. We kiezen er nu voor om aan de voorkant in te zetten op de transformatie om deze opgave te realiseren. Dit vraagt om een voorinvestering vanuit de gemeente. De reserve Sociaal Domein is beschikbaar om incidentele tekorten op te vangen.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Zie hiervoor.

03 Milieu, klimaat & duurzaamheid

3C. Bos en landschap

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
11. Overdragen grootschaliger bos en landschap		68	68	68	68
Gerealiseerd	Groen	-68	-43	-43	-43
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog in te vullen	Oranje	0	25	25	25

Plan van aanpak

Op 17 maart hebben we een voorstel vastgesteld voor invulling van een deel van de taakstelling. Dit deel van de taakstelling is als volgt gerealiseerd:

- Het onderbrengen van de toezichtstaken van de surveillant/bosopziener bij de huidige medewerker Bosbeheer.
- Het verhogen van inkomsten houtverkoop door de geraamde inkomsten te berekenen op basis van de werkelijke inkomsten de afgelopen jaren.

De vrijval in uren en de extra inkomsten houtverkoop geeft dekking aan circa 2/3^e van de opgelegde taakstelling.

Voor het resterende deel wordt integraal gekeken voor een structurele invulling met ombuiging bij 11A "taakstelling Integraal Beheer Openbare Ruimte".

Voortgang

Zie bovenstaande uitleg.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Het bosbezit wordt op een andere wijze geëxploiteerd.

3E. Afvalverwijdering en -verwerking

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Beheer afvalbakken openbare ruimte		90	90	90	90
Gerealiseerd	Groen	-90	-90	-90	-90
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog in te vullen		0	0	0	0

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

N.v.t.

Voortgang

De taakstelling van € 90.000 is geheel gerealiseerd.

Knelpunten/ uitdagingen

Haalbaar door verwacht overschot door aanbestedingsvoordeel, minder stortkosten en incidenteel minder in de reserve terug te storten.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Middels invoering van nieuw beleid wordt het resterende deel van deze taakstelling gerealiseerd.

05 Openbare ruimte**5A. Groenonderhoud**

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Gemeentelijke begraafplaatsen en aula's		25	25	25	25
Beheer begraafplaatsen		50	50	50	50
Totaal		75	75	75	75
Gerealiseerd	Groen	75	0	-75	-75
Niet haalbaar najaarsnota		0	0	0	0
Nog in te vullen	Oranje	0	75	0	0

Plan van aanpak

Invulling van de taakstelling voor 2015 is op korte termijn niet haalbaar. Invulling in de volgende jaren hangt af van de ontwikkelingen binnen team BOR, zie hiervoor ook ombuiging 11A. "taakstelling Integraal Beheer Openbare Ruimte". Incidenteel is de invulling opgelost door de vrijval van de reserve wegenonderhoud (zie bijstelling product 5B).

Voortgang

Zie hierboven.

Knelpunten/ uitdagingen

Taakstelling is pas gedeeltelijk haalbaar bij vertrek van de medewerker, deze zal in 2017 met pensioen gaan. Een deel van de vrijvallende personeelslasten dient ingezet te worden voor de aanstelling van een reservebeheerder, 0.2 fte en het uitbesteden van het grafdelven. De beïnvloedbare budgetten bieden geen ruimte om een deel van de taakstelling eerder te behalen.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Inzetten op invulling vanaf 2017. Daarnaast verder uitwerken wat mogelijkheden zijn voor 2016.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
13. Onderhoud bepaalde parken, hertenkamp, kinderboerderij door groepen particulieren		42	42	42	42
Gerealiseerd	Groen	-25	0	0	0
Niet haalbaar najaarsnota	Rood	-17	0	0	0
Nog in te vullen	Oranje	0	42	42	42

Plan van aanpak

Invulling van de taakstelling voor 2015 is op korte termijn niet haalbaar. Incidenteel wordt de invulling voor € 25.000 opgelost door een incidentele vrijval van de reserve wegenonderhoud (zie bijstelling product 5B).

Voortgang

Er is de afgelopen 2 jaar met diverse instellingen gesproken. Echter is er nog geen oplossing/ gegadigde (instelling). Momenteel wordt onderzocht of het mogelijk is een stichting op te richten waarin de Kinderboerderij wordt ondergebracht.

Knelpunten/ uitdagingen

Knelpunt is dat voor het hertenkamp geldt dat het om wilde dieren gaat en dit vraagt specifieke kennis. Voor de kinderboerderij is veel interesse, maar men verwacht van de gemeente financiële compensatie die hoger is dan de kosten nu. Mochten onderstaande acties niet tot een resultaat leiden is een alternatief om de kinderboerderij te sluiten. Dit geldt ook voor het hertenkamp.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

In overleg met betrokkenen positieve wending geven aan het traject en taakstelling realiseren. Zo wordt met team sociale zaken gezocht om vanuit de 'experimenten gelden sociaal beschutte werkplekken' hier gelden voor te krijgen. Parallel wordt onderzocht of het oprichten van een stichting mogelijk is, waarbij ook de huidige beheerder ondergebracht kan worden.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Beheer en onderhoud sportterreinen		100	100	100	100
Sport		50	50	50	50
Sport		50	50	50	50
Totaal		200	200	200	200
Gerealiseerd	Groen	-149	-150	-150	-150
Niet haalbaar najaarsnota		0	0	0	0
Nog in te vullen	Geel	51	50	50	50

Plan van aanpak / Voortgang

De aanpak om te komen tot realisatie van de financiële taakstelling zijn verwoord in de door de raad vastgestelde sportnota en is gebaseerd op de volgende beleidsrichtlijnen:

- a. Herziening van het subsidiesysteem
- b. Herziening van de tarievenstructuur
- c. Heroriëntatie op de kwaliteit en kwantiteit van de sportaccommodaties

Alvorens bovengenoemde aanpak is uitgewerkt, is beoordeeld in hoeverre de in de begroting opgenomen gegevens corresponderen met datgene wat er in de praktijk gebeurt. Geconstateerd is dat een deel van de financiële taakstelling gerealiseerd kan worden op basis van deze werkelijkheid. Het betreft hier een bedrag van € 100.000 van de opgenomen taakstelling die hiermee structureel is gerealiseerd (voorjaarsnota).

Voor 2015 wordt op dit moment verder nog incidenteel binnen het product sport(accommodaties) het volgende gerealiseerd:

- Voordeel onderhoudsvoorziening:	€ 19.000
- Voordeel taakveld combinatiefunctionaris:	€ 10.000
- Voordeel taakveld schoolzwemmen:	€ 3.000
- Voordeel tractieplan:	€ 17.000
Totaal:	€ 49.000

De aankomende periode zullen wij ons tot het uiterste inspannen om de nog openstaande taakstelling voor 2015 volledig in te vullen.

Wij verwachten de taakstelling structureel in te kunnen gaan vullen in 2016 door het beheer van buiten- en binnensportaccommodaties "op afstand zetten" en via zelfwerkzaamheid bij verenigingen onderbrengen. De focus ligt nu op de buitensporten. Ten aanzien van de buitensport lopen hierover verschillende trajecten met de gebruikers van de sportparken. Uit deze trajecten blijkt nu dat het op afstand zetten vraagt om een zorgvuldige procedure die tijd kost. Daarbij speelt dat sprake is van gemeentelijke frictiekosten omdat financiële dekking gezocht moet worden voor gemeentelijk personeel waarvoor ander werk gezocht moet worden. Met het verzelfstandigen van de sportparken (buitensport) is tariefstelling hiervoor niet meer nodig.

Concreet zullen de gebruikers op sportpark Wilhelmina het vierde kwartaal hun visie op het sportpark presenteren, vooruitlopend op verzelfstandiging van het park. Hierin wordt ook de bekeken of een herschikking van het sportpark ten gunste van de vogelopvang tot de mogelijkheden behoort. Met hotel De Bilderberg wordt al langere tijd het zomerseizoen aangegrepen om een kleine kwaliteitsimpuls te krijgen door het boeken van trainingskampen voor topclubs.

Met de gebruikers van sportpark Hartenstein zijn vergevorderde gesprekken om tot overdracht te komen. Het streven is dat per 1 januari 2016 dit geëffectueerd gaat worden. Ten aanzien van sportpark De Bilderberg worden de gesprekken om tot verzelfstandiging te komen in het vierde kwartaal gestart. De focus daar ligt op dit moment in de overdracht van het kleedgebouw en de tribune.

Met ingang van 2016 kan een besparing op sportbuurtwerk Solidez worden gerealiseerd door de taken elders op te brengen. Dit resulteert in een voordeel van € 50.000 met ingang van 2016. Samen met de eerder genoemde € 100.000 uit de voorjaarsnota is de taakstelling reeds voor € 150.000 ingevuld vanaf 2016.

Knelpunten/ uitdagingen

Tijdens het onderzoek om deze taakstelling te realiseren is gebleken dat de oorsprong van de taakstelling "een vergelijk tussen een aantal gemeenten op het gebied van beheer sportaccommodaties" erg globaal geweest is en dat onder de opzet van de kostenvergelijkingen andere definities hebben gelegen. De taakstelling op sport heeft direct invloed op de haalbaarheid van de taakstelling op IBOR omdat de uitvoering en personeel onderdeel uitmaken van de opgelegde taakstelling.

06 Economie & Cultuur

6B. Recreatie en toerisme

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Airbornewandeltocht		15	15	15	15
Gerealiseerd	Groen	0	-15	-15	-15
Niet haalbaar najaarsnota	Rood	-15	0	0	0
Nog in te vullen		0	0	0	0

Voortgang

We hebben overeenstemming met het bestuur van de Airbornewandeltocht om jaarlijks € 15.000 aan ambtelijke kosten aan hen door te belasten. Dit wordt vastgelegd in een convenant. Afgesproken is dat de doorbelasting in 2016 zal ingaan. De taakstelling was al ingeboekt voor 2015, die wordt dit jaar dus niet gerealiseerd. Dit vormt een eenmalig nadeel.

07 Inwoner, bestuur & organisatie

7D. ICT

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
ICT		0	0	100	100
Gerealiseerd		0	0	0	0
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog in te vullen	Geel	0	0	100	100

Voortgang

Door slimmer gebruik te maken van applicaties en processen te optimaliseren is het mogelijk de taakstelling te realiseren. Plannen hiervoor moeten nog verder worden ontwikkeld ondersteund door o.a. de G3 samenwerking.

7E. Belastingen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Belastingen: E-overheid		9	0	0	0
Gerealiseerd	Groen	-9			
Niet haalbaar		0			
Nog in te vullen		0			

Voortgang

Betreft informatievoorziening vanuit Kamer van Koophandel en Kadaster. Taakstelling is gerealiseerd.

7F. Vastgoed

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Overheveling buitenonderhoud (schoolgebouwen)		307	303	300	296
Gerealiseerd	Groen	-307	-185	-184	-184
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog in te vullen	Geel	0	118	116	112

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

De generieke rijkskorting van € 158,8 miljoen in het kader van overheveling buitenonderhoud per 1 januari 2015 betekent voor de gemeente Renkum een korting van € 307.000.

In de Voorjaarsnota 2015 is deze taakstelling reeds voor € 113.000 structureel ingevuld:

- € 69.000 structureel door de storting voorziening t.b.v. buitenonderhoud af te boeken;
- € 30.000 als gevolg van verschuiving taken binnen sport en onderwijshuisvesting;
- € 15.000 vrijval educatiebudget.

In de voorjaarsnota is ook een tweetal mogelijkheden aangegeven hoe de verwachte verdere invulling plaats kan vinden. De uitkomst daarvan is:

- De Brouwerij ontvangt in kalenderjaar 2015 een bedrag van € 174.000 en het budgettaire kader is € 246.000 structureel. Het verschil van € 72.000 is structureel ingezet voor invulling taakstelling.
- Het voorstel om te komen tot wel of niet investeren in frisse scholen wordt naar verwachting later dit jaar aan u voorgelegd. Onafhankelijk van de keuze om wel of niet deze frisse scholen te bekostigen is er een incidentele vrijval van de gereserveerde kapitaallasten 2015 van € 70.000. De investering verschuift in jaren van jaar 2015 t/m jaar 2034 naar jaar 2016 t/m jaar 2035. Die mutatie wordt in deze najaarsnota opgenomen. Vrijval 2015 zou normaliter ten gunste van de reserve onderwijshuisvesting komen en worden ingezet ter dekking van het toekomstige tekort binnen het product onderwijshuisvesting (ambitie IHP), maar dat heeft gezien de taakstelling niet plaatsgevonden. De vrijval 2015 is ingezet om de taakstelling incidenteel met € 71.000 in te vullen.
- Daarnaast is er een incidenteel voordeel ingezet om de taakstelling 2015 volledig in te vullen. Over de structurele invulling vanaf 2016 lopen op dit moment gesprekken met de schoolbesturen, waarvan de resultaten nog niet bekend zijn.

Voortgang

Zie plan van aanpak.

Knelpunten / uitdagingen

Naast de korting in het kader van buitenonderhoud heeft de gemeente Renkum de korting van € 430.000 als gevolg van de motie Haersma Buma (landelijk € 256 miljoen) rechtstreeks ten laste gebracht op onderwijshuisvesting. De consequentie hiervan is dat met de ambities uit het IHP, op termijn er een structureel tekort ontstaat binnen onderwijshuisvesting. Met de schoolbesturen vinden gesprekken plaats om te kijken hoe dit tekort mogelijk kan worden opgelost.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Zie hiervoor.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Maatschappelijk vastgoed		300	300	300	300
Gerealiseerd	Groen	-12	-50	-300	-300
Niet haalbaar	Rood	-288	0	0	0
Nog te realiseren	Geel	0	250	0	0

Plan van aanpak

In de begroting is een structurele taakstelling van € 300.000 opgenomen op maatschappelijk vastgoed.

In 2012 hebben we de ombuiging op maatschappelijk vastgoed geformuleerd. In 2013 is het gemeentelijk vastgoed, conform raadsbesluit, onderverdeeld in kern- en niet kernareaal. Het maatschappelijk vastgoed is onderdeel van het niet-kernareaal.

Voortgang

In de begroting is € 15.000 geraamd voor toegankelijkheid openbare gemeentelijk gebouwen. Het restant budget in de begroting voor 2015 was nog €12.000. Aangezien er geen plannen zijn om dit bedrag in 2015 in te zetten, is dit bedrag in de voorjaarsnota al incidenteel vrijgevallen ten gunste van deze taakstelling. Bij product 1A Algemene voorzieningen is de invulling van een deel van de taakstelling toegelicht. Van af 2016 worden aanpassingen voor toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen geïntegreerd in de kosten voor onderhoud. Daarmee kan dit structurele budget (€ 15.000) vanaf 2016 worden ingezet om de taakstelling maatschappelijk vastgoed te verlagen.

Met ingang van 2016 is de subsidieverlening aan Solidez voor een aantal taken gestopt. In deze taken is € 35.000 aan financiering huisvestingslasten opgenomen. Deze component wordt daarom vanaf 2016 ten gunste van de taakstelling (maatschappelijk) vastgoed gebracht.

Met ingang van 2017 wordt de subsidie aan Solidez geheel afgebouwd. Ook hier geldt dat de resterende huisvestingscomponent (€ 126.000) ten gunste van de taakstelling (maatschappelijk) vastgoed wordt gebracht. Daarnaast kan m.i.v. 2017 ook het overige deel van de taakstelling (ad. € 124.000) ingevuld worden doordat met de afbouw van Solidez ook een besparing wordt gerealiseerd op beheerkosten van Solidez op de panden.

Toegankelijkheid openbare gemeentelijk gebouwen	€ 15.000
Huisvestingslasten Solidez	€ 35.000
Huisvestingslasten Solidez	€ 126.000
Beheerkosten panden Solidez	€ 124.000
Totaal	€ 300.000

Daarmee is de taakstelling tot € 300.000 vanaf 2017 structureel ingevuld.

Knelpunten/ uitdagingen

De subsidieverstrekking aan 't Venster is sinds 2014 afgebouwd, in deze subsidie is een huisvestingscomponent van ca. €45.000 verwerkt. Deze structurele opbrengst is niet t.g.v. de taakstelling maatschappelijk vastgoed gebracht. Het uitstellen van (maatschappelijk) aanbesteden als gevolg van de decentralisaties en het doorschuiven in tijd van de realisatie van het MFC 3b4 hebben er mede toe geleid dat er vertraging is ontstaan in het realiseren van de taakstelling.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Door verkoop of ontwikkeling van panden, multifunctioneel gebruik van gebouwen, indirecte subsidies via vastgoed te beëindigen en door aanpassing van tarieven voor gebruik van zalen en lokaliteiten verwachten we nog een extra besparing te behalen op maatschappelijk vastgoed. De meeste opbrengsten worden incidenteel verworven waardoor het lastig is een structurele bezuiniging hiervoor op te nemen.

Wij zullen dit najaar een plan maken hoe deze taakstelling verder in te vullen. Opbrengsten die gerealiseerd worden in 2016 komen ten gunste van de taakstelling maatschappelijk vastgoed. Aangezien de eventuele opbrengsten die in de jaren daarna gerealiseerd worden betrekking hebben op de algemene voorzieningen (programma1) zullen deze opbrengsten ingezet worden voor transformatie in het sociaal domein.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Onderhoudskosten gemeentelijk vastgoed		100	100	100	100
Gerealiseerd	Groen	-100	-10	-10	-10
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog te realiseren	Geel	0	90	90	90

Plan van aanpak

In de begroting is een taakstelling opgenomen van € 100.000 op onderhoudskosten gemeentelijk vastgoed.

In 2013 is het gemeentelijk vastgoed, conform raadsbesluit, onderverdeeld in kern- en niet kernareaal.

Voor het kernareaal is structureel onderhoudsgeld beschikbaar binnen de voorziening, onderbouwd door het meerjarenonderhoudsplan (MOP). Deze voorziening wordt gebruikt om het kwaliteitsniveau van het kernareaal op peil te houden en dus achterstanden te voorkomen. Voor het niet-kernareaal is geen structureel onderhoudsbedrag meer beschikbaar aangezien ze op de nominatie staan voor verkoop. De invulling van de taakstelling vindt dus slechts plaats vanuit het dagelijks onderhoud, zijnde het variabele onderhoudsbudget voor calamiteiten, veiligheid en installatietechnische keuringen. Aangezien de keuze voor kernareaal en niet-kernareaal betekent dat we steeds minder gebouwen in beheer hebben zal de mogelijkheid om een structurele substantiële bezuiniging te realiseren op onderhoud moeilijk haalbaar zijn.

Voortgang

Door verkoop worden onderhoudskosten van gemeentelijk vastgoed teruggedrongen. De verkopen in 2015 hebben € 10.000 structureel bijgedragen aan de taakstelling.

Een bedrag van € 90.000 is ingevuld uit de incidentele opbrengsten bij verkoop. Hiermee is de taakstelling voor 2015 ingevuld.

Het overige deel van de verkoopopbrengst, €135.000, is in de voorjaarsnota ten gunste van de algemene middelen geboekt.

Knelpunten/ uitdagingen

Op dit moment staan een aantal panden op de nominatie om verkocht te worden. Verkopen worden echter voor een groot gedeelte door economische ontwikkelingen bepaald. Wanneer de verkoop zal plaatsvinden is daardoor onzeker.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Wij verwachten de taakstellingen in te vullen door verkoop of ontwikkeling van panden, multifunctioneel gebruik van gebouwen. De meeste opbrengsten worden incidenteel verworven

waardoor het lastig is een structurele bezuiniging hiervoor op te nemen. Wij zullen dit najaar een plan maken hoe deze taakstellingen verder in te vullen.

7G. Bestuur en organisatie

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Personeel volgt budget/ aanvullende efficiencytaakstelling		189	310	332	332
Gerealiseerd		-189	-170	-122	-122
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog te realiseren	Geel	0	140	210	210

Voortgang

Taakstelling voor 2015 wordt gerealiseerd door strakke sturing op p-budget. Met behulp van de Strategische Personeels Planning en blijvende strakke sturing op p-budget wordt planmatig gewerkt aan de realisering van de taakstelling voor 2016 en volgende jaren.

00 Algemene dekkingsmiddelen

0C. Overige algemene dekkingsmiddelen

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Nationaal Uitvoeringsprogramma		35	0	0	0
Gerealiseerd	Groen	-35	0	0	0
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog te realiseren		0	0	0	0

Plan van aanpak (ter verduidelijking waar noodzakelijk)

In de jaren 2011 t/m 2014 is de algemene uitkering verhoogd ten behoeve van de het Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP). Deze bedragen zijn in een reserve gestort om de korting op algemene uitkering in 2015 op te vangen. De opgebouwde reserve is onvoldoende om de totale korting op te vangen omdat een gedeelte van deze kasschuifmethode is gebruikt ter financiering van het programma i-Nup van KING/VNG.

Voortgang

Het programma Operatie NUP is per 31 december 2014 afgelopen. Operatie NUP heeft gemeenten ondersteund bij de uitvoering van de overheidsbrede implementatieagenda dienstverlening en e-overheid (i-NUP).

De implementatie van de NUP bouwstenen leidt tot algemene besparingen in de bedrijfsvoering van gemeenten. De eerste opbrengsten hiervan moeten gebruikt worden om het tekort op de opgebouwde reserve op te vangen. De implementatie van de NUP bouwstenen wordt uitgevoerd vanuit het programma Dienstverlening. Als eerste zijn de bouwstenen gerealiseerd ten behoeve van het loket voor burgers. De implementatie van de bouwstenen voor het stelsel van basisregistraties loopt nog.

Knelpunten/ uitdagingen

De baten van de implementatie van de NUP bouwstenen zijn niet direct zichtbaar, maar komen tot uitdrukking in efficiency verbeteringen binnen de organisatie.

Nb1. De structurele korting op de algemene uitkering i.v.m. aansluiting op mijnoverheid/ berichtenbox is nog zichtbaar in de begroting

Nb2. De gemeente ontvangt geen facturen meer voor verstrekkingen uit het handelsregister en het kadaster. Daar staat tegenover een korting op de algemene uitkering tegenover. Het is nog niet duidelijk of dit in het geval van Renkum een besparing oplevert.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

- De implementatie van zaakgerichtwerken doorvoeren en vervolgens de aansluiting op mijnoverheid te maken.
- Het stelsel van basisregistraties implementeren (inclusief digikoppeling, digimelding en digilevering) Digitale dienstverlening aan bedrijven faciliteren.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Dualiseringskorting		17	15	13	13
Facilitaire kosten (repro e.d.)		17	15	13	13
Totaal		34	30	26	26
Gerealiseerd	Groen	-34	-30	-26	-26
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog te realiseren		0	0	0	0

Dualiseringskorting:

Op het raadsbudget wordt structureel bezuinigd om de dualiseringskorting te realiseren. De dualiseringskorting was oorspronkelijk geënt op het terugbrengen van het aantal politieke ambtsdragers (wethouders en raadsleden). Echter de Eerste Kamer verwierp dit voorstel. De taakstelling bleef echter wel overeind en is ingehouden op de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Het betreft voor de gemeente Renkum een bedrag van € 30.000. Van dit bedrag komt de helft ten laste van het raadsbudget.

Deze taakstelling is als volgt ingevuld:

Structureel:

€ 9.250 ICT vergoeding raads- en commissieleden;

€ 2.000 opleidingsbudget raad;

€ 1.750 opleidingsbudget griffie.

Incidenteel 2015:

€ 2.000 leasecontracten;

€ 2.000 Rekenkamercommissie.

Incidenteel 2016:

€ 2.000 leasecontracten.

Facilitaire kosten (repro e.d.):

Plan van aanpak

De facilitaire kosten binnen de repro zijn voor een groot deel afhankelijk van het aanbod (post/mailings) en verstrekte opdrachten voor het opzetten van mailings en samenstellen van (financiële) rapportages of projectverslagen. Door verdergaande bewustwording te stimuleren verwachten we de taakstelling verder te kunnen invullen. Voor de komende jaren wordt gekeken naar een aangepaste vorm van dienstverlening en een goed op de vraag aansluitend machinepark.

Voortgang

In 2015 bestaat de invulling met name uit het terugdringen van variabele kosten. In 2016 vindt er contractaanpassing plaats waardoor ook de vaste kosten verder worden teruggedrongen.

11 Interne produkten

11A. Decentraal P-budget

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Integraal beheer openbare ruimte (tevens programma 6)		100	200	300	300
Gerealiseerd	Groen	-100	-73	-88	-88
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog te realiseren	Geel	0	127	212	212

Plan van aanpak

Medio 2015 is naar aanleiding van het onderzoek binnen team BOR gebleken dat het doorontwikkelen van het team naar een compactere vorm de meest kansrijke oplossing is, waarbij de opgelegde taakstelling na 2017 haalbaar is. U ontvangt hierover een aparte raadsbrief.

Voortgang

Onderzoek wordt verder uitgewerkt. Focus hier ligt op een duurzame oplossing. Voor 2015 is een functie ingeleverd ten gunste van de taakstelling.

Te ondernemen acties om ombuiging te behalen

Er is onderzoek gedaan naar mogelijkheden om de opgelegde taakstellingen in te vullen op integraal beheer openbare ruimte (IBOR) als ook op begraafplaatsbeheer, (onderdeel van) sport, beheer gemeentelijk bossen en beheer kinderboerderij.

Uit het onderzoek is gekomen dat met doorontwikkeling van team Beheer Openbare Ruimte (effectiviteit en efficiëntie) de taakstellingen behaald kunnen worden in 2018. Om dit te bereiken is een investering nodig ten aanzien van opleidingen en de aanschaf van de juiste middelen (vervangen van afgeschreven middelen) die afgestemd zijn op bezetting en kennis van het team. Hier is meteen ook duidelijk welke werkzaamheden beter aan derden kunnen worden gegund.

Aan deze doorontwikkeling wordt momenteel invulling gegeven. Begin 2016 wordt meer duidelijkheid verwacht.

In 2015 is de taakstelling ingevuld. Voor 2016 kan gesteld worden dat er wederom een functie wordt ingeleverd in verband met vertrek van een medewerker in het 2e kwartaal.

11C. Communicatie

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Conclusie	2015	2016	2017	2018
Burgerjaarverslag		10	10	10	10
Gerealiseerd	Groen	-10	-10	-10	-10
Niet haalbaar		0	0	0	0
Nog te realiseren		0	0	0	0

Om te bezuinigen op de kosten voor het burgerjaarverslag is een alternatief bedacht met hetzelfde doel en veel minder kosten. Na twee jaar blijkt de dag van de Renkumse Inwoner inderdaad aan dit doel te voldoen. Daarnaast kijken we erg kritisch en creatief naar de kosten van publiceren in de H&L. De combinatie van deze twee maakt dat we de volledige voorgestelde bezuiniging realiseren.

Reserves

In het volgende overzicht is het begrote verloop van de reserves in 2015 weergegeven.

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Beginstand 2015	Mutatie begroting 2015	Mutatie voorjaars- nota	Mutatie najaarsnota	Eindstand 2015
AR Algemene reserve	7.985	-80			7.905
AR Egalisatiereserve algemene uitkering	361	-180	-120	180	241
AR Weerstandsreserve	2.839			-250	2.589
BR Afvalstoffenheffing		-228	228		
BR Algemene uitkering	510	-349	-102		59
BR Bedrijven terreinen	1.989	-500		498	1.987
BR Bestemde resultaten	23				23
BR Bestemmingsplannen	216	-100	-7		109
BR Co-financiering	99	-63		34	70
BR Cultuur- en airborneactiviteiten	145	-15			130
BR Duurzaamheidsleningen	500				500
BR GAWAR-terrein	37				37
BR herstel sleuven en lasgaten	54		-30		24
BR ICT	564	-77	-131		357
BR Landschapsontwikkelingsplan	77	-63			14
BR MFC 3b4	450				450
BR MUP	112				112
BR Onderhoud gebouwen	1.350				1.350
BR onderwijshuisvesting	2.520	-324			2.196
BR Re-integratie	681	-105			576
BR Rioolheffing		768	-768		
BR Sociaal Domein	3.035	-560		-328	2.147
BR Vervanging openbare verlichting	1.096	-280	-256	346	906
BR Wegenonderhoud	878	-240	-28	-461	148
BR WWB	17				17
Totaal	25.539	-2.395	-1.214	17	21.947

Voorzieningen

In het volgende overzicht is het begrote verloop van de voorzieningen in 2015 weergegeven.

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Beginstand 2015	Mutatie begroting 2015	Mutatie voorjaars- nota	Mutatie najaarsnota	Eindstand 2015
VRZ Afvalstoffenheffing	1.208		-274	46	980
VRZ Garantieschalen	27				27
VRZ Groot onderhoud gebouwen	1.149	-473	-10		665
VRZ Investing Stedelijk vernieuwing	1.214	-616			598
VRZ Onderhoud sportparken	59	45		-19	84
VRZ Onderhoud wegen					
VRZ Reorganisatie Permar 2012- 2014	64				64
VRZ Rioolheffing	6.740		756	-204	7.292
VRZ Sanering Zuiderbeekweg	12				12
VRZ voormalig bestuurders en pers	2.156	-209	-21		1.926
Totaal	12.629	-1.254	451	-178	11.649

Investeringskredieten

Beschikbaar stellen investeringskredieten

Een 'investeringskrediet' betreft een door uw raad beschikbaar gesteld bedrag voor een concrete investering. Uw raad kan dit bedrag beschikbaar stellen bij de begroting van een bepaald jaar, maar ook gedurende het jaar middels b.v. de voor- of najaarsnota.

Jaarlijks nemen we een meerjareninvesteringsplan op in de begroting. De inzet van de in dit plan genoemde vervangingsinvesteringen en investeringen in het kader van nieuw beleid is gedelegeerd aan ons college. In het vigerend inkoopbeleid zijn voldoende waarborgen opgenomen voor een doelmatige besteding van de beschikbaar gestelde middelen. De uitvoering van de investering vindt dan ook conform het inkoopbeleid plaats. Investeringskredieten worden continu bewaakt. Verwachte onder- en overschrijdingen worden bij elke rapportage van de beleidscyclus gefundeerd en beargumenteerd.

We maken onderscheid tussen vervangingsinvesteringen en nieuwe investeringen. Vervangingsinvesteringen betreffen investeringen welke in het verleden gedaan zijn en die om technische danwel economische redenen vervangen dienen te worden. Binnen de meerjarenbegroting zijn voor deze vervangingen financiële middelen opgenomen. Deze vervangingsinvesteringen hebben dus geen financiële consequenties voor de begroting. De vervangingsinvesteringen worden daarom niet nader toegelicht.

ICT

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant
<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Melddesk BOR	20	4	15
Key2begraven uitbreidingen	7	3	4
BAG-WOZ software	37	35	2
Vervanging grijs/groen	85	100	-15
Upgrade Citrix 2013-2	70	50	20
Upgrade GWS 18 en 19	20	17	3
LIAS 2015	36	39	-3
Upgrade telefooncentrale 2014	15	19	-4
Webviewer (ArcGis)	21	16	5
Suite4Sociale regie	8		8
Kadaster (BRK)	30	9	21
Kofax	40	43	-3
JCC klantbegeleiding	20	8	12
Upgrade Corsa 2015	15	23	-8
Plandatis	14	14	
Totaal	436	378	58

Investeringen ICT

De investering voor de vernieuwing van Melddesk heeft een jaar vertraging opgelopen door andere prioriteiten bij BOR. Het project basisregistratie WOZ in het kader waarvan extra software aangeschaft moet worden (BAG-WOZ software) loopt weer op schema, na vertragingen in Arnhem in 2014. Voor het project Upgrade Citrix dat in 2013 gestart is, moeten nog de laatste afrondende werkzaamheden uitgevoerd worden. Deze investeringen lopen in 2015 nog door. Eind 2014 zijn de investeringen Suite4SocialeRegie, Key2begraven uitbreidingen, en Webviewer ArcGIS gestart. Verder zijn in de loop van 2015 investeringen gestart voor JCC, Plandatis, Corsa, en BRK. Al deze investeringen lopen op schema. De investeringen voor de Upgrade GWS 18 en 19, en Kofax zijn binnen budget afgerond. De investeringen voor de Upgrade telefooncentrale 2014, Vervanging Grijs/groen, en Lias zijn ook afgerond. Hier zijn echter extra kosten voor gemaakt om de

betreffende projecten goed af te kunnen ronden. M.n. voor Vervanging Grijs/groen zijn extra hardware investeringen van € 16.500 noodzakelijk geweest.

Inventaris

Investerings <i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroting	Realisatie	Restant
Inventaris gem.huis 20 jaar	41	25	16
Inventaris gem.huis 15 jaar	54	3	52
Inventaris gem.huis 10 jaar	22	1	21
Waterpomp	68	42	26
Totaal	185	70	115

Inventaris

De investeringen voor inventaris zijn nog niet volledig afgerond waardoor er nog bedragen resteren. De installatie van de waterpomp wordt nog gemonitord zodat deze post op dit moment nog niet kan worden afgerond.

Gemeentewerf

Investerings <i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroting	Realisatie	Restant
Beveiliging Veentjesbrug	20	21	-1
Peugeot Partner uitvoerder groen	15	14	1
Meetpunt gladheidsbestrijd.Hartensew	27	27	
Ondergrondse glasbakken	219	11	208
Totaal	281	73	207

Beveiliging Veentjesbrug

De beveiligingswerkzaamheden zijn nagenoeg afgerond.

Peugeot Partner uitvoerder groen

Dit voertuig is speciaal voor de piketdienst van team Beheer Openbare Ruimte aangekocht en ingericht. Voor de aanschaf is één ouder voertuig ingeruild.

Meetpunt gladheidsbestrijding

Dit meetpunt is gelijktijdig met de realisatie van de wildpassage aangelegd. Diverse sensoren zijn in het brugdeel en het landhoofd aangebracht. Met dit meetpunt, op een van de koudste plekken in het Renkumse wegensysteem, kan in het gladheidsbestrijdingsseizoen een juiste afweging gemaakt worden voor de inzet van het materieel.

Ondergrondse glasbakken

De glasbakken in de gemeente Renkum zijn vervangen door glasbakken met twee compartimenten. Dit is wenselijk bij de sortering en verwerking van het glas tot nieuw glas. Hierdoor wordt een hogere opbrengst van het glas verwacht. De kosten liggen in lijn met het geraamde bedrag.

Riolering

Investerings	Begroting	Realisatie	Restant
<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Wateroverlast Weverstraat	33	30	3
Maatregelen wateroverlast	140	25	115
Bergingsbezinkbassins	86	10	76
Riolering project Dorpsstraat e.o.	1.711	1.649	63
Verv.riolering Zuiderb-Ploegs-Fang	853	750	103
Renovatie mini pompgemalen	451	367	84
Totaal	3.273	2.830	443

Wateroverlast Weverstraat

In 2015 heeft het eerste werkgroep bijeenkomst plaats gevonden. Doel van de werkgroep is om te komen tot een definitief ontwerp waarmee wateroverlast in woningen en kelders wordt voorkomen. In oktober vindt de tweede bijeenkomst plaats.

Maatregelen Wateroverlast

Op een aantal locaties worden maatregelen getroffen om voorkomende situaties m.b.t. wateroverlast op te lossen of te verbeteren.

De locatie Sportlaan is recent uitgevoerd. De voorbereiding voor locaties School Mariënberg en Limburg van Stirumweg worden in september opgestart. Realisatie van maatregelen vindt plaats in 2015.

Bergbezinkbassins

Het resterende budget wordt volgens afspraak gereserveerd voor de samenwerking in de zuiveringskring (Waterschap en gemeente Wageningen).

Riolering project Dorpsstraat e.o.

Het project is in mei opgeleverd. Er dienen nog enkele herstelpunten uitgevoerd te worden. Financiële afhandeling van het project vindt plaats in september.

Vervanging riolering Zuiderbeekweg-Ploegseweg-Fangmanweg

Project is opgeleverd en is financieel afgerond.

Renovatie mini pompgemalen

De uitvoeringsfase voor renovatie van de mini-gemalen is afgerond en er wordt door de aannemer overgegaan op meerjarig onderhoud tot 2025.

Verkeersmaatregelen

Investerings	Begroting	Realisatie	Restant
<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Kruisp.Wolfhezerwg-Parallelwg WL2	350	101	249
Fietsp.Fonteinallee-Noordberg N225	230	-76	306
Spoorwegovergang Wolfheze	70		70
Fietsenrekken (FS-2)	10		10
Schoolomgeving/-routes	160	121	39
Totaal	820	146	674

Kruispunt Wolfhezerweg-Parallelweg WL2

Het project Dorpsplein Wolfheze is uitgevoerd en afgerekend. De subsidies hiervoor zijn toegekend en ontvangen. Het project P&R-terrein moet nog bekostigd worden uit deze reservering c.q. investering. De eerstvolgende stap die nu nodig is, is een overeenkomst tussen Prorail en NS.

Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225

Dit nieuwe fietspad maakt onderdeel uit van de toekomstige Snelfietsroute Arnhem Wageningen en wordt als apart project opgepakt door de provincie. Het gemeentelijk budget, alsmede de beschikte subsidie, moet beschikbaar blijven als bijdrage aan deze Snelfietsroute. Uitvoering van het fietspad vindt naar verwachting vanaf 2016 plaats.

Spoorwegovergang Wolfheze

De € 70.000 is nog niet uitgegeven. Partijen moeten op bestuurlijk niveau afspraken maken m.b.t. de financiering en het plan van aanpak. Heikel punt zit nog bij het onderhoud op lange termijn.

Fietsenrekken (FS-2)

Voor de fietsenrekken is opdracht verstrekt. Deze zijn, in combinatie met het HOV project, in 2015 geplaatst. De afrekening volgt nog in 2015.

Schoolomgeving/-routes

Doordat De Wegwijzer in Doorwerth mogelijk samengaat met de Dorendal wordt op deze locatie de aanpak nu niet verder in gang gezet. De Airborneschool wordt in 2016 aangepakt, in combinatie met toekomstige aansluitingen op 3B4 MFC-terrein.

Daarnaast onderzoeken wij de locatie van de reeds geplaatste Julie-palen in de hele gemeente. Wijzigingen in locatie en aantal worden meegenomen in de uitvoering in 2016.

Concertzaal

Investeringen	Begroting	Realisatie	Restant
<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Renovatie concertzaal	648	517	131
Totaal	648	517	131

Renovatie Concertzaal

Op basis van het schetsontwerp dat in 2011 in de raad is besproken wordt het beschikbare krediet ingezet. Hiermee wordt de Concertzaal functioneel verbeterd en in "oude luister" hersteld.

Het budget voor de 2e fase bedraagt in totaal € 402.000. Dit bedrag is als volgt opgebouwd (raadsvoorstel 106001; 28-9-2011):

- € 189.000 restant krediet fase 1 (hiervoor zijn structurele kapitaallasten in de meerjarenbegroting opgenomen);
- € 143.000 incidenteel vanuit de voorziening groot onderhoud gebouwen;
- € 70.000 incidenteel vanuit de reserve cofinanciering.

Voortgang fase 2

In nauw overleg met de exploitant worden op dit moment toiletruimten, keuken en foyer aangepakt. Het aangelegde terras wordt ontsloten vanuit het cafégedeelte door het plaatsen van dubbele deuren, waardoor deze functionaliteit optimaal te benutten is. Het beschikbare budget blijft daarbij kaderstellend.

Onderwijshuisvesting

Investerings	Begroting	Realisatie	Restant
<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Aanpassen Airborneschool	982	948	34
Nieuwbouw Radar/ABS Utr.weg	2.706	2.723	-17
Parkeerverhardingen etc. Radar/ABS	100	100	
Ondergrondse aansluit.Utr.weg	64	64	
Aanp.schoolgebouw Wijn.v.Arnhemweg	1.422	1.390	32
Totaal	5.274	5.226	48

Airborneschool

Oplevering heeft in juli plaatsgevonden. Het krediet kan in de loop van 2015 worden afgesloten.

Nieuwbouw Radar/ ABS Utr.weg

Oplevering en opening van de nieuwe school van de Vaart/Vierbeek heeft in het voorjaar plaatsgevonden. Het krediet kan, na verantwoording, in de loop van 2015 worden afgesloten.

Aanp. schoolgebouw Wijn. van Arnhemweg

Oplevering staat gepland in de zomer 2015. Het krediet kan in de loop van 2015 worden afgesloten.

MFC 3b4

Investerings	Begroting	Realisatie	Restant
<i>Bedragen * € 1.000</i>			
Investering MFC 3b4	15.202	404	14.798
Totaal	15.202	404	14.798

MFC 3b4

Het project MFC 3b4 zit in de ontwerpfase dat het vierde kwartaal 2015 wordt afgerond. De kosten die hiermee gepaard gaan hebben met name betrekking op de architect, procesbegeleiding, bestemmingsplanprocedure en verschillende adviezen. Zodra de ontwerpfase gereed is kan de aanbesteding van de bouw worden gehouden.